

GATEØVISA

En åpning til 2007

Nr. 179 (4/06) Kr 25,-

Åpen TV-kanal

Opprør i Mexico

Giftsprøytet Marihuana

Arbeiderkamp i Nicaragua

Ritualmagi og psykedelisk sopp

**Klimaet: bruk
oljefondet!**

**Lag middag for
10 kr dagen!**

**Anarkisme og
det nye årtusen**

9 770802 221002

Det har vært valg i USA igjen. Det vi hører mest om her i landet er presidentvalgene, men de har jo også en nasjonalforsamling (Kongressen). Systemet er mer innviklet enn det norske. Kongressen består av to deler, "Representantenes Hus" og "Senatet". Delstatene får seter i Representantenes Hus etter innbyggertallet, og byttes ut annet hvert år ved lokalvalg. Samtidig byttes en tredjedel av representantene i Senatet ut, slik at der sitter de 6 år om gangen. Hvert fjerde år velges presidenten ved direkte, landsomfattende valg.

Valgene i mellom presidentvalgene kalles **midterm elections**, og det er det vi har vært vitne til nå. De er kanskje vel så viktige som presidentvalg, for det er Kongressen som vedtar lover og budsjetter, og presidenten må finne støtte for sin politikk der.

Denne gangen fikk det Demokratiske Partiet flertall både i Senatet og Representantenes Hus, mens presidenten (enn så lenge) er fra det Republikanske Partiet.

Så langt det formelle. Men hvor demokratisk er egentlig dette systemet, hvem er disse representantene, og hvor stor er forskjellen på de to partiene?

USA arvet sin struktur med en todelt nasjonalforsamling fra England, som har det eldste "demokratiet" i Europa. Dets spede begynnelse går helt tilbake til 1215, da adelen gjorde opprør mot kongen (ved å angripe og besette London!) og tvang ham til å oppgi sin eneviddighet og avgi makt til et råd. Etterhvert utviklet dette seg til dagens delvise demokrati, der "House of Commons" velges direkte av folket, og vedtar lover og budsjetter (tilsvarende vårt Storting). Men adelen ga aldri fra seg makten helt til folket. I tillegg finnes nemlig "House of Lords", som må godkjenne enhver lov fra House of Commons, og har makt til å foreslå forandringer eller nedlegge veto. Og som navnet sier er alle som sitter i House of Lords *lord*, adelsmenn. De blir ikke valgt av folket, men utpekt på livstid, og inntil nylig var plassene der arvelige(!) En del av plassene fylles også av biskoper fra Church of England. Ikke akkurat mannen i gata, med andre ord...

England har dermed et "formynderdemokrati", der folkets valgte får bestemme hva de vil – så lenge de

gjør som adelens vaktbikkjer sier... Tilsvarende system gjelder i USA, og selvom de ikke har noen egentlig adel, er det overklassen som utgjør Senatet også der. **40 av 100 representanter i Senatet er dollar-milliardærer**, dvs. de har en formue på minst 6,5 milliarder kroner! I Representantenes Hus har 123 av 435 mer enn *en milliard i årsinntekt*, og resten er solide mange-millionærer. Og det må du være for å bli valgt inn, for valgkamp er dyrt: fram til midtermvalget nå 7. november

40 av 100 i Senatet er dollar-milliardærer

brukte de to partiene over 500 millioner dollar, og kandidatene blir ofte valgt etter deres evne til å bidra med penger til kampanjen.

Med slike politikere sier det seg selv at det mildt sagt blir vanskelig å få gjennom vedtak om miljøvern, for inntekts-utjevning gjennom skatter for de rikeste, minstelønninger og rettigheter for ansatte, eller sosialvesen for de fattige...

Nå er dessverre ikke denne situasjonen ny, men forskjellen på rik og fattig i USA har forverret seg dramatisk de siste ti-åra. Merkelig nok svarte 80% av de spurte amerikanerne i 2006 at de trodde det var mulig "å starte livet som fattig og ende som rik" – *from rags to riches*. Sosial mobilitet og "alle kan hvis de bare vil" var jo sentrale trossetninger i etterkrigstidas American Dream. Det er en sterk økning fra 1983, da bare 57% trodde på dette. Men Drømmen har aldri vært virkelighet, og utviklingen har gått raskt i motsatt retning. Noen tall: de 10% rikeste eier 70% av nasjonalformuen, mens halvparten av befolkningen tilsammen

eier bare 2,5%¹. De rikeste rasker til seg stadig mer av veksten: fra 1966 til 2001 stakk 1% av befolkningen av med mer av veksten enn de 50% fattigste². Lederlønningene i de største selskapene er 369 ganger større enn gjennomsnittet hos de ansatte, mot 131 ganger i 1993 og "bare" 36 ganger i 1976³

Og disse rikingene, hvor er de? Jo nettopp, i Kongressen! I denne buken & havresekken-situasjonen forandrer det "demokratiske" garnityret som framvises annethvert år knapt noen ting. Og de fleste representantene er rikere når de forlater Capitol Hill enn da de kom. En studie viser at ingen, selv ikke ansatte på Wall Street, er like "flinke" til å gjøre fruktbare investeringer. Og her er det ingen forskjell på Demokrater og Republikanere.

De oppfører seg heller ikke særlig forskjellig i Kongressen. Alle amerikanske presidenter, uansett hvilket parti, har startet minst én krig. Og det siste militærbudsjettet – 448 milliarder dollar (opp 40% fra 2001!) – ble *enstemmig* vedtatt. Det diplomatiske tidsskriftet The National Interest skriver at "Når du sammenlikner uttalelsene fra senator Hillary Clinton (Demokratene) med John McCain (Republikaner) vil du se at deres tilnærming til internasjonal politikk så og si er identisk." Innenriks er det nyanseforskjeller, men de går mest på livsstilsmessige spørsmål (som homofili og abort), og ikke de store rammevilkårene for samfunnet, som økonomi, lønninger eller ansettelsesforhold.

Så valgene er bare et teater, et overdådig teater med voldsomme kostymer og kulisser, men der de rike spiller alle hovedrollene. I virkeligheten er det i høyden litt ulike fløyer og interessegrupper blandt overklassen som slåss om innflytelse, og folket blir gjennom valgene bare brukt til å legitimere deres maktposisjoner og sugerør i statskassa.

Are Hansen

¹ David Wessel: "U.S. rich are still getting richer, but not as fast as you'd think", Wall Street Journal, 2/3-06

² Studie fra Northwestern University

³ Joann S. Lublin og Scott Thurm: "Money Rules: Behind Soaring Executive Pay ...", Wall Street Journal 12/10-06

'Twas The Night Before Christmas

(Military version)

'Twas the night before Christmas, and all through the skies, Air defences were up, with electronic eyes. Combat pilots were nestled in ready-room beds, As enemy silhouettes danced in their heads.

Every jet on the apron, each SAM in its tube, Was triply-redundant, linked to the Blue Cube, And ELINT and AWACS gave coverage so dense That nothing that flew could slip through our defence.

When out of the klaxon arose such a clatter I dashed to the screen to see what was the matter; I increased the gain and then, quick as a flash, Fine-adjusted the filters to damp out the hash.

And there found the source of the warning we'd heeded: An incoming blip, by eight escorts preceded. "Alert status red!" went the word down the wire, As we gave every system the codes that meant "FIRE!"

On Aegis! Up Patriot, Phalanx and Hawk!

And scramble our fighters--let's send the whole flock! Launch decoys and missiles! Use chaff by the yard! Get the kitchen sink up! Call the National Guard!

They turned toward the target, moved toward it, converged. Till the tracks on the radar all finally merged, And the sky was lit up with a demonic light, As the foe met his fate in the high arctic night.

So we sent out some recon to look for debris, Yet all that they found, both on land and on sea Were some toys, a red hat, a charred left leather boot, Broken sleigh bells, white hair, and a deer's parachute.

Now it isn't quite Christmas, with Saint Nick shot down. There are unhappy kids in each village and town. For the Spirit of Christmas can't hope to evade All the web of defences we've carefully made.

But a crash program's on: Working hard, night and day, All the elves are constructing a radar-proof sleigh. So let's wait for next Christmas, in cheer and in health, For the future has hope: Santa's coming by stealth!

Gateavisa
Hjelmgate 3
0355 OSLO
Tlf.: 22 69 12 84

gateavisa@gateavisa.no
www.gateavisa.no

Opplag: 5000
Trykk: Arbeidets Rett, Røros

Redax dette nummer: Bjarne Benjaminsen,
Pål Flakk, Are Hansen, Gunnar Mathisen,
Anita Nyholt, Atle Waage

Takk til alle bidragsytere og gateselgere!

Støttet av Norsk Kulturråd

Innsendte bidrag mottas med takk!
(Bortsett fra dikt, som brennes ved en enkel seremoni hver fullmåne. Ta med eget okseblod.)

Vi håndterer alle dataformater, til og med papir.

Kopier så mye du vil, så lenge du ikke tjener penger på oss. Men oppgi kilde!

Redaksjonsmøte hver torsdag kl. 18.00
Åpent for alle som vil bidra. VELKOMMEN!

Bussturen

Forrige torsdag skulle jeg besøke min mor, noe jeg prøver å få gjort minimum én gang i måneden. Jeg synes det er fett å besøke mutter'n, og siden jeg på godt norsk er en fuckings junkie som enhver mor ville vært en smule bekymret for, hva angår mitt ve og vel, og jeg har droppet ut av både skole, karriere, jobb og så godt som alle menneskelige relasjoner, synes mutter'n det er fett å få besøk av meg. Mutter'n lager vafler mens jeg smugrøyker tjall, junker min kjære heroin, noe jeg må gjøre for å unngå abstinenser.

På grunn av forbruket mitt er det bare når jeg har minimum 2-3.000 til rådighet at jeg kan ta turen. Dette har jeg dessverre ikke spenn til hver dag, så når byråkratiet byr meg et brev og ber

“Neivel, da får det vel bli opp til sjåføren å avgjøre det selv”, sier jeg (og regner med at denne diskusjonen er over).

“Nei,” sier vekteren.

“Hva,” sier jeg. “Hva faen skal dette bety? Dette er ikke din arbeidsoppgave.”

“Jo, du er uønsket her, vennligst gå,” ytret den snakkesalige av de to grisene og styrte meg mot utgangsdøra. Siden jeg hadde noen gram heroin og litt hasj på meg, gjorde jeg ingen fysisk motstand, for vektere elsker å ringe snuten. Jeg tok min dritt og gikk forbannet som en Guds vrede eller fuglen som oppdager omelett i stedet for babyfugler i sitt rede. På vei vekk fra fascistenes paradisi, roper jeg til alle jeg går forbi:

“Du er uønsket her, vennligst gå”

meg besøke banken, beveger jeg meg dit, bytter giroen mot bankens nystørkede sedler, baner meg forbi gamle tisper med vesker hvor penger tyter ut av, gidder ei ense det eller hva alt er, må finne ei kran (et sted å handle heroin). Fort gjør, alt er i boks, gjenstår bare en drøy 2-3-timers busstur. Framme ved bussterminalen steller jeg meg i kø for å slå ihjel 5-6 minutter samt forsikre meg om hvilket sport bussen tar av fra.

Da skjer det. To “personal security”-vektere stopper meg og spør hvor jeg har tenkt meg. Jeg sier som sant er at jeg skal med bussen til Toten. Svinas svar er sagt med utilslørt falsk høflighet (med jævla spydige undertoner):

“Tror ikke du slipper inn på bus- sen.”

“Hvorfor ikke?” sier jeg.

“Fordi du er narkoman du er rusa sier en av dem “Jeg er ikke rusa, jeg er rusbruker, men la oss si at du har rett; at jeg er så fuckings rusa. Er det ikke da bedre at jeg kjører kollektivtransporten isteden for selv å ha steine øyne på veien og ustødige hender på rattet. Jeg vil tro at jeg på dette spesifikke punkt har fuckings rett.”

Den ene av de to rødkledde fascistene gjentar:

“Jeg tror ikke sjåføren vil slippe deg på.”

“Rødkledde fascistene hiver ut passasjerer uten grunn.”

Jeg føler at jeg må opplyse folk om hva slags makt som gis bort til idioter, bare en stygg uniform passer dette gjør selvfølgelig vekterne forbannet (og jeg ønsker dem alle til helvete fulle av kulehull).

Dermed må jeg bevege mine forbannede ben mot oslo S for å ta toget, dette er noe kjipt siden jeg ikke har den samme avtalen med togfolka som jeg har med bussfolka på totenekspresen, men jeg må prøve, så jeg setter meg godt til rette på et tog til gjøvik, og mens jeg venter på en konduktør, sovner jeg. Da jeg våkner titter jeg ut av vinduet og oppdager til min overraskelse at jeg er på. Da jeg noen kvarter før hadde steget om bord i toget steg jeg på i den tro at konduktøren ville utvise et snev av medmenneskelige kvaliteter (og utsette oppgjøret for turen til vi hadde fulgt disse skinnene inn i Ronni le Tekrø land (gitargud) Hvor min mor ville stått klar m/spenn for fyrbøtern's anstrengelse (oppgjøret + klem, velsignelse og smør- bukk til denne konduktøren fra NSB for hans evne til å til å tro på hennes skyte glade, pengeløse sønn), men fullt så lett var det ikke ment å bli, konduktøren var slett ikke intersert i å ta mitt ord for god fisk, og mente jeg skulle ha spurt før

jeg entret toget eller på en tidligere stasjon så konduktøren ville sluppet å være så urimelig og få så dårlig samvittighet som han ikke fikk da han sparket meg ut i snøføyken og dermed ble den andre konduktøren (den første ikke nevnt eller hvordan var det, nevnte jeg den første og utelot nummer to, det samme kan det være de var begge kledd i den samme uniformen og kunne om jeg ikke hadde vist bedre vært den samme person) som hev meg ut av et tog denne fordømte dagen.

Da jeg hadde børstet av meg snø og hadde tenkt til å komme meg kan hende på beina oppdaget jeg til min overraskelse og forskrekkelse at jeg hadde

glømt det verste en junkie på vei fra oslo til toten kan gløkke på en søndag: gratispose med sprøyter, jeg hadde i all min hast, min stupiditet og mitt stuk, til og med glømt å ta med noe som i det hele tatt kunne minne om en sprøyte;

faen, tenkte jeg fordømt tenkte jeg, mens jeg sto og forbannet en gud jeg ikke tror på, ei aldri har bedt aftenbønn til, men isteden for å, feks; legge meg ned for fryse, og fryse til døden sakte, men sikkert som en varm hånd som griper om en kald, påtent kinaputt går fra kulde til varme da dødens eksplosjon etter 2,7 circus sekunder inntreffer uten en lyd. Uten en lyd (BORTSETT fra 66 desibels tinn-

tuss feedbacken i huet mitt) tørket jeg en benk fri for snø og satte meg ned og rullet en joint som jeg drysset litt heroin over (grunnet fiasko'n med den faen's sprøyteposen) før jeg slikket på den og rullet den isammen og røyket den. I løpet av disse minuttene observerte jeg en mer en middels stor spark (et sparkeapparat med skinner som er et helt fett nok framkomstmiddel på snø, is og skara) noen meter fra mitt skeve blikk. jeg reiste meg igjen og sjekket på tog-

tabellen bak meg hvor jeg befant meg i geografien: Bleiken leste jeg, aldri har jeg hørt om dette landsens sted, og jeg håper jeg aldri trenger å høre om det igjen, men ut av togtabellen leste jeg noe tilsynelatende positivt fra Bleiken til Eina som var min destinasjon skilte det bare 7-tog minutter, og nå hadde jeg en spark. Jeg så at om jeg skulle gjøre som jeg tenkte, d.v.s å følge retningen som togskindene la opp til, måtte jeg sparke inn i svarte skauen, og derfra oppover. Jeg sa til meg selv, skogen er udsedvanlig vakker om natten, og alle oppoverbakker er dømt til å bli det motsatte. det siste fikk jeg fort rett i etter en 50-meters stigning snudde bakken enden til å jeg raste nedover på en skinn gjennom svingene jeg hadde ikke mer enn et 2-meters sikt, men jeg raste nedover i en for meg passelig fart i flere minutter inntill den gjorde det alle bakker gjør, den flatet ut, det var da jeg så lys, billys og som gammel haiker strakk jeg ut min tommel i ren refleks. han slapp meg inn i på passasjersiden og spurte hvor jeg var på vei. Jeg sa som sant var at jeg var på vei til toten og spurte om jeg var på rett vei. vel det kan du vell si på en måte sa den trivelige bonden, men en 200 meter nedi høgget ville snøen ha rukket deg til livet. da var det flaks du møtte meg sa bonden. enig sa jeg. hva med sparken din? sa han. Drit i den den er ikke min sa jeg. Det er ikke stort mer å si;

han tok med sparken, han kjørte meg et stykke på vei, lånte meg tlfonen så jeg motvillig fikk ringt en taxi, tok taxin hjem til muttern hvor min mors samboer noe motvillig betalte den altfor dyre taxi regningen. Nå var jeg glad for å være hjemme og etter en flaske kirsebærlikør kjente jeg søvnen tok min hånd. I det den bredde pleddet over meg, tenkte jeg, i morgen skal jeg på apoteket og kjøpe meg sprøyter. God natt

Av Svein Svada

Please don't feed the homeless

I blant annet New York, Los Angeles og Tokyo er det forbudt å mate duene, mens i Las Vegas er ulovlig å mate de hjemløse.

Også her hjemme diskuteres det hvem det er tillatt å hjelpe. Norsk huskattforening sier i en kommentar på sine websider at "Uansvarlig kattehold, kombinert med mangel på offentlig ansvar, har medført et omfattende dyrevernproblem. Mange steder søker kommunene å bøte på problemet ved å oppfordre folk om ikke å mate de hjemløse kattene. Dette

skjedde også i Leikanger i fjor. Dette er i realiteten oppfordring til lovbrudd, da man på denne måten undergraver hjelpeplikten som er nedfelt i dyrevernloven. Vanlig moral, dyrevernloven og den europeiske kjæledyrkonvensjonen pålegger Norge en særlig plikt til å forebygge hjemløshet hos kjæledyr. Forutsetningen for å oppnå dette er et klart forbud mot å drepe friske katter, og en like klar plikt til å hjelpe katter som rammes av omsorgssvikt."

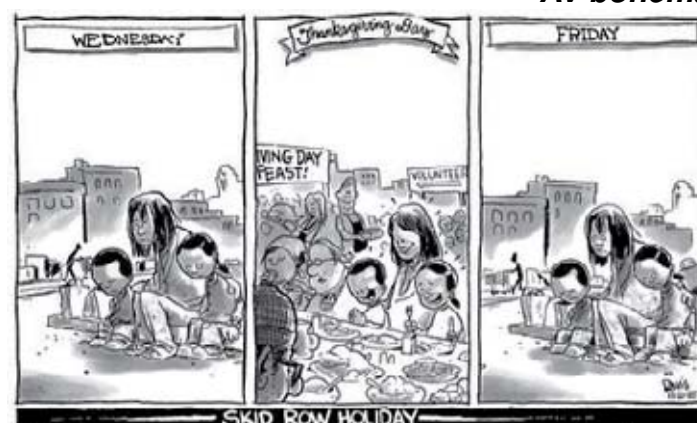
Det er jo egentlig ganske sprøtt, at det finnes bedre lover for kjæledyr enn for

sultne hjemløse – men så skjer jo ikke det her da... Politikerne i USA ser eldebølgen som kommer rett i mot dem. I 2012 vil den amerikanske arbeidsstyrken,

i følge Dagens Næringsliv, miste to arbeidere for hver ny som trer inn. Det har USAs byer fått med seg. Nå intensiveres kampen om å lokke til seg de unge med høyere utdanning i aldersgruppen 25 til 34 år.

Så er kanskje dette ett av tiltakene? Las Vegas er i hvertfall byen som har raskest vekst i den gruppen innbyggere.

Av bohema

Hva skjer med Åpen kanal?

Neste høst åpnes den nye TV-hverdagen for alle som tar inn TV via vanlig antenne. Blant nye aktører, betal-tv og nye programpakker skal Norges åpen kanal bli til.

Anita Nyholt

foreningen Åpen kanal

Det nye bakkenettet

2. juni 2006 ble Norges televisjon (NTV) tildelt konsesjon for utbygging og drift av det digitale bakkenettet. NTV eies av TV2, NRK og Telenor i felleskap. Konsesjonen gjelder for 15 år.

Det digitale bakkenettet for TV åpner først i Rogaland, Østfold, Oslo, og Akershus i september 2007, deretter følger Hordaland, Møre og Romsdal, Buskerud, Vestfold, Telemark, Sogn og Fjordane, Hedmark, Oppland og Sør-Trøndelag utover vinteren. Nord-Trøndelag, Nordland, Troms og Finnmark, Aust- og Vest-Agder, får tilgang høsten 2008.

For å få tilgang til det nye bakkenettet trenger du en dekoder til hvert TV-apparat. Stortinget har bestemt at maksprisen for en dekoder uten abonnementskort skal være 1500 kr. når det gamle analoge nettet stenges. Du trenger dekoder, men ikke abonnementskort, for å få inn NRKs tilbud

«Dette fører til at smale programmer, minoritetstilbud, eksperimentelle forsøk og analytisk dybde blir marginalisert.» Derfor må mediepolitikken sikre «et mangfold av uavhengige nyhets- og aktualitetsmedier av høy kvalitet» og «ytringsmuligheter for smale og brede grupper i samfunnet», het det.

Kultur- og kirkedepartementet (KKD) har dessuten bestemt at kringkastingstilbudet skal være til en rimelig pris og med en så enkel teknologi at alle kan ta den i bruk.

Andre åpne kanaler

Det finnes ingen mal på hvordan en åpen kanal skal være, annet enn mangelen på en overordnet redaktør som velger ut innslag i forkant av sending, mens det de har felles er at de er der for å styrke demokratiet og ytringsretten.

I Berlin har for eksempel hver innbygger eget redaktøransvar, og det er lovverket som tar seg av eventuelle brudd på senderegler, i etterkant av sending. Offene kanaler, den åpne kanalen i Berlin, har etter 20 år med med sendinger kun gode erfaringer med denne praksisen.

Konsesjon

Kringkastingskonsesjon gir konsesjonær eksklusiv rett til å sende på bekostning av andre. Ordet konsesjon i kringkastingsloven betyr i all ankelhet at noen får rett til å sende, mens andre ikke får en slik rett. Etter EMK art. 10 og den nye grunnlovens §100 er bruk av slik eksklusiv rettighet kun mulig

Men her MÅ dere komme på banen! En åpen kanal kan være utrolig god nytte for dere til å presentere deres arbeid for hele Norges TV-publikum, og gjennom det skaffe mange flere medlemmer i hver enkelt organisasjon."

“Reell ytringsfrihet” er det samme som “allmenn ytringsrett”. For 150 år siden stod det om allmenn rett til å lære skriving og regning. For hundre år siden stod det om allmenn stemmerett. I dag står det om allmenn ytringsrett.

NRK og TV2

Politikerne har satt klare betingelser og krav til hvordan utbyggingen av det digitale bakkenettet skal skje. Blant annet skal hele befolkningen ha tilbud om digitale fjernsynssignaler. NRKs fjernsyns- og radiokanaler skal være ukryptert og gratis. TV 2 blir kryptert, men gratis ut 2009.

Betal-TV

Alle øvrige kanaler og innhold vil være en del av NTV Pluss sitt tilbud. Betal-TV selskapet skal tilby abonnements-tv i det nye nettet, i konkurranse med andre tv-distributører på kabel, bredbånd og satellitt. NTV Pluss eies, som NTV, av TV2, NRK og Telenor. For å få tilgang til kanalene trenger du, i tillegg til dekoderen, et abonnementskort.

Norges åpen kanal

Våren 2002 gikk Stortinget inn for å legge til rette for en åpen kanal i Norge. Stortingsmeldingen pekte på at de reklamefinansierte kringkasterne er avhengige av store seertall.

Den berlinske modellen

Foreningen Åpen kanal, som er pådriveren bak det å starte en åpen kanal i Norge, har etter å ha nedlagt 15-20 årsverk over en femårsperiode kommet frem til at den berlinske modellen vil være mest hensiktsmessig å følge for å etterkomme Stortingets føringer for Norges åpen kanal. Et detaljert og teknisk forslag med utgangspunkt i den berlinske modellen er overlevert KKD, samt en oversettelse av den tyske loven, tilpasset norske forhold.

Forhåndssensur

KKD har gjennom to regjeringer hatt ansvar for å følge opp Stortingets ønsker om en åpen kanal. Så langt i arbeidet har KKD konsekvent omtalt Åpen kanal som en "såkalt åpen kanal", og gjort det klart at de ønsker forhåndssensur. Begrunnelsen for at kanalen ikke kan være åpen for alle er at lovverket er for svakt. Dette er heldigvis ugjennomførbart innenfor den ytringsfriheten Norge fikk ved endringen av GrL §100 i 2004.

hvis tvungne tekniske forhold hindrer alle å få sendt.

Ettersom det ikke finnes tekniske hindringer for at NTV åpner for sendinger har foreningen Åpen kanal rådet KKD om å ikke utlyse konsesjon for Norges åpen kanal, men heller ved enkle og rimelige tekniske anordninger uten adgangsbegrensning, sikre alles rett til å sende. KKD kan tildele konsesjon, men vel og merke en teknisk konsesjon for drift, ikke en kringkastingskonsesjon.

Ikke konsesjon for Åpen kanal har vært "stridens kjerne" i 2006. Det var derfor gledelig å merke seg statsstatsråd Mette Gundersens tale i september ved LHLs konferanse "Frie inntekter til frivilligheten 2006" hvor det ble sagt at konsesjonspolitikken blir endret:

"-konsesjonspolitikken vil endre seg etter innføringen av det digitale bakkenettet. Men Stortinget har sagt at man skal gi plan for en ikke-kommersiell TV-kanal, en såkalt "åpen kanal" for organisasjoner, lag og foreninger. Dette jobber vi i departementet med nå.

Ingen konkrete planer

KKD har så langt ingen konkrete planer for hvordan Norges åpen kanal skal bli, men har kontaktet Frivillighet Norge, som har nedsett et arbeidsutvalg som på vegne av sine 98 medlemsorganisasjoner skal se på hvordan en åpen kanal kan opprettes og drives. Utvalget er representert ved bla Røde kors, Evangeliesenteret og Norsk Luthersk misjonssamband.

Store foreninger kan betale mer for sendetiden enn de små, og NTV Pluss er et kommersielt selskap. Men Stortinget har påpekt at Åpen kanal skal være ikke-kommersiell fordi kommersielle aktører som kan betale allerede har ytringsfrihet. Stortinget viste dessuten til "at etablering av en åpen kanal er et eksempel på hvordan myndighetene kan legge til rette for en åpen og opplyst samtale".

En åpen og opplyst samtale forutsetter reell ytringsfrihet for alle. Norges åpen kanal bør være åpen for alle, ikke bli en "såkalt åpen kanal", en kanal kun for de store organisasjonene - eller som tigge-TV for kristne produsenter.

Totalekting

Det er ikke mange steder en kan være mot verneplikten uten å bli kalt lat, ansvarsløs eller til og med markedsideologisk. Kampanjen mot verneplikten er ikke lenger aktiv som motkulturbevegelse, og de statssosialistiske ungdomspartiene tværer på at de

er for retten til situasjonsbestemt militærnekting. Fortvil imidlertid ei - Gateavisa, opprørets glør nå, det er som mørkest, gir deg all informasjonen du trenger for å nekte hele systemet med god samvittighet i 2007.

På debattsidene til Dagsavisen 17. november 2006 vurderte en Generalmajor Robert Mood mulighetene for å høyne treningsstandarden og erfaringsnivået til norske soldater. Verneplikten så han på som et hensiktsmessig fundament for å sikre den grunnleggende kvaliteten på soldatene. Andre har også argumentert for at det sosiale likhetsprinsippet ved verneplikten skaper mer gangsynte og lydhøre soldater til internasjonale operasjoner, i motsetning til de ressursvake og lett antenkelige rekruttene som preger profesjonelle, amerikanske styrker.

I en kronikk i Dagsavisen 12. april i år slo også leder for APs forsvarsfraksjon på Stortinget, Signe Øye, fast at den allmenne verneplikten må opprettholdes. Dette fordi "hele det norske storsamfunn står bak det nasjonale Forsvaret ut fra rettferdighet og likhet". Imidlertid ønsket hun en debatt om "utfordringene vedrørende allmenn verneplikten" i fremtiden.

Et kritisk blikk på tvangsaspektet

Et problem ved alle disse perspektivene er at de identifiserer verneplikten som statlig tvangsordning med idealet om folkelig forankring. På den måten unngår de å drøfte om Forsvarets vernepliktsordning er i tråd med dette idealet eller hindrer økt tilnærming. Som anarkistisk totalnekt er ens beste våpen mot konsensusen å sette verneplikten som statlig rammestyring opp mot folkeforsvarsidealet bak, slik at misforholdet kommer frem. Gjennom misforholdet totalnekter man så i tråd med et uttalt felles verdisyn om folkelig forankring, og overlater straffeutmålingen til den som føler seg berettiget. På den måten får man konsentrert aksjonen mot det personlige overgrepet, men uten å bryte med fellesskapsverdiene Forsvaret spiller på. Omfanget står i forhold til ens egen rolle i det norske Forsvaret.

Med dette mener jeg ikke at mer frie friherrer bør moderere seg - snarere tvert imot. Poenget er bare å være bevisst hvorfor en totalnekt. Ikke minst siden verken Forsvaret eller myndighetene er interessert i argumentene dine, men gjerne vil ha bekreftet fordommene om samfunnstruende apati kontra verneplikten.

Under har jeg gjengitt standardbrevet mitt til Vernepliktsverket, som jeg har sendt dem i noenlunde samme form siden 2002. Meningen er å tilby argumenter mot tvangsaspektet som sjelden blir brukt - men som det ser ut til å være et behov for blant kritiske vernepliktige. Bruk etter ønske!

Svar på innkalling til sesjon:

"Refererer til sesjonsinnkallelse datert 04.01.2006 og underskrevet av [en

major]. Jeg er blitt innkalt til sesjon 21.02.2006 ved sesjonssenter Langkaia. Dette blir noe sånt som min tiende sesjonsinnkallelse, ettersom jeg konsekvent har nektet å ta dem til følge. For dette har jeg også mottatt en dom på nitti dagers fengsel, og sonet fjorten av dem ubetinget. Vil med dette meddele at jeg heller ikke kommer til å ta denne sesjonsinnkallelsen til følge. Altså kommer jeg ikke til innfinne meg til avtalt tid og sted den 21. februar. Jeg er kjent med de strafferettslige konsekvenser dette kan få.

Når jeg velger å nekte hele verneplikten, inkludert sesjon, skyldes det ikke pasifistiske holdninger. Jeg er ikke prinsipielt imot at et samfunn skal være i stand til å forsvare seg mot ytre og indre fiender. Min innvending mot verneplikten er at det bryter med alle verdiene både

Hvis lediggang er roten til alt ondt, kan man med trygghet utfordre de livløse hedmarksbartene som ser ut til å drifte Vernepliktsverket

jeg og det norske Forsvaret etter sigende ønsker å opprettholde. I det følgende resonnementet skal jeg utdype påstandene, og forklare hvorfor jeg ser det som nødvendig å ty til sivil ulydighet.

I de første innkallelserne jeg fikk i 2002, pleide det å ligge et hefte ved navn *Fokus på sesjon*. Der stod det at [v]erneplikten er lovbestemt ut fra den grunn tanken at landets Forsvar er noe som angår oss alle. Videre stod det at landet vårt bygger på verdier som vi ønsker å verne om, blant annet din og andres frihet og menneskerettighetene. Rent semantisk bryter verneplikten med FNs menneskerettighetserklæring på flere punkter, jf. artikkel én om at alle har rett til frihet og artikkel fire om at ingen skal holdes i treldom eller slaveri. Hensikten med et forsvar skal være å forsvare friheten vår, men med verneplikten tas den i stedet fra oss.

Etter min mening unndrar Forsvaret seg åpen diskusjon gjennom begrepsforvirring. Per definisjon kan man ikke argumentere mot at verneplikten bryter med punkt én og fire i erklæringen - og dermed med grunnleggende demokratiske idealer. Demokrati betyr som kjent folkestyre. Følgelig kan graden av demokrati/folkestyre variere. Verneplikten er en instrumentell ordning som holder den systematisk nede - for ellers ville det ikke vært et juridisk problem at vernepliktige motsatte seg misforhold i forsvarspolitikken. De bidrar jo til å styrke oppslutningen om demokratiet; altså om folkestyret.

Gjennom å bruke sivil ulydighet når

jeg blir innkalt til sesjon, inviterer jeg til gjensidig kommunikasjon gjennom ikkevold og full åpenhet - og opererer dermed helt i pakt med grunnleggende demokratisk tenkning. For dette har jeg som nevnt måttet tilbringe fjorten dager i fengsel. Jevnaldrende venner unndro seg verneplikten med tvers igjennom gjennomskuelige unnskyldninger om laber fysikk og psykiske problemer. Verneplikten impliserer altså en rent instrumentell prosess. Uproblematisk så lenge ingen setter seg synlig til motverge. Men dermed setter den også seg selv foran ideen om folkelig engasjement. Verneplikten som institusjon er derfor grunnleggende antidemokratisk.

Mot dette kan Forsvaret argumentere med at verneplikten er uunngåelig, selv om de som vist ikke beskriver den som legitim tvang. En tid fikk man sammen

infrastrukturen. Et uttalt mål med totalforsvarstanken er jo å tilrettelegge for et samarbeid mellom sivile og militære virksomheter for å motstå og håndtere kriser og katastrofer i fred (s. 4), og det legger et slikt system i større grad opp til. En ytterligere gevinst ville vært at det ikke brøt med verdigrunnlaget beskrevet i tidligere sesjonshefter, og at det var et reelt folkeforsvar og ikke en tvangsordning ovenfra og ned.

Dette bør ikke tolkes som en nødvendig alternativ modell. Men hvis Forsvaret ønsker å involvere hele befolkningen i å beskytte fellesinteresser, så synes jeg tilnærmingen burde stå i forhold til det felles verdisynet som skal beskyttes. Verneplikten illustrerer bare at jo færre hender makten konsentreres i, jo større er muligheten for å korrumpere, jf. Vernepliktsverkets overordnede interesse av å beskytte rammestyringen heller enn verdigrunnlaget. Folkeforsvar er ikke ensbetydende med verneplikten, men som vist - helt uforenlig. Derfor velger jeg å totalnekte av prinsipp.

Etter min mening er verneplikten frihetsberøvelse og undertrykking av menn satt i system, og jeg ser ingen grunn til at ordningen skal legitimeres ut fra de fellesverdiene Forsvaret med rette tillegger meg. Derfor velger jeg å ikke ta sesjonsinnkallelsen til følge. Jeg kommer heller ikke til å møte på sesjon eller utføre verneplikten på noe senere tidspunkt.

Med vennlig hilsen ..."

Hva skjer videre?

Undertegnede svarte fra dag én på samtlige sesjonsinnkallelser med varianter av dette brevet. Tross en telefonopp-ringning hvor jeg bekreftet innholdet i et av dem, fortsatte de å sende innkallelser rekommandert uten å signalisere at de hadde lest svarene mine. Da jeg senere ble innkalt til politiauhør, var det som "mistenkt for ikke å ha møtt til sesjon".

På den annen side førte den kommunikative tonen til at jeg fikk 76 av den tradisjonelle nittidagersdommen for totalnekting betinget. Altså måtte jeg sone to uker i stedet for potensielt tre måneder. Argumentene mine nedfelte seg dessuten i en rekke rettsdokumenter. Generelt sett er det et tips å følge demokratiske spilleregler om ikkevold og åpenhet.

Imidlertid er det taktisk for saken å kombinere totalnektingen med mediefremstøt. På åttitallet fikk for eksempel Fredsforsker Jørgen Johansen og advokat Øyvind Solberg satt medias søkelys på de urimelig høye strafferammene for totalnekting gjennom ulovlige opptrinn i retten, noe som fremskyndet

straffereduksjonen til nitti dager i 1991. Tidligere lå strafferammene på seksten måneders fengsel, men ble regnet som tvangsmessig avtjeneste av verneplikt i stedet for straff. Dermed gjaldt heller ikke den ordinære regelen om 2/3 soning. Dette underbygger ytterligere påstanden om at Forsvaret ikke ønsker å forholde seg til verneplikten som premiss, siden de omgikk nektingsgrunnlaget til totalnektene ved å betrakte straffen som siviltjeneste.

Strafferammer

I dag straffes som nevnt totalnektning med nitti dagers fengsel i første omgang, uansett om en nekter fra sesjonsstadiet eller senere. Juridiske detaljer kan studeres på nettsidene etter *Kampanjen mot verneplikt* fra nittitallet. Som det kommer frem av brevet mitt over, åpner loven for dobbelt straff, ettersom man kan innkalles på nytt og straffes igjen for samme handling etter endt soning.

Loven blir fortsatt brukt, men sjansen for straff er mindre hvis en velger å møte på sesjon for å forklare seg.

Selv begynte jeg å få nye innkalleser våren 2005, cirka et halvt år

etter soningsoppholdet. I oppgitthet ble jeg mer slepphendt med å sende standardbrevet mitt som svar, og begynte dermed å få telefonoppringninger fra militærpolitiet på sesjonsdagene. Symptomant nok var det ingen av personene som ringte som kjente til korrespondansen min. Da jeg ble innkalt til avhør hos militærpolitiet våren 2006, la jeg derfor frem all tidligere dokumentasjon og sa at det var ergerlig at de ikke engang kunne forholde seg til henholdselsene mine når skyldspørsmålet tross alt var gitt. Siden har jeg ikke hørt noe fra dem, og tidsrommet kan tyde på at saken er henlagt eller avsluttet. I hvert fall forholder jeg meg ikke mer til den inntil jeg eventuelt hører noe.

Dette understreker igjen fordelene ved å være selvbevisst hvis en først bestemmer seg for å totalnekte av prinsipp. Integriteten og konfrontasjonene er det eneste forsvaret en har mot den enervende kombinasjonen av tomme blikk og trøtte prosedyrespørsmål som møter en i forhør hos nittenårige MP-er. Dessuten er det som sagt en fordel for utfallet å ha vært rederlig i hensiktene sine under rettssaken. Relevansen for vernepliktsaken beror i større grad på

hvor mye oppmerksomhet en tiltrekker seg.

Kontaktflate for totalnektene

Dessverre finnes det ikke noe adekvat nettverk for totalnektene i Norge. Organisasjonen *Kampanjen mot verneplikt* holdt det gående med blant annet bladutgivelser, støttekonserter og -plater og utdeling av informasjonsmateriell frem til siste halvdel av nittitallet, men er nå redusert til en død informasjonsside. Imidlertid har de åpnet for at navnet deres kan brukes fritt ved eventuelle aksjoner eller utspill. Det beste alternativet for engasjerte totalnektene per i dag er kanskje å lage en kontaktflate på nettverksbasis, for eksempel en epostliste eller et nettforum, så kan organisasjonsnavnet eventuelt brukes ved behov. Informasjonssiden etter *KMV* inneholder også en tildels aktuell liste over advokater som tar militærnektersaker - på nettadressen www.pluto.no/doogie/ga/huset/kmv.

Kort oppsummert står verneplikten så svakt i Norge i dag at det ikke ser ut til å være grobunn for en større motbevegelse. Men vernepliktsinnkallelser er fortsatt en interessant mulighet til

å få knyttet anarkismen sin til en faktisk samfunnssituasjon. Siden totalnektning viser vilje til imøtekommenhet og kommunikasjon, står konsekvensene av handlingen i forhold til prinsippet om individuell frihet. Selv har jeg ikke sett poenget med å forsvare et fullgodt alternativ til dagens forsvarsstruktur, men heller nøydd meg med å legge bevisbyrden for at maktbruken er rimelig hos den som utøver den - og ikke hos meg som mottaker. Så langt er ikke dette blitt imøtekommet av Forsvaret.

Så hvis lediggang er roten til alt ondt, kan en med trygghet utfordre de livløse hedmarksbartene som ser ut til å drifte Vernepliktsverket. Lykke til - du trenger det.

Av Pål Flakk

Rjukan Rocks!

Oss to kupanere fra GA ankom Oslo busstasjon på omtrent samme tid. Vi boarda bussen Time-ekspressen sånn cirka halv tre. Lite visste vi at bussen til Rjukan var rene melkeruta. Jeg tror jeg talte 18 stopp før vi kom frem.

Da vi endelig kom frem, ble vi henta av en venn av meg som har fast bopel på stedet. Her skulle vi også overnatte. Vedkommende er vokalist bandet *BLAKK - A Tribute to Raga Rockers*. Og dermed å regne som en lokal helt.

Først ble vi kjørt til innsjekkingsbua på torvet.

- To presseakkrediteringer
- Til hvem?
- Gateavisa

Et halvt sekund senere hadde vi mottatt våre obligatoriske festivalbånd. Med Rjukan rockfestival trykket på. Her oppe mellom fjellene og med Gaustadtoppen kneisende over oss skulle vi tilbringe denne helga i juni

2006. Med en blanding av gamle helter og litt nyere musikk.

Turen gikk pr. bil til vår verts hjem. En lang vei å kjøre mot tørstens utømmelige kilde, kjøleskapet, mens det var en relativt kort vei å gå tilbake til fesrtivalområdet med en kald pils i hånda, og en uåpna en i den andre.

Drakk oss forbi The Cables, trodde vi skulle høre på Slade, men fikk Saxon rett i trynet. Alle klasikkerne. Om ikke på løpende bånd, så i hvert fall ispedd blandet, bra nytt stoff. Avsluttet med Wheels of Steel. Vi traff forresten også en Saxon-fan som kom helt fra Sverige, fra 10 mil uttafor Gøtebotg. Det var han som utgjorde festivalcampen. Ikke som på Roskilde.

Slade. Trodde ikke at det noensinne skulle bli et skjellsord. Med alle de gode minnene man satt igjen med fra 70-tallet. Men.....HEY! Ole Ivars er bedre!

Kvelden ble avsluttet med et bedre

nachspiel oppte blant fjellene, før vi fant turen hjem i en vakker junisoloppgang, som viste u-dalen i sitt fulle, spektakulære velde. I seng klokka 6 om morran.

STÅ OPP! KONSERT! Slik lød det 5 1/2 time etterpå. Heregud. Påan igjen. Frokost, det vil si øl. Ny dag, nye konserter. Skippa den første. For frokosten. Øl.

Så ned på konsertplassen. Mere Øl. Og et jævla bra bænd med ett så langt navn at jeg ikke husker navnet på dem. 60-talls surfpop. Fikk hodet til å vibbre. Dritbra.

Neste ut. Briskeby. Bare hørt et par sanger av dem fra før, som har vært litt vel poppete, men på scenen var de overraskende thigte og rocka. Lise Karlsnes'sceneopptreden var nok til at jeg oppsøkte backstagen, men dørvakta, Gjermund, sjefen, sa jeg var for full. Nevnte at han hadde lovet meg adgang backstage, men det hjalp

ikke. Og klokka var bare rundt fire. But I'd rather be a famous drinker than an Anonymys Alcoholic.

Husker ikke helt her, men mener de var et som spilte før Ravi og DJ Løv. Men jeg gjør som hukommelsen min og forbigår dem i stillhet. Ravi og discjockeyen leverte derimot et overaskende oppegående sett, og publikum hang med i allsang. Foran nevnte mening om konserten kan bunne i at undertegnede fikk slengt ut en signert utgave av deres siste utgivelse. Dette etter å ha viftet med armen og tilsatt at jeg ikke var innehaver av eksemplaret. Vel, nå er jeg altså det.

Dette avslutta formiddagens øk med inntrykk for hørselen, og faktisk nokså behagelig for trommehinnene. Før neste økt var det derimot best å få på seg skinnjakka. Vinden ulte, røska og reiv som en kystkuling mellom fjellene.

Vel påkledd fant jeg igjen min innlosjerer og min kupaner fra tidsskrifte du nå holder i hånda. Vi skulle videre. Ø var innkjøpt. Og veien førte oss strake vei til privatfest. (Og bare for og ha nevnt det, heter selvfølgelig den lange hovedgata i Rjukan Sam. Eydes gate. Festen varte og rakk, og plutselig var konsertene begynt igjen. Rakk akkurat siste halvdel av settet til Bjørn Berge.

Og som jeg angret. At jeg kom så seint. Halve konserten ferdig allerede. For dette lød fett. En gitarist og en trommus som lagde en masse herlig lyd sammen. Tøff rock and roll.

Og så, de VI var kommet for å se Depress. De spilte som vi hadde håpet. Bra. Tildels meget bra. Alle klassikerne kom etter hvert, så alle hoppa, dansa smilte og var fornøyde. Tilløp til poga var det også litt av foran scenen. Lav ølbudsjett tillot oss dessverre fra å delta i denne.

Etterpå var det Big Bang sin tur til å møte Rjukanfolket. Dette fikk denne artikkelforfatteren ikke med seg, da festivaldagene hadde røynt litt på. Hjen og zzzzz.

Atle Waage

Har AKP ...

På mange måter innledet Kjartan Slette-mark det som ble symbolet "1968" i norsk samfunnsliv. Hans utstillingsbilde fra Vietnam førte til bråk under utstillingen på Henie-Onstad kunstsenter. Og det toppet seg da en tilskuer gikk løs på bildet med øks utenfor Stortinget. Som om ikke det var nok, stilte den høyreorienterte Trygve Hegnar opp med et motbilde som angrep Sovejetunioenen og Kina med det megetsigende navnet "Slette-tid."

Til tross for at opprøret i Paris var et anarkistisk og antiautoritært opprør, klarte ml-bevegelsen å kuppe "1968"-begrepet i Norge med sin autoritære ledelsesdyrkerstil. Men det som skjedde i '68 og seinere er for viktig til at det kan overlates til feite gammelraddiser med velfylte lom-mebøker og topposisjoner i samfunnet å fortelle historien. Tross alt er

venstrebevegelsen i Norge mer enn tilbedelse av Stalin og Mao, som sammenlagt drepte mer enn 100 mil-

Mao, min Mao...
Gi oss idag våre daglige illusjoner

ljoner av egen befolkning i fredstid. Ja, egentlig var hele ml-bevegelsen et eneste stort avvik fra alt som hadde med '68 å gjøre. Nå er jo ikke dette

noe nytt i historien. Vi anarkister er alltid blitt trakassert av makthavere, hva enten de har rød, brun eller blå politisk farge. Lenin sørget for å likvidere anarkister i hopetall, til tross for at det var de som bar revolusjonen i Russland. Opprør er opprør mot autoriteter og kamp for frihet, likhet, brorskap og medbestemmelse. Derfor blir det en gledens dag når det gamle kad(av)ret AKP endelig nedlegges og vi for alltid kan si farvel til den autoritære Mao-dyrkinga. Å tilbe en "guddom" som var ansvarlig for døden til mer enn 70 millioner mennesker i fredstid bør tas avstand fra av radikale mennesker på ytre venstre fløy. Skal venstrebevegelsen til venstre for SV overleve i Norge må den bli anarkistisk og djupt antiautoritær. Da blir den til gjengjeld et farlig alternativ for makthaverne....

Arnstein Vada

Opprørets time er kommet

Av Mina Minou Vestel, GAs utsendte i Nicaragua

Urbant Landsbysamfunn

På en gressplen bak motorveien rett overfor nasjonalforsamlingen i Nicaraguas hovedstad, Managua, har nærmere 300 personer bosatt seg i hjemmelagde telt og skur av pappesker og plastikksekker. De flyttet fra sine respektive boliger på landsbygda i sitt hjemfylke Chinandega, 23. august, og har bodd her siden. Her lever de som i et uavhengig, ekstremt synlig og bittelite landsbysamfunn midt i det dominerende storbyrabalderet. I larmen fra de svære bilveiene leker barn i nakne overkropper – som på landsbygda. I den eksosbefengte storbylufta lager kvinnene mat over åpen ild – som på landsbygda. Men i motsetning til i de mer rurale strøkene, ligger mennene henslengt i hengekøyer, eller sitter i stoler og leser avisene, istedenfor å utføre hardt fysisk arbeid. Det er noe foruroligende over synet av disse mennenes tilsynelatende avslappede tilværelse. Dessuten er det av en eller annen grunn spesielt lite folk i gatene i dag. Til sammen framkaller dette en emmen fornemmelse av at noe ikke er helt som det skal.

Dødelige sprøytemidler

På Nicaraguas største sukkerrørplantasje, Ingenio San Antonio, som eies av Sentral-Amerikas rikeste familie, familien Pellas, er det siden femtitallet blitt benyttet noen spesielt giftige sprøytemidler. Kjemikaliene ble solgt til Ingenio San Antonio, samt andre banan- og sukkerplantasjer i Sentral-Amerika, etter at de ble gjort ulovlige i produksjonslandet, USA. Ulovliggjøringen var et resultat av at forskningsrapporter som viste at kjemikaliene var dødelige for mennesker, ble offentliggjort. Pellas har innrømmet at de visste om disse rapportene og at sprøytemidlene var illegale i USA, fra begynnelsen av. Allikevel valgte de å fortsette å bruke kjemikaliene på plantasjonen. Dette gjorde de uten å informere sine arbeidere om helserisikoen. Ingenio San Antonio står for produksjonen av sukkeret til det internasjonalt anerkjente rommen Flor De Caña. Flor De Caña eies også av Pellas.

Forente plantasjearbeidere

1300 ekssukkerørplantasjearbeidere har nå organisert seg i fagforeningen Asociacion de enfermeros Chichigalpa por la vida (ASOCHIVIDA). Fagforeningen har gått til sak mot familien Pellas med en advokat som jobber gratis. De krever oppreisning på 40 000 dollar per person slik at de får råd til å ta nødvendige operasjoner. De 300 personene i Managua er ekssukkerørplantasjearbeidere og familiemedlemmer til avdøde sukkerrørplantasjearbeidere fra Ingenio San Antonio som nekter å innfinne seg med systemets påtrengende undertrykking. Her i Managua lever de demonstrerende av økonomiske gaver fra nonner fra at kloster i nærheten, og fra andre veldedighetsorganisasjoner. Boformen er deres form for å protestere. For å aksjonere. En politisk fulltidsdemonstrasjon fra grasrota. Opprørets time er kommet.

- Vi flytter ikke herfra før myndighetene gjør noe drastisk med forholdene på plantasjonen! Vi blir boende her til vi vinner denne saken! Sier ekssukkerørplantasjearbeideren, Luis Manuel Martinez Lopez som er goza presidenten for ASOCHIVIDA. Han fikk sparken fra sitt arbeid på Ingenio San Antonio etter at helsestasjonen på plantasjonen erklærte ham syk og følgelig uegnet til arbeidet. Han ligger i en fargesprakende hengekøye ved et av plastikkposeteltene.

Insuficiencia Renal Cronica

De giftige sprøytemidlene som brukes på San Antonio trenger inn i kroppen og øker dens naturlige produksjon av et stoff som kalles Kreatinin. For høyt nivå av Kreatinin i kroppen gjør blant annet at nyrene skrumper inn og slutter å fungere. Dette forårsaker en sykdom som kalles Insuficiencia Renal Cronica. Når denne sykdommen først har inntruffet, er den eneste kuren en nyretransplantasjon som her i Sentral-Amerikas nest fattigste land koster 30 000 dollar. En ordinær sukkerrørplantasjelønning er på 27-30 cordoba (cirka 10 kroner) dagen, så arbeidere med Insuficiencia Renal Cronica er i en håpløs situasjon. De demonstrerende eksarbeiderne i Managua har fått sparken fra sine respektive jobber på Ingenio San Antonio fordi tester utført på plantasjens egen helsestasjon måler så høye nivå av Kreatinin i deres kropp, at plantasjeledelsen anser dem uegnet til arbeidet. Familien Pellas sparker altså plantasjearbeiderne av grunner Pellas selv er årsaken til.

Fire arbeidere begravdes hver uke Siden 1995 har det omkommet flere enn 2000 personer på San Antonio som følge av denne sykdommen. For å sette disse tallene litt i perspektiv bør det nevnes at det på plantasjonen ikke jobber mer enn 4000 personer i høyseongen. Sannsynligvis har mer en 3000 plantasjearbeiderbarn blitt fedreløse, og hundrevis av i utgangspunktet fattige mødre har blitt eneforsørgende enker.

- Det begravdes mellom 3 og 4 arbeidere fra San Antonio hver uke! Sier en av eksplantasjearbeiderne som sitter i skyggen av et plastposetelt på gressletta i Managua.

- Min mann døde av Insuficiencia Renal Cronica for et år siden, forteller en gravid kvinne som står ved siden av meg.

Miljøskader

I tillegg til menneskeskadene disse sprøytemidlene forårsaker, trenger goza giftene inn i grunnvannet i områdene rundt plantasjonen og ødelegger produksjonsmulighetene for fattige småbønders som lever av å dyrke papaya og mais. Kjemikaliene har også påført lokale kystområder stor skade og van-

skeliggjort fiskemulighetene for lokale fiskere.

En hersker-familie

Pellas er en utrolig mektig familie her i Nicaragua. Ikke bare når det gjelder alle menneskeskjebnene de har kontroll over som følge av at de er arbeidsgiverne til tusenvis av folk i et land der over halvparten av befolkningen lever under fattigdomsgrensen. Pellas har også direkte politisk makt. Den mektige familien støttet blant annet den tidligere regjeringen økonomisk. De støttet også valgkampanjen til det liberale partiet ALN med fem millioner dollar ved pre-

Bilde fra leiren

sidentvalget som var i november i år. Nicaraguas korrumperte myndigheters lederes interesser går hånd i hånd med interessene til Pellas.

Bestiktelser

ASOCHIVIDA har kontaktet nicaraguanske medier utallige ganger, og på tross av konkrete avtaler med ulike journalister om publisering av artikler, intervjuer, radioprogrammer eller lignende, har saken deres så å si aldri blitt omtalt i offentlige medier. ASOCHIVIDA hevder at Pellas har stor kontroll over mediene i Nicaragua og tror det er en av grunnene til at saken deres ikke blir dekket av Nicaraguansk presse. Helseministeriet i Nicaragua (MINSa) og miljøverndepartementet (MARENA) har også gjort undersøkelser på de giftige sprøytemidlene og på grunnvannet i området rundt San Antonio, men forskningsrapportene er umulig å oppspore. ASOCHIVIDA hevder at Pellas har bestukket MINSa og MARENA.

Skylder på plantasjearbeiderene

Pellas innrømmer ikke at de fremdeles bruker de dødelige kjemikaliene på San Antonio, men arbeidere fortsetter å dø av Insuficiencia Renal Cronica. De påstår derimot at de enorme nyrepro-

blemene til den påfallende store mengden arbeidere har opphav i at hver enkelt arbeider drikker for lite vann på jobben, og dermed selv har ansvaret for sin råtnes helse situasjon. De erkjenner at grunnvannet i området er ødelagt, men påstår at det er sprøytemidlene som brukes på bomuldsplantasjene i samme området som er problemet. Det ville blitt en kjempeskandale for Pellas dersom det kom ut at det var sprøytemidlene brukt på plantasjonen deres som var årsaken til alle arbeiderdødsfallene.

Kjempe større enn Goliat

Sukkerørplantasjearbeiderne på Ingenio San Antonio er inneforstått med helserisikoen de tar ved å arbeide på plantasjonen, men økonomisk desperasjon holder dem værende. Så mens fattigdommen tvinger dem til arbeid i de helseskadelige yrkene, 12 timer om dagen, for 27-30 cordoba, blir Sentral-Amerikas rikeste familie bare rikere og rikere. Det kan virke som om Pellas har et kynisk bruk-og-kast forhold til menneskeliv og til sine arbeidere. Sukkerørplantasjearbeiderne kan ikke med den lønnen de tjener, betale for operasjonen de trenger på grunn av sykdommen de fikk på sitt lønnsbringende arbeid. Nicaraguas korrumperte myndigheters lederes interesser går hånd i hånd med interessene til Pellas og dette gjør kjempen ASOCHIVIDA kjemper imot større og mektigere enn Goliat. Men 1300 arbeidere gjør opprør fra grasrota. Og 300 av dem er til daglig påminnelse om Pellas kynisme. Bare synet av demonstrantene i Managua er en formaning til nasjonalforsamlingen om å handle. Arbeiderene er mange, de er organiserte og de gir seg ikke før de vinner. Deres kamp handler ikke bare om økonomisk oppreisning fra Sentral-Amerikas rikeste familie. Den handler om retten til å leve.

Nicaraguas høyeste bygning, parlamentsbygningen, gliser rikt, rent og skinnende hvitt på den andre siden av den store motorveien bak de sårbare papp og plastikkskurene til de demonstrerende i Managua; et kontrastert bakgrunnsmotiv som er til selvsynende påminnelse om hvor absurd dette urbane landsbysamfunnets eksistens er midt en hovedstad som denne. Støyen fra veien river i ørene. Solen steker. Luften er het og trykkende. Jeg sitter i skyggen av en svart søppelsekk som er satt opp som soltak forran et av huseltene til noen av demonstrantene. Engasjerte eksarbeidere forteller om deres kamp mot Sentral-Amerikas rikeste familie – en kamp for rettferdighet. I det jeg reiser meg for å gå, ser jeg en stor varebil kjøre i susende fart på motorveien midt mellom parlamentsbygningen og plantasjedemonstrantene. De store skiltene på varebilveggene gir meg grøssninger. I det jeg innser at det står Flor De Caña med store, feite bokstaver kommer jeg på hvorfor det er så lite folk i gatene i dag. Det er 2. november. Folk er på kirkegårdene for å minnes sine avdøde slektninger. Det er Dia de los muertos i dag - De dodes dag.

Mellom-Amerika

Valg i Nicaragua

– en analyse av valgkampen

Det har vært valg i Nicaragua hvor det tidligere revolusjonære sandinistpartiet FSLN (Frente Sandinista Liberacion Nacional) og Daniel Ortega gikk av med seieren med litt over 38 % av stemmene i første valgrunde. FSLN ble fulgt av den liberal-konservative alliansen ALN (Alianza Liberal Nicaraguense) med 29 %, PLC det tradisjonelle liberale partiet og arvtagerne til diktatoren Anastasio Somoza (Partido Liberal Constutinalista) med 26 % og det sosialdemokratiske sandinistpartiet MRS (Movimiento Renovador Sandinista) med rundt 7 %.

Dette er første gang på 16 år at FSLN og venstresiden i Nicaragua har vunnet et valg og brutt det sammenhengende nyliberale styret til først Violetta Chamorro og deretter PLC.

Valget i seg selv gikk relativt pent for seg uten for mye valgfusk og uregelmessigheter, faktisk er det regnet som det valget i Nicaraguas historie med minst fusk. Derimot prosessen fram mot dette valget kan neppe kalles for skinnende ren og fri for renkespill.

Både utenlandsk innblanding, korrupsjon, løgner og obskure politiske allianser har vært med på å avgjøre dette valget. Den viktigste politiske alliansen, kalt "El Pacto" eller på norsk "Pakten", gjorde at Ortega i det hele tatt kan innta presidentstolen med kun 38 % av stemmene, Pakten kommer vi tilbake til.

Valgkampen

Vinnerpartiet FSLN valgte i dette valget en helt ny strategi, ettersom partiet har tapt de tre siste valgene. FSLN med råd fra Ortegas sjarmerende kone Rosario Murillo skiftet farger på valgkampplakatene, flagg, capser osv. fra sine tradisjonelle svarte og røde til rosa og turkis, gjerne dandert med trynet til Ortega og valgkampslagordet "Paz y reconciliación" fred og forsoning i gul skrift. Denne strategien har blitt brukt for å virke mest mulig ufarlig ovenfor befolkningen som ofte tenker tilbake på 80-tallet, borgerkrigen og tvangsrekruttering når de ser Ortega. I tillegg har deler av valgkampbudsjettet blitt brukt til å kjøpe opp motstandernes kandidater. Blant annet gikk plutselig tredjekandidaten på ALNs liste, Salvador Talavera, lederen for PRN (Partido Resistencia Nicaraguense), et av partiene i alliansen ALN, inn i en "fred og forsoningsavtale" med Daniel Ortega. PRN er partiet for de gamle Contrastrostyrkene og erkefiendene til FSLN som kjempet en lang og blodig borgerkrig mot sandinistregjeringen på 80-tallet. 1500 medlemmer av det konservative partiet (PC) også med i ALN skrev under en lignende avtale med Ortega og visepresidentkandidaten til FSLN, Jaime Morales, var medlem av PLC fram til

valgkampanjen startet i august. Hugo Chavez kastet seg inn i valgkampen på Ortegas side ved å sende noen tonn billig diesel til et Nicaragua i energikrise. Dieselen ble kjøpt opp av sandinistiske busskooperativer i Managua noe som ga dem mulighet til å holde bussprisene nede og et overlegent konkurransefortrinn i forhånd til ikke-sandinistiske bussjåfører.

teller tungt for mange sterkt troende kristne i Nicaragua.

I tillegg har ALN fått sterk støtte fra USA gjennom millioner av valgkampdollars og moralsk og politisk støtte fra USAs ambassadør Trivelli, flere kongressmedlemmer og guvernør Jeb Bush.

Trivelli har blant annet sagt at Ortega vil stjele millioner av dollar

ALN på sin side har blitt hjulpet av diverse kristne grupperinger som har trykket opp annonser i landets største avis med beviser på at Daniel Ortega er Dyret i åpenbaringen. D'en i Ortegas underskrift ser nemlig ut som et sekstall, i Daniel er det seks bokstaver og det er jo vitterlig år 2006, ergo 666, og hvis dette ikke er nok bevis i seg selv har man funnet et maleri i en kirke med en demon som til forveksling ligner på Ortega i profil (i hvert fall hvis man maler på bart i photoshop, noe som ble gjort før annonsen ble sendt til avisen). Dette kan høres litt absurd ut, men dette

som nicaraguanere bosatt i USA sender til hjemlandet (såkalte remesas). Flere republikanske kongressmedlemmer har truet med at USA vil stoppe alle remesas hvis Ortega vinner valget, dette begrunnes med at Ortega lefler med terrorister, noe som er mildt sagt absurd. Alle utspillene angående de livsviktige remesas-overføringene kom under valgkampanjen, men har nå som valgresultatet er klart blitt avfeid av kongressen. Den samme propagandaen brukte USA under valget i El Salvador med større hell mot venstrepartiet FMLN. En fjerdedel av alle salvadorianere bor

legalt eller illegalt i USA og remesas en utrolig viktig del av økonomien. USAs utspill om remesas-overføringene avgjorde trolig utfallet av valget i 2004 i fordel til høyresiden.

Jeb Bush guvernør i Florida og George W. Bushs bror sendte et brev til det nicaraguanske folket som ble trykket i "La Prensa" hvor han bedyrer at han støtter demokratiet og nicaraguanernes frie rett til å ta egne valg, men samtidig ber han nicaraguas befolkning tenke tilbake på åttitallet med sandinistkommunisme, borgerkrig og generell død og fordervelse og truer med at dette fort kunne gjenta seg hvis man tar feil valg.

PLC som store deler av ALN har brutt ut av, har opptil flere ganger hevdet at mangemillionæren Eduardo Montealegre, ALNs presidentkandidat, har trukket seg og slått seg sammen med PLC. Blant annet fikk de noen PLC tilhengere bosatt i USA til å fremme et krav fra "alle" nicaraguanere i USA om at Montealegre må trekke seg til fordel for PLCs kandidat Jose Rizo. Og på siste valgkampsdag delte de ut 175.000 løpesedler hvor det stod at Montealegre hadde trukket sitt kandidatur.

Pakten

Pakten har allikevel utvilsomt vært det viktigste temaet under dette valget. Fram mot dette valget har splittelsen innad i de to medlemmene av Pakten FSLN og PLC blitt stadig større og mye av kampen har stått mellom paktpartiene og de nye utbryterpartiene ALN og MRS. Pakten er en avtale inngått mellom to av de mest markante politikerne i landet de siste årene; Daniel Ortega og Arnoldo Aleman.

Etter valget i 1996 ble FSLN sveket til fordel for sine arvefiender i PLC og deres presidentkandidat Arnoldo Aleman som gikk av med seieren. Aleman og ledelsen i PLC velger å bruke presidentperioden primært til å underslå mest mulig penger. Spesielt etter at orkanen "Mitch" i 1998 ødela store deler av landet, drepte tusenvis av mennesker og sendte tusenvis av andre ut i hjemløshet og bunnløs fattigdom så landsfaderen Aleman sitt snitt til å underslå hundrevis av millioner med nødhjelpskronasjer som vesten (deriblant Norge) sendte til landet for å hjelpe de lidende. Dette ble etter hvert lagt merke til og Aleman ble satt under etterforskning, noe som hindret han i å stille til gjenvalg i 2001. Ortega, med en lang erfaring fra korrupsjonsgamet, hadde hele tiden fullstendig oversikt over underslagene. Men i stedet for å avsløre svineriet og sende Aleman og PLC inn i fengsel og ut av politikken valgte Ortega å inngå en avtale med Aleman i 1998.

Hvorfor? For å få et aldri så lite balletak på Aleman, PLC og nicaraguanisk politikk.

Ortega og Aleman fordeler administrasjonsoppgaver og stillinger i høyesterett og rettssystemet forøvrig, det øverste valgrådet (CSE), politiet, hæren og stort sett alle andre offentlige instanser i mellom lojale FSLN og PLC medlemmer. I tillegg til dette styrker de

Mellom-Amerika

parlamentets makt hvor de to partiene er totalt dominerende.

Men PLCs og FSLNs totale makt var på hell, PLC ble totalt splittet mellom Aleman-tilhengere og liberalister som vil kaste fyren i fengsel og få en ny ledelse. Den siste gruppen danner ALN og reduserer PLC til å bli nærmest et haleheng til Ortega, FSLN og El Pacto. ALN får USAs velsignelse og PLC blir skjøvet ut i kulden på grunn av korrupsjonen og Ortegas økende makt over partiet. Det sosialdemokratiske sandinistpartiet MRS brøt ut av FSLN og tar noen stemmer fra Ortega og får mange desillusjonerte sandinister til å stemme igjen. MRS ble først ledet av den gamle ordføreren i Managua og tidligere turistminister fra 80-tallet Herty Lewites, han døde imidlertid i sommer og partiet blir nå ledet av den langt mindre kjente Edmundo Jarquin også tidligere FSLN medlem.

Man kan si mye rart om Ortega, men at han kan prosentregning hersker det lite tvil om. Ortegas problem er at til tross for at han har den største harde kjernen med velgere "voto duros" (folk som alltid vil stemme på han) på ca 20 % av de stemmeberettigede, så sier over 60 % av de stemmeberettigede at de aldri i verden kunne finne på å stemme Ortega uavhengig av alternativene de måtte ha. Pakten, utstrakt korrupsjon, null interndemokrati i FSLN, massakrer på urbefolkning under borgerkrigen, incest og selvfølgelig en hel del ting Ronald Reagan ærlig talt burde ha fått skylden for kan være mulige årsaker til nicaraguanernes delte entusiasme ovenfor Ortega. Uansett grunner så blir det så godt som umulig for Ortega å oppnå de 40 % valgloven krevde for at en kandidat kan vinne ved første valgrunde, en andre valgrunde vil bli i realiteten umulig å vinne mot en motkandidat og en samlet høyreside (Ortega har tapt tre ganger). Det viktigste Daniel Ortega oppnår er å få forandret på valgloven etter 2001. Ortega prøver først å presse PLC til vedta en lov hvor en kandidat

kan vinne første runde hvis den får 30 % av stemmene, PLC, som begynner å miste mange stemmer p.g.a. korrupsjonsskandalen, skjønner at dette mest sannsynlig vil føre til Ortegas seier ved neste valg og nekter, men i god El Pacto-ånd går de inn i et kompromiss hvor en kandidat kan vinne ved oppnådde 35 % hvis kandidat nummer to ligger over 5 prosentpoeng bak.

Det er liten tvil om at FSLN kunne ha vunnet de tre siste og det neste valget uten å forandre denne valgloven. En smule mer internt demokrati i partiet og en litt mer tillitsvekkende fyr enn Ortega i førersetet burde gjøre susen. Nyliberalismens mirakler har for den vanlige nicaraguaner i de siste 16 årene med liberalt styre uteblitt og folk er stort sett møkkleie (og fattige). Men folkets mann (Ortega) velger nok en gang å prioritere seg selv fremfor folket.

Ortega ser Aleman sin utsatte posisjon som en mulighet til å vinne innflytelse og posisjoner igjen etter nesten ett tiår i opposisjon. Aleman og ledelsen i PLC på sin side er livredd for å havne i klemma for korrupsjon og går inn i El Pacto med Ortega like mye for å unngå fengsel som for å oppnå politiske fordeler. I felleskap får de to stoppet rettsprosessen mot Aleman og får på mystisk vis, men som en aldri så liten prikk over i'en, fengslet statsadvokaten som leder rettsaken mot Aleman. Han blir senere satt fri, men har merkelig nok mistet litt av lyst til å fortsette etterforskningen.

Spillet til Aleman og Ortega blir sett på som smule snuskete og lite demokratisk og skaper interne stridigheter innad i begge partier. Alemans stedsfortreder i PLC og vinner av presidentvalget 2001 Enrique Bolanos gjør opprør mot sin partileder og bruker sin posisjon som president til å ta opp rettsaken mot Aleman. Aleman blir dømt til 20 års fengsel for korrupsjon, men i stedet for å ende opp i fengsel klarer han ved hjelp av sine FSLN-venner i rettsappa-

ratet å slippe unna med husarrest på sin luksuriøse hacienda utenfor Managua. Husarresten innebærer også at han får bevege seg fritt i hele Managua fylke og at han får fortsette som leder av PLC. Han kaster Enrique Bolanos, landets nåværende president, ut av partiet og han og Ortega kan fortsette å styre lan-

splitte høyresiden i to og forandre valgloven til sin fordel, ikke av at det blåste en venstrevind over Nicaragua.

Men Ortega har faktisk gjort noe ingen andre tidligere revolusjonære venstrepartier i Latin-Amerika har, nemlig å bruke de samme korrupsjon og udemokratiske metodene som høyresiden

det gjennom nasjonalforsamlingen.

Venstrevind?

Ortega klarte altså å få over de 35 nødvendige prosentpoengene og kunne gjennom den nye valgloven dra seieren i land etter allerede første valgrunde.

Ortegas valgseier blir internasjonalt sett på som en fortsettelse på venstrevinden i Latin-Amerika og Chavez har fått en ny alliert med Ortega. Sannheten er at Ortega fikk færre stemmer dette valget enn i det forrige (38 % mot 42 % i 2001). Seieren ble avgjort av at han klarte gjennom sleipt og dyktig politisk spill og gjennom sin hovedmotstander PLCs korrupsjon og udugelighet å

alltid har brukt for å posisjonere seg innad i statsapparatet og vinne et valg. Hvorvidt dette er riktig og gjøre eller ikke er opp til en hver og vurdere, men det som er sikkert er at ikke en gang USAs enorme propagandaapparat, innflytelse og pengemakt kunne stoppe Ortegas seier denne gangen. Og mot en så mektig motstander er kanskje det å bruke ufine metoder eneste mulighet for seier. Framtiden vil vise hvor mye politisk innhold FSLN har mistet i prosessen.

**Av Frode Nystuen,
i Nicaragua**

Kritikerrost skildring!

www.futurumforlag.no

En reise i bilder og ord inn i de rumenske sigøynernes hverdag og tradisjoner.

Harald Medbøes bok er som et fargerikt smykeskrin i vår grå og konforme norske hverdag.

- fra forordet til Jahn Otto Johansen,

Medbøe tar mange situasjoner på kornet både med penn og kameratele. Resultatet er ei særdeles lesverdig billedbok som både er konfekt for øyet og en glede for sjela.

- anmeldelse i Antirasisten 3/06

Ga beklager!

I forrige utgave av Gateavisa, tegneserienummeret *Psykose* nummer seks, falt dessverre krediteringen for side 44-46 ut. Opphavsmannen het **Stein Christian Fagerbakken**, og har også hatt illustrasjoner på trykk i GA 3/05 og i dette nummeret (side 18).

Krediteringen til stripene på side 2 ble feil navn. Tegnerens riktige navn er **Zooey Nordstrøm Gilma**.

Beklager, Stein og Zooey! Og hurra for dere som bidro!!

Kjøp boka fra oss til nedsatt pris: kun 250,- inkludert porto!

I Mexicos sørøstlige hjørne finner vi delstaten Oaxaca. Sammen med nabo-statene Guerrero og Chiapas, er den Mexicos fattigste, og kanskje ikke tilfeldig er den samtidig den delstaten som har flest inbyggere av indiansk avstamning, rundt 2/3 av befolkninga. Hvilken delstat som har rekord i korrupsjon er vanskeligere å beregne, men også her ligger Oaxaca godt an. Statens nåværende guvernør, Ulises Ruíz Ortíz, er forhatt av store deler av befolkninga, og ble etter de flestes mening kun valgt på grunn av omfattende valgfusk. Ulises er fra partiet PRI, som styrte Mexico med hard hand i over 70 år, inntil Vicente Fox fra det konservative PAN tok over

Opprør i Oaxaca

presidentposten i 2000.

I mai i år gikk lærerne i Oaxaca ut i streik, med krav om lønnsforhøyelser og mer resurser til skolene. Dette har blitt noe av en årlig foreteelse i Oaxaca, men denne gangen varte streiken lengre enn vanlig, og fikk stor støtte fra befolkninga. Titusenvise av lærerne og sympatisører satte opp en teltleir på det sentrale torget i delstatshovedstaden, som også heter Oaxaca. To såkalte megamarsjer med rundt hundre tusen deltakere ble holdt i begynnelsen av juni.

Den 14 juni slo delstatspolitiet til mot lærer-leiren: sovende lærere og familiene deres ble brutalt angrepet med tåregass og kuler. Flere av de streikende ble drept, men lærerne ga ikke opp, og med lokalbefolkningas hjelp slo de til slutt tilbake politiet og tok tilbake kontrollen over bysentrumet. I dagene som fulgte ble offentlige bygninger over hele delstaten tatt over, og de lokale myndighetene ble nødt til å gå i dekning. Tre dager etter angrepet mot lærer-leiren, samlet 170 representanter fra 85 organisasjoner seg for å danne APPO (Asamblea Popular de Pueblos

de Oaxaca - Oaxacas folkelige råd). APPO erklærte delstatsmyndighetene for illegitime og erklærte at de sjøl ville ta over makta i Oaxaca. APPO uttalte videre at de ville være åpen for alle borgere av Oaxaca, og at deres eneste absolutte krav var Ulises Ruíz måtte gå av.

Mye av kampen i Oaxaca har handla om kontrollen over media. Det første politiet slo til mot på den 14. juni var lærernes radiostasjon Radio Plantón. Studenter som støtta lærerstreiken svarte med å ta over kontrollen med radiostasjonen på det lokale universitet. Senere kulminerte en stor kvinnemarsj med at kvinnene overtok de statlige TV- og radiostasjonene Kanal 9 og FM 96.9 som sender over hele delstaten.

Stasjonene forble i opprørernes hender i tre uker, inntil senderen ble ødelagt i et angrep av paramilitære lojale til guver-

Borgerkrig truer i Mexico

Den meksikanske føderale regjeringas handlemåte i Oaxacas politiske og sosiale konflikt holder på å skape forutsetningene for hva som i verste fall kan utvikles til en væpna borgerkrig. Uten politisk vilje til å løse noen av de problemene som ligger till grunn for situationen, har de valgt vold og undertrykking som middel, hvilket istedet for å bøte på situasjonen, bare forverrer den.

Den meksikanske regjeringas opprinnelige stillingstagende var at konflikten i Oaxaca er lokal, og bør løses lokalt. Med andre ord ga de sin fortsatte tillit til den guvernøren som nettopp hadde angrepet kvinner og barn med tåregass på byens sentrale torg. Når APPO siden kasta ut guvernøren fra delstaten gjennom å blokkere regjeringskontorene hans, gjorde den føderale regjeringa ingenting. Når guvernørens torpedoer begynte å myrde folk innen folkebevegelsen, fortsatte regjeringa å gjøre ingenting.

De fundamentale problemene i Oaxaca og Mexico som ligger til grunn for dagens konflikt er politisk korrupsjon, enorme sosiale forskjeller, fattigdom og mangelen på en fungerende rettsstat. Når den føderale regjeringa til slutt velger å handle i konflikten, velger den å sende inn tusenvis av politi til delstaten, med den offisielle begrunnelsen at de skal "gjennopprette ro og orden", i et forsøk på å kvele og sope problemene under matta, uten å adressere noen av de problemene som på lang sikt har skapt konflikten.

Summeriske og tilfeldige arrestasjoner, tortur, misshandel, langvarig politi-okkupasjon, mord og forsvinninger er den logiske fortsettelsen som følger når et autoritært regime kjenner seg pressa av meningsmotstandere. I dagens Oaxaca, som tilsynelatende befolkes av fler politi enn vanlige mennesker, kjører umerkede biler rundt og

skyter med skrappt på folk og kidnapper andre, uten at politiet gjør noe med det. På veien til sentrum kan en politiman ses samle steiner i en rabatt, og legge dem i en PET-flaske. Hva skal politimannen bruke de steinene til? Har politiet sluppet opp for glasskulene som de med slynger skyter på demonstranter?

En voldsommere konflikt

Siden det føderale politiet bestemte seg for å gå inn i Oaxaca, har en del aktivister innen folkebevegelsen valgt å bevæpne seg med molotov-bomber og fyrverkeriraketter. Det bør ses som bemerkelsesverdig at dette ikke har skjedd tidligere, på bakgrunn av de stadige voldelige provokasjonene som disse personene har blitt utsatt for under flere måneder.

Mange av de personene som har bemanna barrikadene og nå velger å bevæpne seg er gatebarn. Med andre ord de individer som verst rammes av de sosiale forskjellene og fattigdommen som forårsakes av korrupte politikere. Er de rart at det er de som er de sinteste, at nettopp deres tolmodighet tar slutt først? Bortglemte personer, viss blotte eksistens beviser politikernes gjerrighet og uvilje til å løse de reelle sosiale problemene som de sjøl har skapt. Hvor mye skyld kan man legge på et gatebarn?

Lokale og føderale politikeres kyniske handlemåter og stadige provokasjoner fyrer naturligvis opp under denne tendensen. De sender et klart budskap til urbefolkning, lærere og gatebarn at deres moderate krav ikke kommer til å høres, at de fortsatt kommer til å ignoreres.

Det mest slående eksemplet på denne kynismen er unskyldningen som gas for at det føderale politiet skulle gå inn i Oaxaca. Dråpen som fikk begeret til å renne over kom den 27. oktober, den mest voldelige natten så langt i konflikten, da fire mennesker ble skutt og drept i en mengde koordinerte angrep fra regeringstro væpna kommandoer. Vicente Fox beordra føderale tropper til å innta byen. Men istedet for å gripe de velkjente identifiserte volds mennene med nær tilknytning til

nør Ulises. APPO måtte da gi opp TV-sendingene, men svarte med å istedet okkupere ni private radiostasjoner.

I over fire måneder holdt folket i Oaxaca stand mot delstatspolitiet og væpna grupper organisert av PRI, mens den maktesløse guvernøren og delstatsregeringa måtte møtes på et hemmelig sted. I slutten av oktober fikk imidlertid den meksikanske regeringa nok, og satte inn det føderale politiet. APPO ble tvunget til å gi fra seg kontrollen, og Oaxaca er idag igjen kontrollert av den korrupte administrasjonen til Ulises Ruiz, det sentrale torget i byen er patruljert av tungt utrusta politi og alle de okkuperte radiostasjonene er levert tilbake til sine eiere. APPO lover imidlertid å fortsette kampen for et mer rettferdig og demokratisk Mexico, og forsøker også å spre bevegelsen til resten av landet. Til dette får de hjelp fra Zapatistene, som i hele år har reist rundt i Mexico i et forsøk på å samle hele den utenomparlamentariske venstresida i landet til en felles front. Nå i slutten av desember arrangerer Zapatistene det første av to internasjonale treff som skal forberede en større interkontinental sammenkomst. Gateavisa rapporterer fra dette møtet i neste nummer.

Gunnar Mathisen

guvernøren, fortsatte de i sin tur å øve vold mot folkebevegelsen. Vold som fungerer som en unskyldning for mer vold. "Det er åpenbart at det føderale politiet ikke er interessert i å gjenopprette freden, de er her for å kriminalisere den sosiale folkebevegelsen i Oaxaca", sier Yesica Sánchez Maya fra den lokalae menneskerettsgruppen LIMEDDH.

Viss ikke regjeringas provokasjoner opphører, kan dette få fatale konsekvenser, i verste fall en borgerkrig. Natt til 26. november skøt ukjente personer på en militærforlegning i utkanten av Oaxaca, vilket kan, men ikke behøver, være begynnelsen på en sånn utvikling. Lokale gerilligrupper eksisterer, og jo mer kynisk vold regjeringen øser på med i Oaxaca, jo mer folk de henretter, jo flere de kidnapper - desto større risiko er det at disse går til handling, vilket i sin tur naturlig nok kan komme til å brukes av regjeringa til å isenesette ytteligere massakrer. Det finnes en reell risiko for at det statsfinansierte ekstreme volden vi har sett hittil i Oaxaca, kun er en forsmak på hva som kan tenkes komme.

Dette er en forkortet versjon av artikkelen Federal Cynism i ett alltmer Våldsamt Oaxaca av Johan Genberg. Hele artikkelen, samt flere andre tekster om Oaxaca, kan leses på Genbergs blog:
<http://trickleup.wordpress.com>

Opprøret dag for dag:

22. mai: Lærere i Oaxaca går ut i streik og forlanger flere skoler og mer resurser for elever, særlig i fattige strøk på landsbygda og i indianersamfunn. Ifølge menneskerettsorganisasjoner lever nesten 80% av oaxacanerne i ekstrem fattigdom. Lærerne slår leir på det sentrale torget i delstatshovedstaden, okkuperer offentlige bygninger og organiserer massive demonstrasjoner.

14 juni: 3000 delstatspoliti angriper leiren til lærerne og dreper minst åtte personer, skader flere hundre, mens andre «forsviner». I løpet av noen timer driver lærerne og andre oaxacanere politiet tilbake og gjenerobrer kontrollen med bysentrumet.

16 juni: 400,000 folk masjerer til støtte for lærerne. Lærerne okkuperer sju rådhus, studenter ved Benito Juarez Autonome Universitet tar over universitetets radiostasjon i sympati med de streikende lærerne. Lærere og andre danner Oaxacas folkelige råd (APPO), et konsensus-basert nettverk av over to hundre grupper, for å koordinere motstanden og å ta seg av behovene til lokalsamfunnene. De oppfordrer Ulises til å gå av.

1. august: Kvinner tar over TV-stasjonen Kanal 9. De kringkaster bilder av de blodige hendelsene på 14 juni, som de regjeringskontrollerte mediene har nektet å vise.

10. august: Paramilitære grupper – bestående av sivilkledd politi og politikere fra PRI – åpner ild mot en demonstrasjon og dreper læreren Jose Jimenez.

22. august: Paramilitære angriper TV-stasjonen. Som svar setter beboere opp barrikader rundt om i Oaxaca og tar over private radiostasjoner.

18. oktober: Lærer og APPO-aktivist Pánfilo Hernández blir drept av paramilitære. Mange andre har også blitt drept eller "forsvunnet".

27. oktober: Paramilitære bevæpna med pistoler

og rifler angriper barrikadene, og beboerne driver dem tilbake med kjepper og steiner. De paramilitære skyter flere folk, og dreper tre, inkludert i n d y m e d i a -journalisten Brad Will. Hans drapsmenn, som er oppfanget av kamera, er en politisjef og to funksjonærer fra PRI.

28 oktober: Mexicos president Vicente Fox utnytter drapet på Brad ved å sende 4000 føderale politi til Oaxaca for å "gjenopprette ro og orden". Politi ikledd skuddsikre vester omringer og invaderer byen, og skyter tåregassgranater direkte inn i ubevæpnede folkemengder. Utallige oaxacanere blir banka opp, skutt eller "forsvunnet".

1. november: Zapatistene sperrer all trafikk gjennom Chiapas i solidaritet med kampen i Oaxaca. De oppfordrer til en internasjonal aksjonsdag den 20. november.

2 november: Tusenvis av politi i helikoptere og pansra kjøretøy forsøker å storme universitetet for å stenge den siste radiostasjonen som er kontrollert av folket i Oaxaca. I et sju timer langt slag der store mengder tåregass blir sluppet over universitetsområdet, klarer lokale beboere, bare bevæpna med steiner og molotov-coctails, å slå tilbake politiangrepet.

5 november: Paramilitære fortsetter å skyte mot radiostasjonen og treffer en mann i brystet. Titusenvis av oaxacanere demonstrerer mot politiets okkupasjon av byen.

13 november: I den lille landsbyen Monte Azul skal mellom ni og

Kvinnemarsj i Oaxaca, 19. november

elleve mennesker ha blitt drept av paramilitære.

20 november: Nok en demonstrasjon i Oaxaca blir angrepet av politiet. Demonstrantene forsvare seg med hjemmelagede raketter, molotov-cocktails og steiner. Det snakkes om 15 arresterte og flere skadede. Om natten til den 21, blir leiren til APPO ved hovedkatedralen Santo Domingo brent ned av 40 væpna personer.

25. november: Den sjuende megamarsjen mot guvernør Ulises Ruiz finner sted. Igjen blir det en voldelig konfrontasjon med politiet. Det snakkes om 140 skadede og 3 drepte. Ingen sikre tall på hvor mange forsvunne/arresterte. I kaoset settes det fyr på flere regjeringskontor, busser og biler. På kvelden stormer politiet den gjenoppbygde APPO-leiren ved Santo Domingo-katedralen. Leiren blir igjen brent ned.

29. november: APPO gir til slutt opp radiostasjonen på universitetsområdet, men lover å fortsette kampen.

Kilder / Les mer:

Crimethinc:
www.crimethinc.net/downloads/oaxaca.html
Narco News:
www.narconews.com/otroperiodismo/oaxaca
George Salzman:
site.umb.edu/faculty/salzman_g/latest.htm
Johan Genberg:
trickleup.wordpress.com
Lisa Roth:
mexicorevolusjon.blog.com

Alle foto: Rochelle Gause

<http://www.flickr.com/photos/mexicosolidarity>

Miljøterrorisme

“Her er værmeldingen...”

Fra Are Hansen

10 varmegrader i desember. Pol-isene smelter og havet stiger. Menneskeskapt klima-forandringer er ikke lenger “noe som kan skje hvis vi ikke...”. De er her NÅ. Miljø-bevegelsen har advart mot dette siden 70-tallet; den gang ble det avfeid som skrekk-science fiction, nå har det dessverre blitt virkelighet.

Fyll en dinosaur på tanken

Årsaken til klima-forandringene er de enorme utslippene av fossilt karbon til atmosfæren som har skjedd under snaue 200 år med industrialisme. Karbon det tok Livet millioner av år å filtrere ut av atmosfæren og pakke bort, har vi gravd fram igjen, brent og sluppet fri som CO₂. I praksis blir dette en dyne rundt hele planeten, som slipper sollyset inn, men bremser utstrålingen av varme til verdensrommet igjen – drivhuseffekten. Resultatet blir global oppvarming.

To graders kaos

Gjennomsnittstemperaturen er nå ca. to grader høyere enn før industrialismen. Nåja, tenker du kanskje, et par grader varmere vinter er da bare deilig? Men dessverre er det ikke så enkelt. Planeten er stor, og når all denne lufta blir to grader varmere representerer det en enorm mengde energi. Og den sitter ikke med henda i fanget! Meteorologenes studier av været har vist at oppførselen til så store og innviklede systemer er grunnleggende uforutsigbare. Små endringer kan bale på seg, og kjapt skape voldsomme forandringer i stor skala. “Sommerfugl-effekten”: i prinsippet kan vingeslagene til en sommerfugl i Amazonas gjennom mange ledd utløse en orkan i Atlanterhavet. Alt påvirker alt. Det er grunnen til at været ikke kan spås mer enn noen få dager inn i framtida før kompleksiteten blir overveldende og resultatet uforutsigbart.

Siden været ikke kan beregnes nøyaktig på ingeniørvis, bruker man isteden simuleringer. Man lager en modell av været og dets sammenhenger, lar det surre og gå i en datamaskin på *fast forward*, og ser hvordan resultatet forandrer seg med ulike start-parametre. Det som skjer med været nå stemmer godt overens med simuleringer der CO₂-innholdet i atmosfæren økes. Resultatet er villere og mer ekstremt vær, voldsomt regn på kort tid, sterk tørke andre ganger, mer vind og voldsomme stormer.

Naturen er så finstemt at et par graders økning vil medføre store forandringer i plante- og dyreliv. Det er også nok til at isen på polene krymper drastisk, og alt smeltevannet derfra gjør at havet stiger over hele kloden og jordbruksarealer går tapt. Og i mange varme land vil det bli for varmt og tørt til jordbruk.

Resultatet: en masse klima-flyktninger på vei bort fra ekvator-sonen, på desperat jakt etter vann og mat. Det vil påvirke oss alle, uansett hvor vi bor. Det vil bli trangt i planetens tempererte soner...

Statoil, den femte statsmakt?

Den CO₂en vi allerede har sluppet løs vil virre rundt og skape kaos ihvertfall et par hundre år. For at situasjonen ikke skal bli mye verre, og for at våre barnebarns barn skal få tilbake et nogenlunde forutsigbart

regjeringen tok sine valg. Der satt Statoil med sine ønsker om hva de ville ha og ville gi, og forhandlet med regjeringen som en likeverdig partner! Stemte *du* på Statoil ved siste Stortings-valg? I virkeligheten er det jo regjeringen som eier Statoil, og kan diktere hva selskapet skal gjøre. Hvor i det private næringsliv ville man godta at ledelsen i et selskap skulle ha like mye å si som aksje-eierne? På tross av at de slett ikke eier selskapet, men bare er ansatt for å administrere det? Skandaløst.

vær slik vi har vært vant til, må utslippene av CO₂ reduseres drastisk – FNs klimapanel anslår 60-80% innen 2050. Hva gjør Norge i denne situasjonen?

Joda, vi går motsatt vei, vi *øker* utslippene! Siste nytt i galskapen er at miljøterroristene har fått gjennomslag for å bygge et gasskraftverk. Aleine vil dette øke Norges årlige utslipp av CO₂ med 5-6%, tilsvarende 600 000 biler! Og unnskyldningen som brukes er kraftmangel, trusselen om en vinter uten nok strøm til å holde oss varme.

Men så lett lurte er vi ikke. Kraftmangelen i Norge skyldes ikke for liten produksjon, men håndteringen av den. Etter at politikerne slapp markedskrefte-løse blir vann-magasinerne våre nå tappet og strømmen solgt når prisene er høyest, gjerne eksportert til utlandet, uten tanke på at det skal være nok igjen til vårt forbruk gjennom hele året. Resultatet har blitt mye dyrere strøm for oss alle, og nå trusselen om for lite i Midt-Norge.

Den virkelige grunnen til å bygge gasskraftverk er Statoils ønske om å selge gass. Pengemakten ble pinelig tydelig da

Vår “rød-grønne” regjering har varslet at de vil bruke statens eierinteresser til å styre selskapenes aktivitet mot samfunnsmessig nytte, og ikke bare sitte passivt å håve inn overskudd. Men det motsatte har skjedd i gasskraftsaken. Regjeringen har gitt etter for Statoils kortsiktige økonomiske interesser, til skade for samfunnet – ja hele planeten. Selskapet har blitt så stort og mektig at regjeringen tydeligvis ikke lenger kan – eller tør – styre det.

CO₂-bløffen

Det teknokratiske trylleformularet som plutselig har gjort denne sinnssyke politikken stueren heter **CO₂-deponering**. Ideen er at man skal rense ut CO₂ fra røyken til gasskraftverkene, og så pumpe den ned i halvtomme oljebrønner i Nordsjøen slik at den ikke slipper ut i atmosfæren. Hallelujah, så er alle problemer løst, brysomme miljø-begrensninger ryddet unna, og næringslivet kan kjøre videre på fulle guffe. Full politisk oppslutning, fra SV til FrP.

Denne “løsningen” har overhodet ikke blitt problematisert i norske medier. Men stopp en halv: CO₂ er en *gass*, flyktig og bevegelig, skal vi tro på at den holder seg nede i havbunnens kanaler, og ikke etterhvert pipler ut igjen? Et raskt søk på internett viser et helt annet bilde enn våre politikeres blåøyde entusiasme. Ingen kan vite med sikkerhet at dette vil virke, og teknologien er ny og uprøvd. Det er ironisk at de samme som mener fornybare energikilder hører til et urealistisk framtids-scenario er fullt villige til å sette i gang gasskraftverk uten å vite om CO₂-deponering vil virke eller ende opp på en overkommelig pris. “Det blir som å kjøre avgårde i en bil uten bremses, og håpe at noen vil finne dem opp før neste sving” (Professor Ian Lowe, australsk energiforsker). Det er dessverre sannsynlig at den milliarder staten raskt bladde opp til CO₂-deponering blir penger rett ut av vinduet, avlats-penger uten annen effekt enn å kaste blå i øynene på opinionen (mens realistiske prosjekter rundt fornybar energi allernådigst blir avspist med millioner...)

CO₂-deponering har satt i gang en rulende, skitten snøball. Haugeland Kraft i Rogaland vil nå bygge kullkraftverk, og energi-ministeren har ingen motforestillinger “forutsatt rensing av CO₂ og andre utslipp”. CO₂-deponering har blitt et mantra som gjentas hver gang man vil slippe ut mer, uten at mange tydeligvis har satt seg inn i hva det egentlig betyr. I sin eufori “glemmer” energimafiaen at *utvinningen* av kull, olje og gass er griset og sterkt forurensende – og dessuten vil forekomstene ta slutt:

Tilbake til virkeligheten

Vi lever nå i et engangs-samfunn. Vi har basert oss på bruk av ressurser som ikke fornyer seg, og som dermed vil ta slutt en gang. Dette er ikke noen holdbar setup for et samfunn, våre barn og barnebarns barn skal også ha luft, vann, mat, klær – og energi. Før eller senere må vi altså gå tilbake til råvarer som fornyer seg, som inngår og gjenskapes av Livets kretsløp. Klimaforandringene tilsier at det er NÅ heller enn senere.

Enn så lenge produseres all strøm i Norge med evigvarende, ikke-forurensende vannkraft. De største utslippene av CO₂ i Norge skjer fra olje-installasjonene i Nordsjøen, og fra transport-sektoren. Plattformene bruker enorme mengder strøm til boring, pumping og annen drift, som i dag dekkes av små olje- eller gasskraftverk ombord. Disse utslippene kan fjernes ved å forsyne plattformene med strøm fra land i kabel.

Men da trenger vi mer ren strøm. Det

Stemte du på Statoil i Stortingsvalget?

er store kraftmengder å hente i utbedringer av overføringslinjene, og ennå mer gjennom energi-effektivisering og omlegging til andre varmekilder enn panelovner. Og det er langt billigere enn å bygge ut ny kraft. Men for å bli selvforsynte med nok strøm – uten å drastisk legge om vår overfladiske, sløsete livsstil – må vi likevel produsere mer enn nå. Det har blitt bygd ut en del vindkraft de siste åra, men det gir relativt lite strøm, og de svære møllene dominerer landskapet og skader fugler. Og de vassdragene vi har igjen er vi lite villige til å legge i rør. En titt på *kartet* burde gi løsningen av seg selv: Norge har ca. 2000 km kystlinje, hvor Atlanterhavets bølger kommer rett inn! Likevel har vi ingen bølgekraftverk, det finnes ennå ingen gode tekniske løsninger for å fange inn denne energien i stor skala. Neivel, men da får vi vel skape den da! Dette er ikke noe helt ukjent hokus-pokus, det er rent ingeniør-arbeid som skal til. Og den norske stat er som kjent stinn av penger, her er det bare politisk vilje som mangler. Den milliarden til CO₂-deponering hadde gjort underverker der.

I transport-sektoren er det enda enklere, her finnes de tekniske løsningene allerede kommersielt tilgjengelige. Sverige er allerede i gang: der ruller 30 000 biler som kan kjøre på **E85**, en blanding av 85% alkohol og 15% bensin. Siden alkohol lages ved å gjære organisk materiale, vil den CO₂en som skapes når den brennes tas opp igjen av planter som kan bli til ny alkohol osv. Det man da i praksis gjør er å kjøre bilene på sol-energi, samlet vha planter. Tenk deg en by i rushtrafikk, med helt ren luft! Svenskene jobber systematisk mot sitt ambisiøse mål, som er å bli *helt uavhengige av olje innen 2020*.

I Norge har det foreløpig ikke skjedd noen ting – det finnes én pumpe her i landet der du kan fylle E85... Det regjeringen burde gjøre er å kutte saftig i avgiftene på E85-biler, direkte subsidiere drivstoffet, og beordre Statoil om å tilby det på sitt store nett av bensinstasjoner over hele Norge og Sverige. Norge har også en stor flåte fiskebåter og ferger som

må gå samme veien.

I Brasil har store deler av bilparken kjørt på alkohol i årevis, men der dyrker de sukkerrør til alkohol-gjæringen. Dette er selvfølgelig sløseri med gode jordbruksarealer som heller kunne skaffe mat til en sulten verden. Det finnes bedre måter å gjøre det på. Det er enorme mengder organisk avfall som nå ikke blir brukt til noe. Både fra private husholdninger, landbruket og ikke minst skogbruket. Alt dette kan gjøres til alkohol, og brennes i biler, båter (og etterhvert sikkert også i fly) eller i komfyrer og varmeovner, uten

at mengden CO₂ i atmosfæren forandres. Vi kunne også fyre kraftverk med alkohol. Det har blitt anslått at bio-etanol har et potensiale på hele 20% av Europas energi-forbruk. Det er MANGE milliarder tonn CO₂ spart!

Bruk oljefondet, redd verden

Det har ikke gått helt opp for det norske folk hvilken unik situasjon Norge er i. Det er et av de få land i verden som ikke har noen utenlandsgjeld, tvertimot skylder omverdenen Norge store verdier – Oljefondet utgjør snart 2000 milliarder kroner (2000 000 000 000,-). Vi har råd til det meste! For oss er det altså *bare* politisk vilje det står på.

Politikerne har likevel rett i at det er begrensa hvor mye av disse pengene vi kan bruke innenlands. Det er rett og slett ikke nok ledige folk i vårt lille land til å gjøre alt det man ønsker for disse olje-

penga. Skal vi bruke mer, må vi også ha flere folk. Da må enten folk få lov å flytte hit og jobbe fra andre land, eller komme på tidsbegrensa arbeidsoppdrag fra utlandet (til fulle norske lønninger selvsagt).

Hvis vi vil, kan vi altså bygge oss det perfekte miljøsamfunn. Både for å ha det bra selv, for at naturen kan fortsette å leve, og ikke minst som et foregangsland internasjonalt – “se, det går an”. Hvis ikke vi skulle gjøre det, verdens rikeste land med enorme overskudd av penger – ja, hvem skulle da noengang ta seg råd og tid til å gjøre det ???

Og *utenlands* kan vi bruke så mye penger vi vil, uten at det skaper noen inflasjon eller problemer i Norge. Vi

Hvis ikke vi skulle gjøre noe, verdens rikeste land med enorme overskudd av penger – ja, hvem skulle da noengang ta seg råd og tid til å gjøre det ???

kunne f.eks. si at en betydelig del av oljefondet (kanskje 50% ?) skal kun investeres i fornybare energi-prosjekter rundt i verden. Og de 1000 milliardene ville være en betydelig økonomisk makt-faktor internasjonalt. Det ville øke etterspørselen etter fornybare energi-anlegg og -løsninger drastisk, og tiltrekke seg brighte folk og framsynte kapitalister. Styre økonomi og etterspørsel i ønsket retning, siden markedet selv tydeligvis ikke er i stand til å løse denne oppgaven.

Og som vi bør gjøre hjemme kan vi også gjøre internasjonalt: gå inn med direkte støtte til etablering og drift av forskningssentra i fornybar energi verden over, og lokke studenter med fine hybler og gunstig studie-finansiering...

Vi kunne også gi direkte støtte til bygging av fornybare energi-anlegg i fattigere land. For uansett hva vi kan få til her hjemme, så er det i Kina og India det skjer. Der er det MANGE mennesker, og en voldsom økonomisk vekst. Strømmen kommer mest fra skitne kullkraftverk, og busser og biler humper av sted med elen-

dige, osende motorer. Her kunne man få enorme CO₂-besparelser (forskånelser?) for penga. Indias klima er selskrevet for sol-energi, og store deler av Kinas også. Og begge land har en lang kyst, der bølgene vasker inn gud veit hvor mange billiarder gigawatt-timer per år. Begge land har også for små og dårlige overføringsnett for strøm, og mangler penger til å utbedre dem. Det de trenger, er risikovillig miljøkapital. Og det har jo vi nok av, ja faktisk mer enn vi kan bruke!

Og når vi først er i gang, kan vi tørre tenke ennå lenger og mer nyskapende enn det. Siden det nå er for mye CO₂ i atmosfæren, får vi binde den opp igjen. Eneste praktiske måten er å øke area-

lene med plantevekst, f.eks. ved å vanne og så til golde områder i varme strøk. Kanskje ikke gjøre hele Sahara grønn på en dag, men betydelige områder er mulig: solkraftverk kan drive destillasjon av sjøvann til ferskvann, som pumpes innover landet og gjør plantevekst mulig. Skogbygging! I løpet av noen tiår ville dette kunne suge opp vesentlige mengder CO₂, og etterhvert som skogen etablerer seg kan man redusere vanningen og flytte innsatsen til nye områder.

Det surrealistiske ved situasjonen er at vi kan faktisk gjøre alt dette, ha råd til det. Det er en stor visjon – men Oljefondet er også en jævlige svær pengesekk (og den blir feitere og feitere mens du sitter her og leser). Og du og jeg hjemme i Norge ville ikke engang merke det, ingen høyere skatter eller andre belastninger i vårt samfunn for å finansiere det hele.

Så kjære politikere, hva er det dere driver med? Våkn opp, viktige oppgaver trenger deres oppmerksomhet. Vi vil ha aktivt statlig eierskap, *bruk oljefondets makt!*

Gjensidig utroskap – kan det gå bra da?

Bokanmeldelse av hekS

Da debutanten Edy Poppy i fjor vant Gyldendals konkurranse om beste kjærlighetsroman var det med en bok om gjensidig utroskap.

Det var ren tilfældighet og flaks at jeg oppdaget “Anatomi. Monotoni.” Jeg hadde ikke hørt om den før jeg leste utdraget i Det Nye, men det lille jeg leste gjorde at jeg ville finne ut mer om paret som inngår en pakt om gjensidig utroskap. Kunne de klare å få det til, var det mulig at begge to gikk inn i forholdet med samme sinn, var det noen som forsøkte å lure den andre? Ville temaet sadomasochisme dukke opp underveis? Utdraget satte mange tanker i sving, men at dette var en kjærlighetshistorie utenom det vanlige, det var jeg i hvert fall sikker på.

I sommer tok jeg derfor med meg boka på ferie for å stifte nærmere bekjentskap med dette uortodokse paret med den merkelige dragningen mot det skitne og stygge. Og med trekanten som begjærets motor.

“Anatomi. Monotoni.” handler om norske Vår og franske Lou som

gifter seg unge og bor i London. Fortellerstemmen tilhører Vår, og den ble for meg det mest spennende ved å lese boka, det å følge tankene hennes og føle at det var så oppriktig og ekte. Vår fremstår som en sterk person som verken ønsker å unnskyldte følelser eller drifter, til tider så er det nesten som om hun med sin freidighet virker mer som en mann enn som en kvinne - men skyldes det bare at vi så sjeldent leser om den typen kvinner? For at de finnes vet jeg, jeg kjenner selv flere fra det sadomasochistiske miljøet i Oslo. Sadomasochisme dukker da også opp i ett av kapitlene, uten at det blir noe stort tema ut av det for vårt par Vår og Lou:

“Jeg leser i Lous bøker. Jeg leser om perversitetene gjennom historien. Om Donatien Alphonse Francois de Sade. Om hvordan han gav den et navn, en

gren: sadisme. Men Sade var ingen voldelig mann, etter det jeg kan forstå, brukte han bare vold dersom ingen ville yte vold mot ham. I frustrasjon. Som den gangen han slo en prostituert og tvang henne til å spotte Gud fordi hun nektet å misbruke ham. “Du skal gjøre mot din

neste det du vil at din neste skal gjøre mot deg”, og “Du skal tukte den du elsker”, er det ikke noe sânt det står i Bibelen? Dette er selvfølgelig et tolkningsspørsmål. Men kan de Sade og Bibelen være to sider av samme sak? Jeg ler og rimer for meg selv. Jeg tenker: Hvordan har det seg at det går den gode ondt og den onde godt? Hvorfor må man gå over lik, hvis man vil bli rik? Sade satte det på spissen. For han var en filosof også, han tenkte ikke bare med tissen. Men han døde dessverre før Leopold Von Sacher-Masoch ble født. De ville nok hatt mye å snakke om, tenker jeg, ydmykende ting, underdanige ting. For det var Sacher-Masoch som gav navnet sitt til masochismen.”

Edy Poppy sier selv at det ikke nødvendigvis er erotikken som vil

sjokkere noen, snarere kanskje heller hovedpersonenes vilje til å gå igjennom noe ødeleggende. For som det sies i boka “jeg vil heller leve et interessant liv, enn et lykkelig liv”.

Hvor mye av boka som er selvbiografisk er vanskelig å si, men i tillegg til Vårs erkjennelse av at enhver varig tilfredsstillelse er umulig, så handler også boka om romanen Vår skriver på, hvor hovedpersonen har Edy Poppys døpenavn, og bor på samme sted som hun vokste opp. Her har vi altså en fiktiv hovedperson og en mulig ekte birolle. Uvant, men ikke merkelig. Det kler historien godt. Mens jeg leste boka tenkte jeg at det ikke ville forundre meg et sekund om det var forfatteren selv som var avbildet på omslaget, og det viste seg å stemme.

Boka er nå oversatt og er planlagt publisert i Finland, Tyskland og Italia. Den skal også delta på en bokmesse i London.

For en debutant må det være herlig å se de første trykte ordene bli så godt mottatt. Det blir spennende å følge denne forfatteren videre... men i ventetiden skal jeg lese Anatomi. Monotoni. en gang til.

Grønn biografi: Hanna Resvoll-Holmsen

Forfatteren Bredo Berntsen er en sval røst med ild i. Han bryr seg om hva som foregår, og hører hjemme der det gjelder å være. I arbeidstiden er han på

Universitetsbiblioteket og sniffer bokstøv. Etterpå rusler han i bylandskapet for å trekke frisk luft, men finner sørgelig fort ut at den ikke er frisk. Derfor skyller han luften ned med et bærekraftig vegetarmåltid i Hjelmsgate. Når det er gjort, går Bredos vei gjerne til Norsk Tryllemuseum like ved Aker Brygge for å skjerpe sine ferdigheter gatelangs, før han unner seg en Flower Power hyrdestund i Botanisk Hage på Tøyen. Til sist går turen til seters. Og gjennom det hele ser Bredo de lange linjer - og dystert på fremtiden. Særlig er det miljøvern, eller mangel på miljøvern, som gjør Bredo forbanna. Han forteller overbevisende at det går ikke lenger. Verden er i ferd med å forbruke seg selv. Snart segner både naturen og vi om under presset av vår egen virksomhet her på jorden.

Bredo slår i bordet med en tander hånd: Gaupebestanden er på vei ned og den globale temperaturen farlig fort på vei opp. Isbreene skrumper inn, mens forurensningen brer om seg. Han svermer for hvalen, men innser at fisken hvalen spiser, ligger tynt an. Som ekte humanist er han innbitt motstander av middelalderske metoder for å drepe sel. Hans kjærlighet til fauna og flora er som hans trofaste vennskap til sine nærmeste. Ser han en gresstust bli borte i indre by, farer han opp. Blir et hus revet, rykker han til; Bredos bestefar var kjent arkitekt med samme navn. Han tar buss og trikk og tog. Egotripp med bil kommer aldri på tale. Mannen har ikke sertifikat for den slags vandalisme. Han er snart pensjonist, men løyer ikke. I sitt niogsekstiende år tviholder han på medlemskapet i Natur og Ungdom og hever sin stemme, dempet. Sir Bredo, som vi

kaller ham for de stilige egenskapene han eier, har vesentlige ting på hjertet. Og vi bør lytte.

Hans siste bok er om en kvinnelig grønnstrømpe, ikke rødstrømpe, forut for sin tid og føyer seg inn i et variert forfatterskap. Bredo har skrevet bøker om livsviktige emner som fluefiske i norsk elever, 1800-tallets løperkonger på kryss og tvers i Europa, Grønne linjer over det hele og karikaturtegningens skarpe blikk på arrogante maktmenn. På avisenes kronikkplass minner han om at velbrukt kunnskap er vel så god som ny, og at alt det kliss nye rundt oss som regel er helt overflødig. Bredo er mer mørkegrønn enn ildrød, men han kan ennå få den

Hun ropte allerede for hundre år siden et kontant varsku om at naturen selv var kommet i fare, altså lenge før dette hadde demret for folk flest

siste fargefinishen på plass og komme trygt i mål som stridende sosialist. Han bærer dresser som gjerne er i minste laget og drøye to generasjoner gamle. De er fra farfarens ungdomstid.

I boken *En grønnstrømpe og hennes samtid*, forteller Bredo den spreke historien om kvinnepioneren Hanna Resvoll-Holmsen: Botaniker, Svalbard-forsker, fjellelsker og naturverner. Fru Hanna var blant de første damer med embetsek-samen her i landet og hadde større mål enn mange små menn. Derfor danket hun dem ut etter tur ved hjelp av sin faglige tæl og allround dyktighet. Og nettopp der skiller hun seg ut blant mange førende kvinner, de som har måttet bryte vei med militante midler på vegne av seg selv og sine medsøstre. Hanna var voksen dame da kvinner kjempet for stemmerett over hele Europa og møtte spott og spe fra hovne menn. I England vant Suffragettene likevel frem. Det gjorde norske damer også.

Hannas bidrag var å være aktiv yrkeskvinne mer enn drabelig kjønnskjemper. Og en Emily Davidson var Hanna Resvoll-Holmsen ikke. Frk Emily var

den kompromissløst sinte dama som kastet seg foran kong Georg Vs hest under veddeløpet Derby, og omkom på stedet. Hele den britiske sosieteten så det, og dronning Mary var rystet over at mannens hest gikk med i fallet og ble snytt for seieren. Dette skjedde år 1913.

Fru Hanna var heller ikke en Bernadette Devlin, denne nordirske frihetskjemperen som i den gode saks tjeneste ga innenriksminister Reginald

Hanna Resvoll-Holmsen (1873-1943)

Maudling en rett vestre, målt til styrke 6 på Richters skala. Denne epokestiftende hendelsen fant sted i det britiske underhuset en januarkveld i 1972, altså like etter Den Blodige Søndagen i Belfast. Da mistet som kjent den britiske sikkerhetsstyrken helt hodet og drepte 13 for anledningen fredelige demonstranter på åpen gate.

Kvinner har kjempet og grått. Hanna gikk freidig frem. Og fordi Bredo tross alt er en fredelig forfatter, er han rette mann for å skildre kvinnen Hanna Resvoll-Holmsen. Boken er tilegnet Bredos datter Gjendine, oppkalt etter selveste Gjendine, hun som levde ved bredden av Gjendevannet i Jotunheimen i mer enn hundre år.

Hva fikk så Hanna Resvoll-Holmsen utrettet?

Det er mye, det. Hun ropte allerede for hundre år siden et kontant varsku om at naturen selv var kommet i fare altså lenge før dette hadde demret for folk flest. Hun viste at kvinner kan og like godt er best når det gjelder, enn mens de var usikre på seg selv. Hun satte blikket på mannfolka og lot den forstå naturvernets ulike utfordringer tvers gjennom de samme mennenes håpløse forestillinger om damene som nytelsesmiddel og hjemmeværende husmødre. Hun påvirket sin samtid heller, og reddet like godt Gjendevanne i Jotunheimen fra å bli demmet opp og ødelagt, da hun tidlig i 1920-årene stre-net inn i departementet og protesterte høylydt og overbevisende mot utbyg-gingsplanene. Og mannfolka turte ikke annet enn å legge dem vekk. Hanna bragte Svalbard på kartet på en tid da ingen hadde tenkt ta øygruppen. det Høye Nord var noe å bry seg om. Og Resvoll-Holmsens forskning derfra vekket interessen for hva som fantes og grodde der, og ledet til at Svalbard senere ble norsk eie. Det er jo en bedrif som setter henne i rekken blant våre nasjonsbyggere. Selv tenkte nok ikke Hanna storpolitikk og imperialistisk Norgesvelde, når hun ga alt sitt.

Blant den rike skatt som overlever etter henne, er også noen unike fotografier fra Svalbards golde landskap som har forbløffende mye levende å skille med. Sommeren 1908 tok hun de første fargebilder overhodet fra den arktiske øya og skrev fotohistorie. Fotografiene er trykket i Bredo Berntsens bok Hanna ble hedret som en ildsjel for Norges natur og som en proff og tøff dame. Hun døde i 1943. Nå har Bredo Berntsen vekket henne til live.

Les boken!

Bredo Berntsen:

En grønnstrømpe og hennes samtid.

Ossiania Vitenskapsforlag

Steinkjer 2006

178 sider

Marius Hauge

Abonnement!

Med et abonnement går du ikke glipp av et eneste nummer, og får dem levert rett hjem i postkassa av en kjekk, uniformert utsending fra Staten.

6 nr.: kr. 130,-
10 nr.: kr. 200,-
20 nr.: kr. 350,-

Gatepakka!

50 tidligere Gateavisa, unike samlerobjekter som fremdeles er like aktuelle, for bare kr. 500! Hundrevis av sider, fra 35 år med undergravende ideer og avvikende underholdning.

Vi lover deg, du vil aldri bli den samme igjen etter disse!

Mer til deg, mer til oss: garantert gevinst!

For å unngå at Posten forsyner seg for grovt av din og vår lom-mebok, bestiller du ved å betale inn på vår konto **0540.08.85615**. Vi slipper retur-porto for pakker som ikke hentes, du slipper oppkravsgebyret – og dessuten betaler vi hele den svinedyre portoen for deg!

Husk å skrive på giroen hva du betaler for, og tydelig avsender!

Søndag

Av Øivind K. Zahlse

Jeg våkner med fornemmelsen av å ha noe viktig å gjøre. Hodet verker og klokken er ti. Likevel får jeg ikke sove. Har jeg begynt å våkne tidlig slik gamle gjør? Jeg er middelaldrende. Det sier min kone. Maria er bare 30 og sover tungt.

I går hadde hun middagsgjester. Det ble sent. Jeg ønsket å arbeide, inspirasjonen kommer ikke med tidevannet i et kreativt yrke. Likevel satt jeg med ingeniørvennene hennes til klokken fire i morges.

Ikke rart jeg er sliten - tenker jeg, og fomler rundt meg, bøyer meg helt ned og ser under sen-gen. Det er ikke lys nok, så jeg lister meg ut og finner lommelykten. Min kone sover fortsatt. Jeg skulle selv gjort det, om jeg ikke var søvnløs; om ikke fornemmelsen av noe betydningsfullt drev meg opp. I går ble nemlig noe viktig skrevet på en lapp. Jeg lyser forsiktig så Maria ikke våkner.

Jeg går ut i stua og ser himmelen som er uforskammet blå. Alt sølet er ryddet bort, og speilingene fra glassbordet skjærer i netthinne. På kjøkkenet står et halvt dusin søppelposer. Maria rydder og steller mer enn jeg kan like. Det var ikke overraskende om hun hadde forvekslet notatet mitt med en simpel serviett. Opptrinnet i Berlin i fjor var ennå friskt i minnet. Jeg angriper posene.

Ingenting.

Jeg går ut på verandaen. Luften er rå, for det er ennå april. Jeg blir stående og tenke på Maria. Hun har mange gode sider, men disse ryddefaktene kunne jeg virkelig spare meg for. Slik som i Berlin i fjor: Få kvartaler fra Brandenburger Tor i et grått hotell.

Det var ingen spor etter notatet mitt på verandaen heller. Askebegeret jeg skjuler over takrennen var også tomt.

Jeg går inn. Prøver å rekonstruere situasjonen. Jeg drev og skålt med kollegaene til min kone. Det ville jeg aldri funnet på om jeg ikke var oppstemt. Ideen må ha vært brilliant. Tanken på det tapte formørker meg. Jeg stirrer olmt ut i rommet fra rokokkostolen. I hyllen fornemmer jeg at noe annet mangler. Lenge blir jeg sittende uten å skjønne hva det er. Jeg lukker det ene øyet. Så det andre for å skape variasjon. Jeg setter meg over i den andre rokokkostolen og lar sidesynet prøve seg. Til slutt ser jeg det. Et fotografi er borte. Det viste et brudepar. Et fryktelig bilde, men nå hadde Maria kastet det også.

Et kjapt løft fra armlenene og jeg er inn på soverommet. Lyser med lykten. Denne gangen uvørent. Hun våkner. Jeg ville antatt hun skulle grynte. I stedet smiler hun.

- Er det fra Securitas? - spør hun bare. Skamløst frekt, vil jeg si. Kan

hende er min kone ung. Nittitallets lakoniske humor preger henne. Hun ler så sengen rister. Min kone kunne virkelig irritere meg. Stadig ramlet gullkorn uten hensikt. En dag kunne hun komme til å skrive en bok, men heldigvis hadde ikke tanken streift henne ennå. Det er jeg som er tekstforfatter. Jeg tar meg sammen:

- Jeg finner ikke notatene mine fra i går, og da jeg kom inn i stuen var den forvandlet til fru Andersens.

Fru Andersen er den pertentlige naboen. Det gjør kommentaren treffelig. Likevel var jeg ikke tilfreds. Marias frekkhet om Securitas var langt mer allmengyldig. Med slike vittigheter irriterte min kone meg ustanselig; satte meg på plass. Selv tidlig en søndags morgen. Jeg fortsetter etter kunstpau-sen:

- Og så er bildet jeg fikk av niesen min borte.

- Jeg har ikke rørt noe som er ditt

- sier Maria, varmt som en malende katt. Aller minst det skrekkelige bildet. Kom heller hit.

Trutmunnenen svulmer rødt

for å gi opptrinnet et for-

sonende segl. De nakne

armene strekker seg

mot meg. Hun

hadde kalt foto-

grafiet skrek-

kkelig. Var det

ikke for

at hun

hadde

rett,

hun var skyldig? Med lykten prøver jeg å skape stemning av forhør mens jeg diskret sjekker lommene.

- Kanskje lappen er i lommene på dressjakken - om du nå er sikker på at noe virkelig ble skrevet ned? Hun fortsetter å le. Jeg setter meg på sengen. Stirrer på gulvet nedenfor. Det er plutselig ikke viktig for meg om det finnes en lapp eller ikke. At min kone har rotet den bort er det viktigste.

Marias lår kommer til syne mellom dynene. Hvitt som krem. Det var et knep. Kun en avledning. Det skal ikke virke, bestemmer jeg meg for. Mine kone er vak-Låret

hender i en smal bak der linjene fra ryggvirvlene møter bekkenet i rund glede - men det skulle faen ikke få ødelegge tuktetiden min! Lappen er borte og hun har skylden! Et bevis for det er alt jeg behøver.

Maria kommer krypende etter meg i sengen. Naken. Hun holder rundt om meg bakfra. Jeg er kald.

- Hva stod det på den viktige lappen da, kjære?

- Det stod noe jeg kom på i går kveld - sier jeg med ørkenstemme.

- Som at du elsker meg? - prøver hun seg ertende. Jeg hører at det gløder i øynene hennes, men det er upassende å møte blikket hennes. Jeg lar henne holde om skuldrene mine til jeg er sikker på at hun føler kulden min.

- Har du sett i fonduegryten? - synger hun nesten. Hva hadde vel fonduegryten med dette å gjøre? Lappen er borte, og Maria har kastet den. Slik hun pleier. I fjor i Berlin kastet hun alle tankene mine. Nå hadde hun gjort det igjen.

- Er du sikker på at du ikke har rotet bort lappen selv - slik som i Tyskland? - hvisker hun.

Jeg farer mot døren, men øynene hennes stikker i ryggen. Jeg snur meg.

Der ligger hun bare og spreller, lager leven med dynen som om hun er fem år. Meg ser hun ikke på.

Jeg skifter taktikk; bruker huslighet mot henne:

- Frokosten står klar i mikrobølgeovnen. Håper den ikke er kald. Knepet var dårlig planlagt. Ingen frokost var klar. Jeg finner kjøttdeig som jeg slenger inn i mikrobølgeovnen. Så tramper jeg opp til studiekammeret mitt, hvor jeg gjør meg klar til å furte.

Arbeidsrommet er et fristed. Ingen Maria. Jeg begynner å skrive som om en roman må ut i løpet av et sekund. Etter den første setningen stivner jeg. Jeg blir sittende å se på den: "Den dagen søkte jeg jobb som securitasvakt" - står det. Inspirasjonen er plutselig borte. Ordene stopper helt.

- Å, som alt var bedre før jeg traff Maria! - tenker jeg og fyker ned trappene. Der står hun og drypper med vått hår.

- For en fantastisk biff tartar du har laget til meg - sier hun. Men hva hadde den egentlig i mikrobølgeovnen å gjøre? Hun er stadig frekk og har ikke lært noe av furtestunden min. Jeg sprekker.

- Du viser aldri respekt for det jeg gjør! - skjenner jeg. Det er håpløst å gjøre noe i dette huset. Umulig å tenke en nobel tanke uten at den skal knurves sammen og kastes av deg!

Hun ser på meg.

- Nå oppfører du deg like dårlig som i Berlin. Et rødlige alvor når ansiktet hennes.

- Husker du det? - fortsetter hun, gir meg ikke fred. - Bryllupsdagen vår ble til et mareritt. Øynene hennes er mørke.

- Og da vi skulle elske tenkte du ikke på annet enn den fordømte diktafonen din! Husker du at vi fant den i bilen etterpå?

Jeg prøver å forestille meg en bil.

Når jeg har vært stille en stund, når jeg skjønner hvor dum jeg har vært, sier hun mildt:

- Kan du være snill å tømme fonduegryten for meg? - igjen er stemmen hennes god.

Fonduegryten hun rekker meg er grundig vasket. Den er tom som beskyldningene mine, men på bunnen ligger et medtatt fotografi. Det er bildet som manglet i hyllen. Forundret betrakter jeg fotografiet. Det forestiller ikke det jeg trodde. Bildet viser meg og min Maria på bryllupsdagen vår, forringet av pennemerker.

Jeg snur bildet og finner skribleriene jeg har lett etter hele dagen. Jeg blir stående å se på min egen hjelpeløse håndskrift; to stutte setninger med et enkelt budskap:

"Jeg elsker deg Maria! Vi må huske å elske i morgne" - står det.

Verdens

Metafysikk og kjønn

Erkjennelser, er teorier om hvordan vi kan se og oppfatte virkeligheten, noe som også kan omhandle de store opplevelsene i seg selv, og er dermed læren om ulike måter å skape verden på. I tidligere drøftelse av dette temaet med utgangspunkt i filosofien Objektivismen skapt av Ayn Rand, har jeg vært enig i at det ikke er noe annet enn det som er direkte sansbart som kontekstuell er mulig for oss mennesker å oppfatte. Muligheten for erkjennelse av verden er åpen for alle så lenge man bruker fornuften som ikke kan brukes automatisk, men er betinget av viljen. Dette har jeg begrunnet med at fornuften og sansene sammen er veien til erkjennelse. Sansene må ha en ytre objektiv virkelighet å basere sansene på, og det er dette som blir utgangspunktet for om vi velger det gode eller onde. Dette aristoteliske postulat kan tolkes som den mest humane filosofien når det gjelder betingelsene for at vi kan se og

gudeblikket ved å illegge Kant sine mulighetbetingelser sosio – materielle strukturer som innebærer skjevheter. Den reproducerer skapte sannheter om eksempelvis kvinner som skal være betinget av mannens (ikke kvinnens) bane. Dette reproducerer ulikheter i eksempelvis autoritære stillinger, noe dagens verdssystem må jobbe for å få kunnskap om.

Epistemologiens bias

Den moderne tidsalder har skapt mye ondt, men har skjenket mange dyktige kvinner fri vilje. Det til tross for at institusjonene gjerne reproducerer seg med mannlige aktører, mens kvinnene skal prise sin lykke med at de faktisk klarte å bli kvotert. Alt bestemmes etter strukturelle muligheter, og det er nettopp dette som gjør at konfliktene kommer.

Jeg tror ikke at menneskets bevissthet må ha strukturer for å leve på jorden,

utopiske trekk, noe som kun er mulig hvis dialektikken brytes ned slik at mekanismen dør og finner en åpning. Hvis denne åpningen tror på oss kan det boble og renne over og påvirke historiens dynamikk og tidsinndeling. Spiraleffektens konsekvens på den sosiale strukturen kan gi motstand, forvirring og omveltninger. Men den kan nære med sine strømminger, og det er kombinasjonen av den aktive mentalitet og den langsiktige orden som gjør at vi har mulighetene for nye anskuelser, og ikke fortsetter reproduksjonen. Det blir

"Objektivismen er begrenset siden den ikke har ivaretatt den troen man kan få fra det beste potensiale som ligger i mennesket"

Mennesket har gjennom tidene klassifisert det utopiske naive som noe barnslig i den forstand at man ikke godtar de regler som kreves av deg for at du blir en fullstendig voksen i det siviliserte samfunn. Det å ikke godta regler kan være de øyeblikk du vurderer eller gjør dommer utenom hegemoniet – spillens arena - det gode og legitime i moderne tid. Det kan være det banale ved å ikke betale nok skatt eller stå i kø. Det kan også være noe så alvorlig som å ikke godta den anskuelse som verden er bygd opp av i dag. Alt dette blir brukt mot deg for å rettferdiggjøre om du er verdig samfunnet. Saken er at det er også disse tingene i spillet som gjør at vi glemmer hvorfor vi er her, og derfor dreper vår evne til å hente kjærlighet fra noe som er utenfor oss selv. Det er også fokuset for denne artikkelen.

oppfatte verden uavhengig alder, kjønn, nasjonalitet og religion. Systemet er derfor i et direkte brudd med Kant og strukturalisten Pierre Bourdieu. Kort fortalt skjer bruddene når Kant legger det moderne tids kjønnsdiskrimineringens frø da han hevder våre anskuelser er betinget tid og rom. Mulighetene for å se og oppleve ble guddommeliggjort som noe subjektivt der konklusjonen etter bruk av sansene ble slik du så det ut fra kjønn, alder og hva du tror på. Pierre Bourdieu reproducerer dette

men jeg tror at det strukturelle i hverdagsmekanismene gjør at bevisstheten vår fort havner i vaner. Det betyr derfor ikke at bevisstheten vår er determinert i en materialisme, vi har en mulighet til å bryte ut så lenge vi har viljen til det. Herfra antok jeg at det var en vilje -logikk i det at Objektivismen er en erkjennelse tilgjengelig for alle mennesker, men overså at den kan være begrensende for en større indre produksjon som kan være i kontakt med en helt annen dimensjon. Filosofien er derfor begrenset siden den ikke har ivaretatt den troen man kan få fra det beste potensiale som ligger i mennesket. Ubegrenset. Enhver uansett alder, kjønn, nasjonalitet og religion som har opplevd en merkelig følelse av noe som ikke kan konkretiseres har dette potensiale. Betingelsesløst.

en take it or leave it situasjon som egner seg meget dårlig for sammenligninger. Det forvirrer enda mer, og det er ikke noe man har lyst til å åpne seg for. Man bør bare ta det uten tvil, men med tro. Vi har derfor en mulighet til å heve oss over de anskuelser som gjerne kan være de aristoteliske, godta at vi har et indre liv i vår bevissthet å søke etter det som er utenfor tid og rom. Veien derfra igjen og oppover kan være det enkleste, selv om tiden ut og opp kan være og kjennes verre ut enn helvete i seg selv. Kroppen ligger mellom død og liv, og det dødelige gjør seg en periode veldig synlig når du byter ut, mens det høye u dødelige drar deg videre. Det eneste det ber av deg er at du tar kontakt. Åpningen er der fordi du har jobbet for det.

Ikke-materiet

Anskuelser kan være kompliserte, men de kan også være enkle hvis de bygger på en selvinnsikt der formidlingen av kjærlighet til din neste er det viktigste. Alt kommer an på om man har viljen til å være åpen for det som til tider kan være så intenst tilstede hvis den tror på oss. Det er ikke det at vi skal se det usynlige, men vår bevissthet skal gjennom masse arbeid kjenne at det usynlige er der. Jo mer man åpner seg

Sbildet

Gateavisas filosofisider

og hever seg opp på de høyere erkjennelsesnivåene, jo mere liv og glede har denne bevisstheten - og det gavner ikke bare deg, men også som sympatier og brensel for andre. Det er også da du får overblikket og oppmerksomheten til å se annet enn kun deg selv. Dette ovegår hele hegemoniet og andre definerte gode og onde verdier. Dette er en kvalitet som ikke er sansbar og observerbar,

erfarer andre menneskers skjebner. Man må være oppmerksom, og ta det på alvor når det kommer i vår bevissthet - uavhengig tid og sted. Det er ikke noe å bli skremt av, da dette vil alt annet enn skade oss. Det vil bare at vi skal jobbe litt mer med vår evne til å bli trodd, slik at relasjonen mellom oss holdes oppe og ikke blir lagt ned.

langer er at mennesket ikke misbruker det. Det må være en balanse mellom aktørene. Da er mennesket utømmelig, og det bryter deg ikke ned så lenge vi vet at mennesket er åpen og mottagelig for det. Jeg tror fortsatt ikke på at en alturistisk kjærlighet i form av kollektiv selvoppgivelse er viktigere enn de som er med oss i den hverdagen. Det begrunner jeg med at det er fra det nære kjær-

kan være det enkleste, eller kompliserte. Troen på noe høyere er langt fra den kompliserte veien til hegemoniets spill der kjærlighet fra andre måles og tappes i ære og blod. Det gir en pseudo kjærlighet der man ender opp mer ensom enn før. Nettop fordi man mister bevisstheten om at det er noe som er større enn deg selv. Det er viktig å huske at dette ikke erstatter det unike

"Troen på noe høyere er langt fra den kompliserte veien til hegemoniets spill der kjærlighet for andre måles og tappes i ære og blod"

men som gjør at vi kan oppleve forunderlige ting på jorden. Denne antimatier er usynlig, men er merkbar i form av fornemmelse om en åpenbaring. Disse åpenbaringene behøver ikke å være Gud som fremtrer i menneskeskikkelser, men heller store under du opplever i hverdagen. Da disse anskuelsene ikke er fullstendige enda, kan jeg ikke konkretisere de, men jeg antar at man må være åpen og mottagelig for de. Jeg tror også alle og enhver har en mulighet til å kjenne denne frihetsfølelse, så lenge man har kontakt. Det trenger ikke bety at man er på et høyt erkjennelsesnivå hele tiden, selv om jeg kan tro at det er mennesker som kan være i en slik tilstand i lengre perioder enn andre. Vi er på jorden her og nå, men dette kan komme når som helst og hvor som helst så lenge du åpner bevisstheten din. Når du går tur, leser, skriver, snakker eller

Syklisk Verdensbilde

Elementene jeg har nevnt ovenfor mangler hos de tradisjonelle Utopiske idealene. Dette erkjenner jeg å ha vært blind for tidligere. Det er også tydelig at de som trodde på det uendelige - drepte enhver åpning i det øyeblikket hun eller han satte mentale grenser. Tør man tro på noe ikke observerbart, vil man til slutt nærme all den kjærlighet som kun det høyeste vil gi oss. Man trenger ikke være redd for det man ikke kan forklare i tid og rom. Her må man gi, og få potensialet til å tro på oss. Da er det vår oppgave å fomidle denne kjærligheten videre til de rundt som vi velger å gi den til.

Jeg vet at hvis jeg stoler på at et menneske liker å få kjærlighet av meg, er min største lykke å kunne gi kjærlighet til dette mennesket. Det eneste jeg for-

ligheten har sitt utspring, og derfra kan den vokse til et nytt verdensbilde. Det vakreste jeg har sett.

Jeg kan hevde at Objektivismen er bra da den tar et oppgjør med gudelignendeanskuelse gitt av Immanuel Kant. Den er allikevel ikke god nok, så denne form for midlertidig anskuelse er nok heller et middel til å komme ut av det kaos som den moderne tidsalder har skapt. Veien derfra igjen

ved din essens. Målet er å kunne forene disse to dimensjonene. Hvem ga bud om at Gud alene ville skape verden? Vi har en mulighet å velge det gode og det onde hver dag, og det er de beste prøvelsene man kan ha. Du må ta kontakt. Velger man det tilstedeværende usynlige kan man verne seg ved å ta i mot det som overgår all tidligere definert godhet. Der vil man også finne definisjonene på frihetskvaliteten som ikke er sansbar og observerbar, men som har en uforglemmelig kraft i sitt budskap. Denne kjærlighet går igjen og igjen, og renner over det som tidligere har vært skapt. Hvis man blir enig om hvordan man skal forholde seg til roret, kan dette være den skjønneste veien til liv. Pass bare på at ikke det som er så enkelt blir så komplisert at det blir vanskelig å bære med seg videre.

Hanna Skurdal
Kitschfilosof

CD-er og demoutgaver + ein (Fan)zine

Disse cedeene ble anmeldt til Politiet, avd. musikk, over et lengre tidsrom det siste året. Bevismaterialet, noen runde plastskiver + noe sammenbundne papir, ble gjennomgått av Gateavisas til tider noe påseilte skribent på forannevntes oppdrag.

De anmeldte banda er: **Planet 9** (som uttales Planet Ni eller Planet Nine), Ole Dørje samt Løk

Planet 9

Begynner meget catchy og bra. Mye gitar og bra vokal. Hele tiden. Litt 70-talls hardrock ligger i soundet. Tydelig hvor inspirasjonskildene ligger. Litt Led Zep og forskjellig. Sang nummer tre er etter Politiet (avd. musikk)s mening høydepunktet i en faktisk meget habil første EP. Navnet på EP'n har Blitt utelatt av en viss grunn. Grunnen er at MusikkPolitiets utsendte glemte lyttematerialet på en junkie-spise plass i hoved staden. Forholdet er anmeldt Politiet, avd. tyveri og fuskteri, og vedkommende har fått sparken.

Ole Dørje Sorte øye

Ole Smørje, t enkte jeg da jeg så hvem som var med. En haug med jazzrelaterte musikkere. Men dette er grei slapp-off muzak. Viseinspirert musikk med litt jazzy undertoner. Helt greit viss en liker denslags.

Løk Demo

Råkkemusikk. Helt klart noe av det bedre innen genren når det gjelder, hva skal vi kalle det(?), ukjente Blitz relaterte band. Skikkelig bra ståpamusikk. Velig skjemma av den uhorvelig dårlige lyden, men uten tvil noe vi hadde kasta i spilleren igjen, hadde ikke bevismaterialet forvunnet på foran nevnte (se: Planet 9) spiseplass.

Resten av spalteplassen skal brukes til anmeldt fanzine; **Pønke Posten**

Utgitt av Ingrid, som kan møtes på Blitz når hun er der. Et lite sammensurium av sjøllagde tegneserier og artikler om pønkenes historie og dess like. Skulle gjerne gitt litt mer informasjon her, men zina forsvant sammen med cedeene. Det det kan opplyses om er at artiklene er opplysende, om ikke alltid så velskrevet, og at tegneseriene til tider er morsomme med en litt rotete men særegen strek. Spesielt likte vi historien om Harald Tredal, ex Stengte Dørertrommis, og hans omgang med stearinlysene. Gi gjerne ut noen flere nummer.

Atle Waage

Stor turné i mars
Følg med på

www.zobbmusic.com/members/news?zid=NOC10000456

Mellom mel-kif og tsjernobyl

Cannabis i Frankrike

Nordmenn som kommer til Frankrike skulle kanskje tro at de var kommet til et paradys: Hasj som koster 3-4 euro per gram, og pot til 7 euro, halvparten av i Norge. Men noe paradys er det ikke – Frankrike har kanskje den desidert dårligste cannabisen i Europa, for ikke å snakke om den farligste. De siste to årene er det rett og slett blitt nærmest umulig å få tak i ren cannabis uansett hvor gode kontakter du har. I mange år har hasjen vært tilsatt ting som plastikk, plastelina, bensin, lim. Denne hasjen har franske hasjrøykere gitt kallenavnet ”tsjernobyl”. Løsningen var å utelukke røyke pot.

De to siste årene har det også blitt umulig å få tak i ren pot. Markedet ble strømmet av en pot ”med masse krystaller, fra Amsterdam” som de sier, og det tok folk en god stund før de skjønnte hva som faktisk foregikk – det tilsettes alt fra mel til voks, silika, plastikkuler. Det har tilogmed vært folk som har blitt lagt inn på sykehus i Nantes etter å ha røykt pot med knust glass!

En skulle tro at kvaliteten på cannabis sank jo lengre nord en kommer. Slik er det altså ikke – dagens cannabis i Norge er langt bedre enn i Frankrike. Hva er så årsakene til dette? Jeg har hørt følgende forslag: ”Nordmenn bryr seg mer om rusen enn å ha en joint for å se kul ut” ”Norge har en ærlighetskultur som ikke eksisterer i Frankrike, og hvis noen prøver seg på dette ville de fått bank.” Begge deler høres riktig ut, i tillegg til det faktum at vi betaler det dobbelte.

I tillegg så må EU og den Franske staten ta noe av skylden fordi de fører en paleontologisk cannabispolitikk. De siste årene har EU og Frankrike nemlig presset Marokko til å stoppe produksjonen av hasj. Med mindre hasj, blir produksjon av pot viktig. Siden markedet i Frankrike er enormt – ja, da mener jeg virkelig enormt – 38 prosent av unge franske bruker cannabis på en eller annen måte (kilde: Le Figaro) – jeg har hørt dette er mer enn i Nederland – så er markedet vanskelig å tilfredstille. Siden de har dårligere råd enn oss vil de heller ikke betale mer enn 7 euro per gram. Løsningen? Kjør potten i trommel og ta godiset selv, spray lakk og silikonpulver på. Et sant mareritt. Nok til at mange jeg kjenner faktisk har sluttet helt å røyke – de klarer rett og slett ikke å få tak i ren pot eller hasj, og de er redde for helsen sin, lei av å ha vondt i halsen, og skuffet – det ødelegger hele gleden ved å røyke. Det viser også en total mangel på respekt og tolthet for det man gjør blandt mange av dealerne, men man må også huske på at dette skjer ofte før poten når middels store og små dealere. Faktisk burde undergrunnsmarkedet regulere dette selv, siden folk slutter å kjøpe, men det

gjør det altså ikke. Kanskje fordi forbrukerne ikke er bevisste ennå – i tillegg har de blitt flinkere til å skjule det, og bruker ”push ut dette så lenge at forbrukerne tror det er sånn det skal være”-taktikken. En taktikk jeg har liten tro på, og liten respekt for. Det er rett og slett for drøyt. Kan de ikke bare heve prisen, i stedet

Men det virker som den franske brukeren er blitt bitt litt mer bevisst, og det er noen tegn på at de er blitt mulig å få tak i litt ren pot igjen en sjelden gang, eller om man har flaks med kontaktene sine – idealistiske kontakter som dyrker selv eller henter i Amsterdam, for eksempel. Men vanlig er det ikke – melkif og sædkif er mest vanlig, selv for de som har vokst opp i Paris.

Så hva gjør den franske staten og media med problemet? Ignorerer det, og foretrekker å si at man ikke skal røyke joints i det hele tatt, kjører propagandakampanjer mot cannabis, og gjør det mer lønnsomt å selge kokain ved å innføre samme strafferammer, når det faktisk er deres politikk som har skylden for denne skjulte epidemien av snikende helseproblemer blandt de unge vanlige mennesker som

bruker et rusmiddel som ikke er godtatt av en seirende vestlig sivilisasjon. Først to år etter problemet var veldig utbredt gjør nå Frankrike en analyse av denne ”melpoten” eller ”sædpoten” som mine norske venner her kaller den. Foreløpige resultater viser at det er mye silika. Du et den lille posen som sier ”DO NOT EAT” som ligger i en ny sekkeller bag når du kjøper den i klesbutikken. Silika kan gi silikose/ødelagte lunger relativt raskt og kreft. Det første du merker, etter bare noen få joints, er at du får vondt i halsen. Bonjour madame.

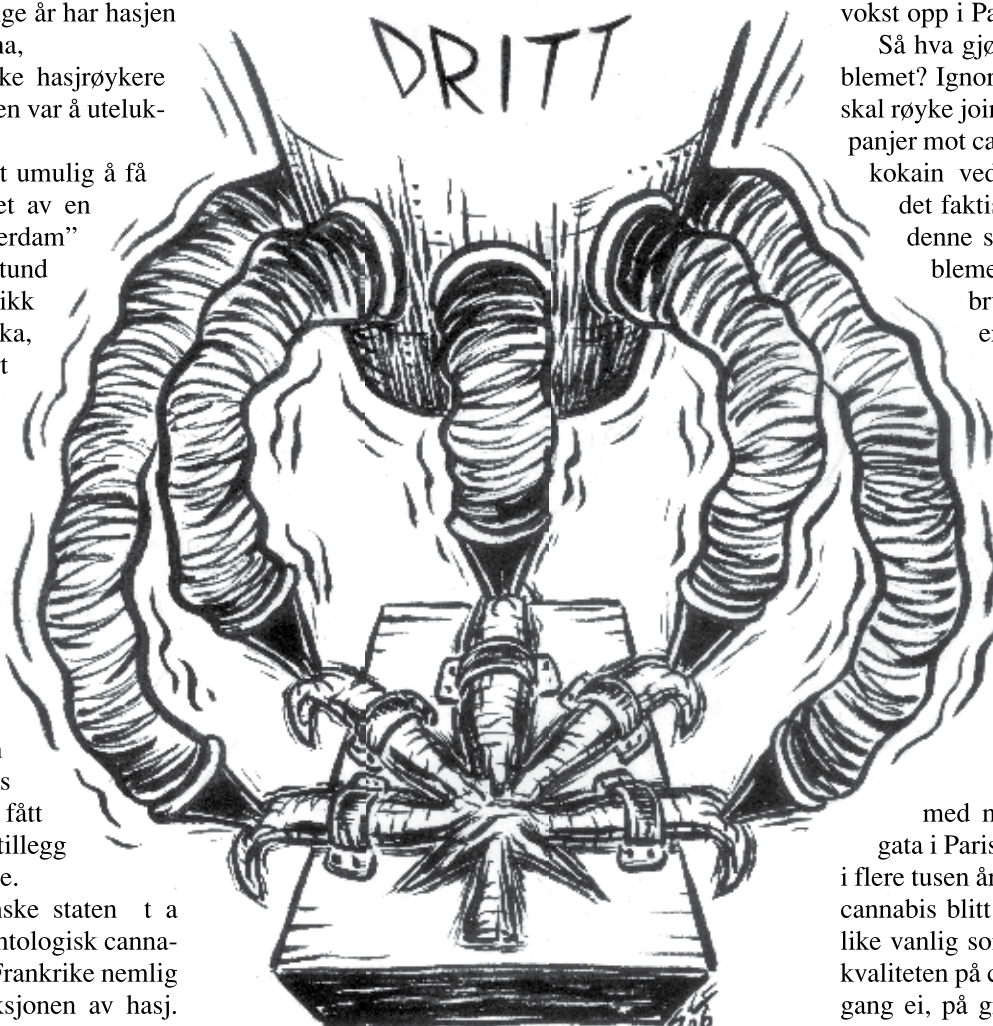
Som en anarkist jeg møtte sammen med noen punkere og en lærer fra Polen på gata i Paris sa til meg: i et land som har drukket vir i flere tusen år, kan jeg ikke røyke meg en joint. Hadde cannabis blitt lovlig i Frankrike, der det etterhvert er like vanlig som vin blandt de unge, så hadde kanskje kvaliteten på cannabisen vært like god som vinen. Der gang ei, på grunn av politikere og andre bedrevitere som er hjernevasket av FN og USA sine løgner.

Da håper vi bare det ikke blir slik i Norge. Sis gang jeg var hjemme så kjøpte jeg noe hasj på gata som garantert inneholdt plastelina, og ble svart når jeg brant den. Den gikk i søpla med en gang. Nå går de stort sett i pot når jeg er hjemme. Jeg tror ikke noen gidder å betale mellom 100 og 150 spenn for sædkif eller at nordmenn kommer til å synke så lavt at de driver med dette tullet. Men etter å ha opplevd det franske marerittet stoler jeg rett og slett ikke på hasj lenger.

Med pot er det i hvert fall lett å identifisere uren stoff dersom du har litt erfaring, og kaste det hvis de ikke er rent – og slutte å kjøpe av den dealeren. Desto større grunn til å be om å få se på og lukte på produktet før du kjøper det, og til å være veldig skeptisk.

Kanskje man tilogmed bør investere i et mikroskop?

Frankofi

Skrøpelig pot fylles med giftige kjemikalier
Illustrasjon: Stein Christian Fagerbakken.

for å ødelegge produktet sitt? Det er store sjanser på at dette faller tilbake på dem selv, ved at mange slutter å kjøpe greiene deres. Mange jeg vet om kunne gjerne betalt opptil 20 euro pr. gram eller mer bare for å få god kvalitet. Det må da gi dem samme inntekt som hvis de putter silika, lakk og mel på?

Legaliseringsorganisasjonen CIRC er den eneste som har prøvd å gå ut og advare, og det har stått nada og ingenting i avisene hittil, noe jeg rett og slett synes er sjokkerende, iom. at mange i f.eks. den sosialistiske avisen Liberation er for dekriminalisering, og siden Liberation kjørte en hel forside til støtte for marihuana-markeringen her den 18. juni (juni og joint uttales likt på fransk, se www.18joint.org).

Er trygdemottakere snyltere?

Den nye regjeringa har visstnok bestemt seg for å avskaffe fattigdommen i Norge. Samtidig veit vi at sosialhjelpsmottakere er blant landets fattigste. Men gjennom den ensidige vektlegginga av den mislykka arbeidslinja og den verbale stigmatiseringa av enkeltindivider, har minister ”pølse-Hansen” oppnådd det stikk motsatte av det han angivelig går inn for.

For den høyrevridde, populistiske hakkinga på sosialklienter ”som får sjåte å komma sæ opp om morran” kamouflerer bare realitetene og det kollektive ansvar vi som nasjon har for de aller fattigste. ”Pølse-Hansens” karakteristikk av sosialklienter og trygdemottakere finnes det ingen vitenskapelige belegg for, naturligvis. Sannsynligvis veit Hansen dette. For sjuke, uføre og

sosialhjelpsmottakere står på som bare det for sine forpliktelser. Det følger vilkår med trygdeytelser. Og alle har vi behov for bekreftelse, å vite at noen har bruk for oss. Det er bare det at det norske arbeidsliv skyver ut de med for mange høl i CV-en

Det er ikke enkelt å være trygdemottaker og sosialhjelpsmottaker når du leser i avisa at 700.000 mennesker i

dette landet livnærer seg på skattepengene til godtfolk. Og mens beste-borger Ditt og besteborger Datt sole seg i glansen av sitt veldreide selvbilde, må trygdemottakerne bære skammen over karakteristikkene fra statsråd Hansen som i sine verste stunder minner om Carl I. Hagens nedlatende beskrivelser av samer og finnmarkinger i ”gamle dager.” Og herr Hansen skal liksom være sosialdemokrat?!

Arnstein Vada

Magi i vinden

Del 2

Psykosopp

Du har før snakket om å bruke psilocybinsopp i dine magiske ritualer. Hvor viktig er droger i magi?

Du behøver noe for å få deg dit. Det trenger ikke å være droger. Droger er en av de historisk høyt ærede og egenartede måtene å få deg inn i det rommet, men det er mange andre også: Meditasjon, faste, dans eller rytmisk tromming. Jeg antar pisking i ekstreme tilfeller. Hva som helst som vil forstyrre sansene, hvilket alle de greiene vil gjøre hvis man tar det langt nok ut.

Når det gjelder meg, jeg har vokst opp på 60-tallet og psykedelisk stoffkultur har vært noe som jeg alltid har vært veldig vant til og komfortabel med, det virket som om psilocybinsopp, som har en veldig ærbar magisk stamtavle som går tilbake til sjamanene i hula, de syntes å være valget for faktisk å slynge meg selv inn i det magiske rom.

Alle er forskjellige. Alle har saker som de er komfortable med og saker de ikke er komfortable med. Hvis du føler deg komfortabel med psykedeliske droger, så for all del bruk dem. Hvis du ikke føler det slik, så er det mange andre måter du kan få sinnet inn i det rommet på. Det kan være det blir litt mer jobb. Jeg tror at alle finner sin egen sti, faktisk. Droger var et uvurderlig redskap på begynnelsen av min sti og fortsetter å være brukbare redskap, men de er ikke lenger så sentrale som de en gang var. Magien har blitt noe som er mye mer integrert og internalisert i mitt hverdagslige liv nå. Det synes ikke lenger på nær like ekstremt som det en gang gjorde.

På den tida jeg begynte med magi, tok jeg antagelig skrekkelig mye mer sopp. Jeg tror ikke jeg har utført noen faktiske sopp-baserte ritualer, ummm... ooo, siden slutten av i fjor? Jeg har ikke utført noen i år. Jeg tror at magien min delvis har skiftet ståsted. Ikke så å forstå at jeg ikke vil ta noen i fremtida, men det er bare det at magi synes å ha flyttet seg inn til et mer sentralt sted i livet mitt nå. Det er ikke slik at det er et særegent sted som jeg besøker ved hjelp av droger: Det er hvor jeg befinner meg hele tida. Det er mye mer stabilt. Der jeg en gang i tida ville benyttet droger for å utforske alle sfærene jeg utforsker i Prometheas Kabbala-serie – jeg mener, jeg brukte droger for å utforske de lavere fem sefirot, men utover det bruker jeg mitt eget sinn. Jeg bruker jeg går ut fra at det er hva du ville kalle meditasjon, selv om det er akkurat det samme som enhver forfatter bruker når de prøver å komme inn i en fortelling, det er bare det at historien i disse tilfellene dypt angår disse kabbalistiske tilstandene, så å trenge inn i historien er nesten som å trenge inn i tilstanden. Jeg har oppdaget at det, i forhold til selve opplevelsen og informasjonen, virker like godt nå for tida.

Alan Moore

Magiker, tegneserieforfatter og multikunstner

I ei tid da byråkrati og pengemaskiner arbeider desperat på overtid med å tilpasse den menneskelige eksistens til markedsanalyser og målbare størrelser, kan magikerens ord tilby et skjevt øye og andre farger. Magi og okkultisme forklart av en som kjenner fenomenene innenfra... Er det galskap? Idiologi? Er det fugl eller fisk? Er det sterk kost, folkens? Er det frelse i et frøkorn? Alt dette og mere til? Les og bli informert!

Dette er del to av intervjuet med Jay Babcock, gjengitt med tillatelse fra Arthur Magazine. Til norsk ved Bjarne Benjaminsen, hemmelig agent udi de okkulte sfærer.

fra rød til ravgul til grønn betyr filosofisk, eller numerisk, eller alle de andre forskjellige tingene som kan assosieres i kabbalaens termer. Det er i grunnen det at min tenkning er magisk. Eller i hvert fall har mitt magiske verdenssyn blitt større, jeg har lært mer, og nesten hver eneste hendelse i ethvert menneskes hverdagsliv er i en eller annen betydning relatert til magi...hvis du velger å se det slik.

Jeg tenker gjerne om magi som et slags språk, tror jeg, ikke overraskende er magiens guder også språkets guder. Og magi er, på en måte, et slags språk man kan lese universet med. Det er et symbolspråk som du kan bruke til å ekstrahere mening ut av de mest jordnære ting. Og faktisk er det det aspektet ved magi som jeg føler meg tiltrukket av. Forestillingen av magi som en merkelig fremmed Dr Strange-dimensjon man kan flykte til fra denne verden appellerer egentlig ikke til meg. Jeg tror at hvis det er noe i magi, så handler det om å forstå det (hviskende som fra teaterscenen) *ufattelig overnaturlige* i bare det faktum at vi tenker og fører denne samtalen. Å forstå hvor magisk hvert øyeblikk er, hver pust, hver tanke. Bare hvor astronomiske oddsene er mot det. Så fantastisk. Og å følge gjennom disse vakre lenkene av symboler som kan lede en til noen interessante åpenbaringer. Men igjen er dette åpenbaringer som for meg henger sammen med en ny måte å se livet i denne ordinære jordnære verden på snarere enn en flukt inn i ett eller annet fantastisk nytt eksistensplan. Det handler om å avdekke åpenbaringen som er alt.

I disse dager er jeg veldig tiltrukket av apokalypteskolene av poeter, som er helt glemt nå for tida, og faktisk kan ingen forstå hvorfor de ble kalt apokalyptepoetene da alt de snakket om var Naturen: Småfugler i trærne, og blomster. Hva de mente med 'apokalypse' var rett og slett åpenbaring. Verden er liksom gravid med åpenbaring, om du bare kommer utstyrt med de rette slags øyne og de riktige frasene, kan du si, for å dekode den.

Tro er for pyser

Og det er nøkkelen, ikke sant? Hvilket sett med koder å henge seg på...

Ah! Vel det ved magi som appellerer til meg er dets forskjell fra religion. De to ordene er veldig forskjellige. "Religion" kommer fra den greske eller latinske rota religori, som er den samme rota som "ligament" eller "ligori" og som betyr "bundet sammen på ett sted". Nå det der føles alltid litt unaturlig for meg. Det synes veldig usannsynlig at to forskjellige mennesker på planetens overflate ville tro på, være bundet sammen med, akkurat samme ting. Så... ålreit, magi er et språk men kanskje er det en bedre analogi å si: Hver religion er et språk, og magi er lingvistik. I

betydningen at, hvis du er en lingvist, finnes det ikke noe slikt som et "falsk språk". Det er ikke sann at "Åja, fransk er virkelig, men russisk er ikke noe ordentlig språk." Hvis du er en magiker, må du akseptere alle disse religionene som "virkelige". De er alle sanne språk! Så, du får en annerledes oppstilling av konseptene, et forskjellig verdenssyn, i hver av religionene. Til en viss grad inntar jeg kvanteposisjonen og sier at de alle har rett, på et vis. For å kunne se sannheten, må du overveie mange forskjellige mulige posisjoner og holde dem alle for å være sanne på et mystisk

vis. Magi beveger seg liksom mellom de forskjellige posisjonene, studerer dem, ser hvilken informasjon som kan sakes fra hver og en av dem, ser hvordan de henger sammen. Hvordan, for eksempel, en fortelling i det nye testamente i bibelen synes å henge sammen med en urgammel egyptisk legende. Og hvordan dette igjen relaterer til tarotkort. Hvilket gir en spesiell posisjon i livets tre i kabbalaen. Og du følger på gjennom disse lenkene av ideer. Om du gjør det lenge nok, begynner du å få et annerledes sett med synaptiske sammenhenger i hjernen din, forskjellige stier. Og du begynner å se ting på en annen måte. Du begynner å sette sammen ting annerledes.

Det andre aspektet som skiller magi fra de fleste religioner er selvsagt at det ikke er basert på tro, er det vel?

Å, nei. Nei. Tro er for reddharer som ikke tør å gå og sjekke selv. Det er min grunnposisjon. Magi er basert på gnosis. Direkte kunnskap. Det er en slags "Jeg er fra Missouri. Vis meg!"-tilnærming, om du vil. Jeg tror at gnosis sannsynligvis er den originale form for menneskelig spiritualitet. Hvis du går tilbake til de gamle gnostiske religionene som gikk forut for kristendommen, hva de avhang av var direkte innsikt i mysteriene, eller ideene det var snakk om. Hvis du tar en titt på de tidlige kristne, folka som angivelig hang rundt Jesus, så kan du ikke bli særlig mer gnostisk enn St. Thomas – han måtte stikke hånda si inn i såret for å bli overbevist. Eller du har

esseerne, med døperen Johannes – de var helt sikkert gnostikere. På den tida formet alle sitt eget forhold til guddommen, som ble sett på som å være inni dem, så mye som noe.

Dette er sant om de gamle sjamanistiske religionene som var forgjengere for all slags spirituell og religiøs tenk-

Hvis det er noe i magi, så handler det om å forstå det ufattelig overnaturlige i bare det at vi tenker og fører denne samtalen. Å forstå hvor magisk hvert øyeblikk, hver pust, hver tanke, er. Bare hvor astronomiske oddsene er mot det. Så fantastisk.

ning. Sjamanen fungerte ikke så mye som en mellommann mellom folket og gudene: Han viste dem hvordan man kom dit. Han fortalte dem hvordan man kunne foreta sine egne reiser inn i Underverdenen. Jeg har inntrykk av at sjamanen i en urgammel stamme ville hatt den samme stillingen som en rørlegger eller elektriker. En rørlegger er en fyr som rett og slett vet hvordan man legger rør og ikke bryr seg om han blir skitten på henda når han renser S-røret ditt eller noe sånt. En sjaman er en kis som har kunnskap om å reise til ånderverdenen og som ikke bryr seg om han må kaste opp fordi han inntar giftige stoffer, eller om han må motta helvetes redsler. Det er en fellesskapsgreie.

Den senere forestillingen om magi, som sannsynligvis sprang frem da folk begynte å brenne hekser og magikere, da det ble farlig å være magiker. Som

det der virker veldig elitistisk for meg. Jeg vil heller spre enhver informasjon jeg får ved hjelp av et middel som er åpent for meg. Og jeg er heldig som har flere ganske fortreffelige midler: Tegneserier, CDer, slike ting.

Vår dystopiske virkelighet

Nå, tilbake til perioden før din, æh, jeg får vel kalle det din "magiske oppvåkning", jeg vet ikke om det er den rette termen-

Det er bra nok. "Mentalt sammenbrudd" virker også, om du vil. Det er det samme for meg [ler]

OK, vel, bredt sagt, det du har skrevet før dette var mørkere enn det du skriver nå-

Det er sant... jeg tror at det til dels er fordi at på den tida, på 80-tallet, da jeg skrev mørkere saker, vel, jeg så de tide- ne som svært mørke tider. På samme tid kunne jeg se at det var mange folk rundt meg som jobbet ganske hardt med å late som om det ikke var mørke tider. På 80-tallet, om du husker det, var alt liksom

Det hjelper ikke å være gal ved et tilfelle. Bli gal med vilje, og så kan det hende du kommer noen vei!

antagelig må ha vært rundt aaa... hva, det tredje århundre, fjerde århundre? Da kristne mobber begynte å drepe gnostiske og hermetiske lærde. Omkring den tida var det kristne mobber som drepte hermetiske lærde som Hypatea (vi nevner henne i første nummer av Promethea. Hun var virkelig. Hun ble flådd levende av kristne, tror jeg.) Så på det tidspunktet, dette er hvor du begynner å få den greia med hemmelighold og magi, som fortsetter fra det punktet og frem til i dag: "hvis du er magiker, ikke fortell det til noen. Ikke fortell dem og ikke fortell dem noen av visjonene du har hatt eller gi dem noe av den kunnskapen du har strevd så lenge med å skaffe deg. Hold det for deg selv." Og

gung-ho, kom igjen, la oss leve det gode liv, la oss alle bli børsspekulanter, lev i øyeblikket.

Vi hadde det der også på midt-til-sent-90-tallet over her, med internett-boomen og alt det der-

Det er sant. Når jeg tenker på det nå, var de to tiårene ganske like sånn sett. Så på 80-tallet så jeg liksom miljømessig og politisk alle de lange truende skyggene og jeg følte at det var nødvendig å la lyde et oppvåkningssignal. Da Margaret Thatcher hadde vært inne i et par år og vi begynte å få opprørspoliti sendt inn i tidligere fredelige urbane sentra, følte jeg at *V for Vendetta* virket

nødvendig. Det var en masse fascistisk rumling fra gruppene lengst til høyre over her. Fremtida var usikker. Og de konservative partiet vartet opp de høyreekstremerne ved å bringe inn praktisk talt nazistisk lovgivning sånn som anti-homoseksualitetslover klausul 28. Så det virket nødvendig å slå an noen mørke akkorder og forsøke å vekke folk opp til hvor de var på vei.

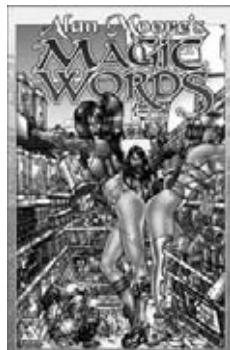
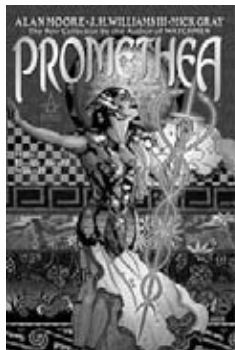
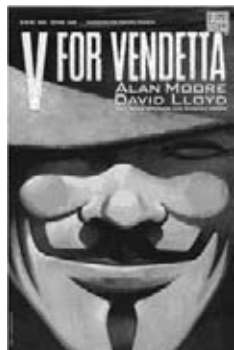
Nå, fra mitt synspunkt, dit jeg trodde vi var på vei da, vi er der nå. Vi er i et svært mørkt rom, især gitt den nåværende internasjonale situasjonen. Og jeg tror ikke at det er noe særlig mer nytte å stappe mørket ned i halsen på folk. Jeg tror de har hatt nok av det, jeg mener jeg kunne fortsette med å gjøre det for alltid, for det er veldig lett å skremme folk. Det er mye lettere å beskrive Helvete enn å beskrive Himmelen. Jeg mener, hvem husker Dantes visjon av Himmelen? Han skrev en! Men det er alle Helvetesgreiene som alle er interesserte i. Så ja, jeg kunne ha fortsatt med å skrive mørke saker, pekt på alt som skjer i verden nå og pekt på mørket dem.

Det betyr ikke at det ikke er politiske observasjoner i bøkene mine nå, mer de er på en måte gitt et lettere anslag nå. Og jeg er mer opptatt av å gi folk tilgang til de mentale redskapene som kan få dem forbi situasjonen, ikke å advare dem om hvor ille det er i ferd med å bli. Fordi, jeg mener en masse folk kan bare overgi seg til desperasjonen. Hvis de satt med all kunnskapen ville de gå ut og henge seg. Og det er ikke bra for noen.

For øyeblikket føler jeg at jeg forhåpentligvis i noen av verkene jeg lager kanskje jeg tilfører holdninger, mentale

redskap, måter å se på ting, som faktisk kan være til nytte i disse ellers svære så turbulente tider. Det er planen. Med *Promethea* er det fullstendig åpenbart. Noen ganger frykter jeg at *Promethea* – så langt har vi klart å unngå det – jeg håper at serien ikke degenerer til en kje-

delig forelesning om det okkulte. Hva jeg forsøker å gjøre er å stappe så mye informasjon som jeg kan inn der og fortsatt fortelle en underholdende fantasihistorie. Åpenbart er jeg den siste personen å spørre hvorvidt det lykkes, ikke sant?

*Jeg lurte også, på et mer personlig nivå, synes du etter å ha kommet langt inn i **From Hell**, som er et veldig mørkt verk, og **Voice of the Fire**, som også er voldsomt mørk, at du kunne ha fortsatt å lage den slags ting. De var mer enn mørke fantasy-verk.*

Vel. Hvert verk du gjør, det sliter deg ut. Siden jobben din ikke går ut på å løfte vekter eller flytte på tunge blokker, er det lett å tenke at du ikke egentlig anstrenger deg. Hvor utmattet kan du bli av å ligge på sofaen, omgitt av papirbiter og tegneserier og kjeksbitter og tekopper og eksotiske sigaretter? Det er ikke noen særlig anstrengende livsstil. Men samtidig, når du har gjort ferdig ei bok som *Vekterne*, føler du deg ganske utmattet, og det er enda mer sant om noe slikt som *From Hell*, som tok 10-11 år, eller *Voice of the Fire*, som tok fem. Om du befinner deg et sted i en veldig lang tidsperiode, gjør det noe med hodet ditt. Det må det. Hvis det ikke gjorde noe med hodet ditt, hvorfor skulle du forvente at det skulle gjøre noe med ditt publikums hode? Personen som skriver det, det vil være personen som tar støyten. Leserne får det antagelig i en noe fortynnet form. Så hvis du skal påvirke leserne dine er det mer eller mindre ditt ansvar å få deg selv gjennom noen vanskelige runder.

Selv å gjøre *Brought to Light*, dokumentargreia om CIA, det var en ganske desperat opplevelse. Det var ganske tøft. Jeg hadde fått et ganske pessimistisk syn på den politiske situasjonen i verden, så jeg vil ikke si at det var saker i *Brought to Light* som var noen stor overraskelse for meg, men det hjalp ikke akkurat å ha det der svart på hvitt, saker som tidligere bare hadde vært paranoide fantasier. Noen ganger er det ikke så morsomt å få bevist at man har rett.

Med *From Hell*, åja, det var en lang reise gjennom et veldig mørkt territorium. Noen av stemmene som jeg påkalte i *Voices of the Fire*, vet du, det er vanskelig å leve med de folka.

Hvor mye lenger kunne du ha fortsatt med å kjempe deg gjennom de rundene?

Vel... jeg vet ikke. Jeg er glad for at jeg sluttet da jeg gjorde det! [ler] Det betyr ikke at jeg ikke vil bevege meg inn i mørket i fremtida. Men jo, etter at du har vært nedi den menneskelige erfarings kloakk ei stund, skader det ikke å friske seg opp litt.

Det lekende menneske

En annen ting om dine studier i magi. Du synes å ha gjort det på egenhånd. Autodidaktisk.

Det er sant. Vanligvis, når folk akklimatiserer seg for magi blir de rådet til å bli med i en magisk orden eller akseptere en magisk lærer eller guru. Jeg har egentlig aldri vært noe særlig for det.

"Vitenskap er magiens avkom, men vitenskapen har liksom vokst opp, og da den er et ganske snørrovent, utakknemlig barn, er den nå flau over opphavet sitt, siden Magi bare sitter der i hjørnet og tegner former i lufta, og mumler besvergelses og sikler i skjegget."

Det er antagelig på grunn av et eller annet forferdelig ego-problem jeg har eller en form for arroganse... men når jeg kom inn i det å skrive tegneserier, gjorde jeg det ved å bare se på feltet fra utsida, og så få henda mine skitne. Bare leke. Eksperimentere. Rulle ermene opp og fikle med ting, og ikke bekymre meg om jeg feilet. En slags lekning. Slik lærte jeg å skrive tegneserier. Jeg lekte med ideer, gjorde disse tingene som jeg ikke burde ha gjort. Jeg hadde ikke egentlig en guru eller en lærer. Ingen lærte meg noensinne å skrive. Det ble gjort gjennom observasjon og så med å anvende intelligensen min på observasjonene mine. Så, siden det er den eneste måten å lære seg noe som jeg kjenner til, syntes det å være den rette kursen å velge

da jeg skulle trenge inn i magien.

Nå, så er det initieringen. Det er noen folk som forteller deg, "Vel du kan aldri bli en initiert magiker om du ikke virker i skyggen av mer avanserte magikere." Det tror ikke jeg. Jeg mener, jeg ble initiert syvende januar 1994 og jeg tror at jeg ble initiert av noe mye høyere enn magikere. [latter] Noe langt sjeldnere. Jeg er egentlig ikke interes-

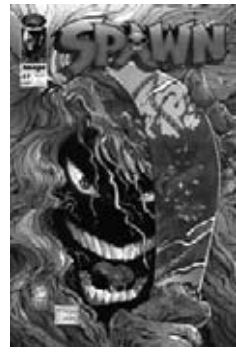
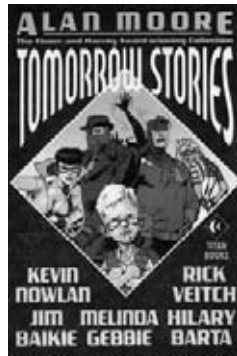
kan se det som virker autentisk. Det er mitt grunnleggende prinsipp.

Og som vi sa, magikere har ofte utført kunst, eller forestillinger...

Alistair Crowley fremførte Eleusisritene i London, med musikk, parfyme, besvergelses, ritualer, dans, han hadde Victor Neuburg som danset der. S.L. MacGregor gjorde Isisriter. Han satte sammen Gyldne Demring Samfunnet. Kenneth Anger, som jeg har en stor del beundring for, han og folk som er lettere affiliert med ham – Maya Deren, Harry Smith osv. – denne slags folk som har tatt de gamle magiske ideene og så tenkt, "Vel hvorfor ikke bruke dem til den nye teknologien som vi har nå? Det er hva tidligere tiders magikere hele tida har gjort." Faktum er at det virker arkaisk for oss nå, det er fordi ting var arkaiske i det virkelige liv. Hvis de hadde hatt tilgang til trykkpresser, videokameraer og lydopptaksutstyr, ville de ha brukt det! Jeg er sikker på at John Dee ville ha gitt ut mange CDer med hans enokiske koraler. Vi må unngå å lukke oss inn i fortida. Kenneth Anger var listig nok til å se at film var, som enhver kunstform er, en magisk teknologi. Den kan bli brukt til å skape slående effekter. Kanskje... magiske effekter.

Magiens slektninger

Jeg tror at alt dette går tilbake til det faktum at det opprinnelig ikke kan ha vært noen forskjell på magi og kunst. Enhver kunstform må ha begynt som magi. De tidligste visuelle kunstverkene vi kjenner til er hulemaleriene i Lascaux. Vel, disse er sjamanistiske. Selve måten som hulemaleriene i Lascaux ble arrangert, hvor du må gå gjennom noen veldig trange, liksom krypende korridorer, før du kommer til midthula hvor du ser alle disse vidunderlige dyrebildene. Det må ha vært gjort som en slags initiering. Du blir ledet gjennom dette mørket... og når du kommer til midtkammeret, sannsynligvis opplyst av ild, ville du ikke sett tegninger av dyr på veggene: Du ville ha sett dyr som fløy rundt i rommet. Det er fordi du aldri ville ha sett en tegning før! Bare forestill deg hvilken magisk akt det var å tegne noen streker på en hulevegg og å få alle til å forstå at denne humpete streken faktisk var ryggraden til den oxen vi drepte for to dager siden! Og å forstå at en strek på en vegg på en måte var dyret, ikke sant, noe som vi ikke helt kan fatte nå fordi vi er vant til å se på et bilde og tenke "Selvfølgelig, det er et bilde av ei ku, det er et bilde av en hest." Men den gang, for et utrolig bevissthets-sprang å faktisk komme opp med representasjonell kunst, som selvsagt leder til skrivekunsten. De første folka til å gjøre det må ha vært magikere.

Se tilbake på hva Winsor McCay gjorde med *Gertie the Dinosaur*, hans første animasjonsfilm. Han brukte veldig enkle triks i den. Det var en del hvor han ville gå av scenen og dette var taimet til å løpe sammen med en animert figurversjon av McCay som gikk inn og samhandlet med en tegnet dinosaur. Nå, publikummet på den tida – og dette er bare rundt forrige århundreskifte! – publikummene på den tida, de fleste av dem trodde at de faktisk hadde sett en dinosaur på scenen. De hadde ikke noe konsept om tegnefilm. Selv om det tegnede landskapet som dinosaur lever i har en bakgrunn som synes å strekke seg flere kilometer, med massevis av innlandssjøer i det fjerne. Folket i teateret visste at teateret bare gikk bakover ca. tyve yards lenger før du kom til den virkelige veggen og parkeringsplassen. Og likevel, på en eller annen måte, persepsjonene deres, de hadde ikke noe begrep om animert flat film. Det syntes for dem som om det må være en dinosaur på scenen. Disse folka er nesten våre samtidige! Så kanskje det lar deg forstå hvordan de huletegnene i Lascaux må ha sett ut for de første folka som så dem og som ikke hadde noe begrep om tegning.

Og skrift, selvsagt, må ha vært et utrolig magisk redskap for de som oppfant det. Det må ha vært som telepati! Du ble i stand til å meddele dine tanker til noen andre, milevis unna. Du ble i stand til å feste tankene dine til bestemte tider. Å faktisk sette hendelser i rekkefølge. Dette er begynnelsen på menneskelig bevissthet. Og det skjer gjennom en magisk akt, og det skjer gjennom en kunstnerisk akt. Her er dans. All fremførelse var opprinnelig sjamanistisk. De første til å danse i ilden var sannsynligvis folk utsmykket med gevir. På en måte kommer alt fra magien. Magi er en slags opprinnelig, inkluderende form for eksistens, som vi så bryter ned, fordi vi er så inne i reduksjonisme. Hvis du ikke kan forstå hele greia, bryt det ned i små biter som du kan forstå. Så magi er det første skritt for alt, tror jeg. Nesten all menneskelig bestrebelse må ha startet i en nærmest hellig kontekst.

Og jeg tror også at det er retningen vi beveger oss, en slags reintegrasjon. Kabbalistisk talt, er gudene for magi og språk også gudene for vitenskap, Merkur er vitenskapsguden – han er også magiguden. Jeg lurer noen ganger på om det kanskje aldri har vært så mye en dikotomi mellom disse tingene som vi forestiller oss at det er. Jeg mener, for to eller tre hundre år siden var selvfølgelig enhver vitenskapsmann også magiker. Newton selv var alkymist. For alkymi var en respektabel vitenskap den gang.

Det begynner å se ut som om, jo, vitenskap er magiens avkom, men vitenskapen har liksom vokst opp, og da den er et ganske snørrhovent, utakknemlig barn, er den nå flau over opphavet sitt, siden Magi bare sitter der i hjørnet og tegner former i lufta, og mumler besvergelses og sikler i skjegget. Jeg tror at Vitenskap, om den kunne, ville likt å ha Magi plassert i et mentalsykehus et eller annet sted, eller et gamlehjem, hvor den ikke ville være slik en forlegenhet. Vel, som så ofte tilfellet er med barn som gjør opprør mot forel-

drene sine, jo eldre du blir jo mer finner du at du blir som dine foreldre...

Ideen rom

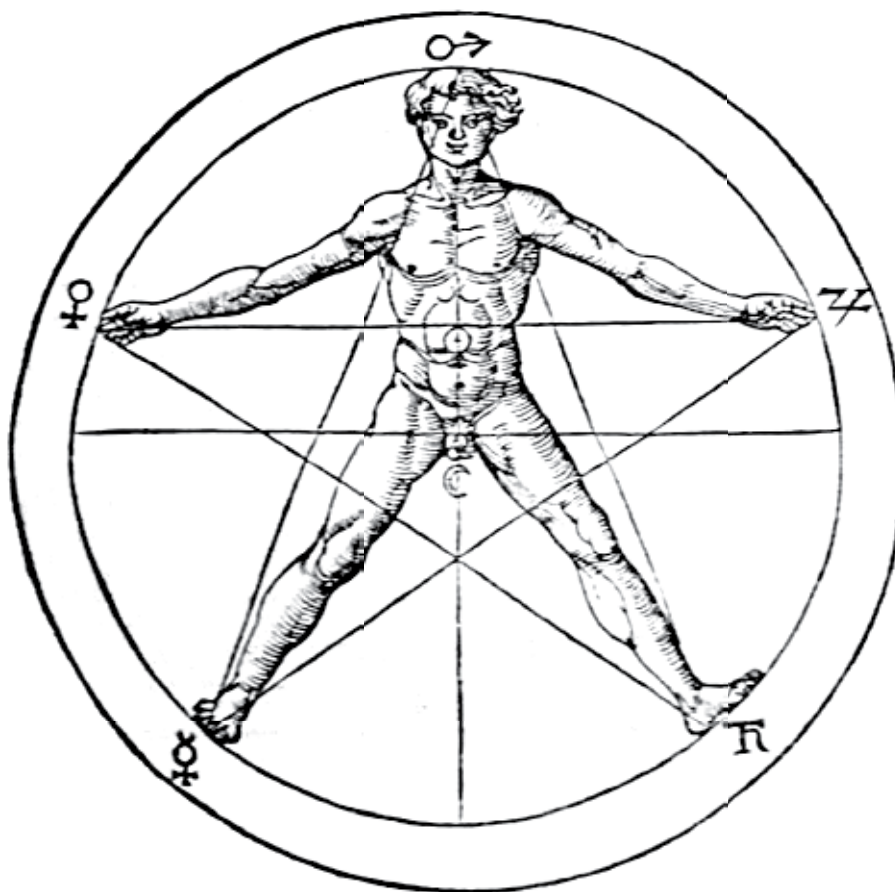
Jeg tror at magi, og bevissthet til en viss grad, er intimt forbundet. Etter å ha hatt disse opplevelsene med magi – eller ting som jeg tror har vært opplevelser – vil den beste bevissthetsmodellen jeg kan komme opp med være bevissthet som en form for rom. Det er et sitat fra *The British Journal of Consciousness*

har "i" sinnet, eller "bak i" hodet, eller "fremme i" hodet. Jeg mener, det er noe som har en topp, front eller bakside.

"Fra toppen av hodet!"

Akkurat. Vi taler i romlige metaforer. Å være "i sitt rette sinn", eller "ute av ens rette sinn". Ikke sant? Disse er romlige. Det er ikke noe ut, frem eller bak. Men helt naturlig taler vi i romlige metaforer på det viset. Jeg tror også at helt fra våre aller tidligste dager, har

"Magi er basert på gnosis. Direkte kunnskap"

"Enhver kunstform må ha begynt som magi."

Studies som synes å ta opp en liknende ide: De snakket om noe de kalte qualia-rom, men det virket som om de snakket om noe bredt. De sa at dette qualia-rommet var et rom hvor mentale hendelser kunne bli sagt å utspille seg – hvilket er hva jeg mener med "Ide-rom".

Nå, for meg, jo, bevissthet er et rom som de fleste av oss okkuperer et svært trangt... de fleste av oss kommer aldri ut av stua. Vi har vårt eget individuelle lille private rom i hodet vårt – akkurat som vi har et hus som vårt private fysiske rom. Men de fleste av oss går aldri ut. Vi holder oss innenfor vår egen identitet. Imidlertid: Folk som er kreative, eller folk som søker ånder av et eller annet slag, må gå dypere. Jeg mener, folk flest trenger egentlig ikke nye ideer som en del av deres daglige virke, avhengig av hva jobben deres er eller hva slags folk de er. De samme ideene som de hadde i går vil antagelig være like greie i dag. Hvis du er en skaper, en vitenskapsmann, eller en hvilken som helst slags skaper, da må du se dypere. Du må reise videre for å finne ideer som ingen andre har funnet før deg. Sjeldnere ideer. Og det slår meg at siden tidenes morgen, har mennesket nærmest liksom vært klar over dette. Når vi snakker om bevissthet, er det alltid med romlige metaforer. Vi snakker ganske naturlig om ting vi

vi utviklet et repertoar av teknikker som gjør oss i stand til å bevege oss dypere, å samhandle dypere, med dette abstrakte rommet. Dans. Meditasjon. Faste. Pisking. Droger. Hva som helst som kan ta det menneskelige sinn til et ekstremt punkt bortenfor dets normale parametre. Teknikker som jeg har kommet frem til på egenhånd, teknikker jeg har hentet fra andre folk. Vi snakker om kreativitet, og all kreativitet er i en slags underverdenens sfære.

En annen måte å se dette på er å si at hvert eneste menneske har sitt vindu til verden, sansenes vindu. Du har sinnet ditt og sansene dine. Dine persepsjoner. Det er vinduet ditt til verden. Når vi ser ut vinduene i rommene og husene våre, så jepp ser vi ikke hele virkeligheten utenfor. Vi kan se husene over gata, litt av himmelen over dem, og så videre. Vi forstår at det er en mye større verden der ute, men vi kan bare øyne denne vesle delen av den. Nå, ved å bruke dette metaforiske vinduet, hva en magiker kanskje forsøker å gjøre, er å forandre vinkelen eller plasseringen av vinduet. Eller utvide det. Men han forandrer hva vinduet kan se. Med vilje. Han forsøker å tippe vinduet slik at det kan se høyere sfærer, eller lavere. Det er en magiker. Hva som har skjedd med en gærning er at vinduet har blitt sparket inn. Så; de har begge to den samme floden av persepsjoner som kommer strømmende på,

men magikeren har et rammeverk som han kan plassere disse persepsjonene inn i. Magikeren har et lite arkivsystem som kalles "Magi", som han kan putte disse forskjellige tingene inn i skuffene til, og ikke bli overveldet av dem. Den schizofrene har bare katter med menneskelige ansikter som snakker til ham, og merkelige former som flyter rundt i rommet, og stemmer i hodet sitt og ingen anelse om hvor de kommer fra. Det er forskjellen på galskap og magi.

Nå til en viss grad, per definisjon, må magi være transrasjonell. Du må gå bortenfor det rasjonelle for å ta ditt første steg i magi. Så, de snakker begge to om det samme området. Du må være gal for å være magiker, men du må være gal på en kontrollert måte. Du må være overlatt gal, det hjelper ikke å være det ved et tilfelle! Innen da vil det være for sent. Bli gal med vilje, på en kontrollert måte, og så kan det være at du kommer noen vei.

Bortenfor stua, som du sa.

Jeg er på en ganske god rull her, og jeg tror jeg vet hvorfor. Egoet er noe som ofte leder en del magikere inn i dårskapen. Det vil sannsynligvis bli min egen ruin. Det er åpenbart visse yrkesrisikoer som du burde være på vakt for som magiker: du trenger bare å se på livshistoriene til de som har gått før deg. Magikere har en tendens til å dø gale, fattige eller i flammer. Iblant får du noen som Jack Parsons som vil klare i hvert fall to av tre av de der. [ler]

Greit. Så, Alan, over til det virkelige viktige spørsmålet. Hva i all verden er de knokkelringene du har på deg?

Kjæresten min Melinda Gebbie skaffet meg et vidunderlig stykke fingerrustning med ledd. Det så fantastisk ut, men fullstendig idiotisk for seg selv. Det så ut omtrent som om jeg hadde skadet fingeren og jeg hadde fått en slags protese. Så jeg ble nødt til å fylle opp de andre fingrene. Det ble en slags besettelse. Det er nok den gotiske blomstringen til en mann sent i livet. Du når en viss alder i livet, og du oppdager at det betaler seg å trekke oppmerksomheten bort fra trynet ditt. [ler] De ser ganske stilige ut, og dessuten, ingen kodd med deg. Ikke at de gjorde det uansett. Hendene mine er registrerte våpen. Det veier ganske mye, alt det metallet – jeg tror det gjør armene mine lengre sakte, men sikkert. [klukker]. Så, forestill deg om du vil: De brolagte bakgatene i Northampton, skumringen setter inn, forestill deg meg slengende gatelangs, knoklene mine skrapet mot brosteinen og sender opp lysende, skjærende gnister. Et grøssende bilde...

"Samfunnets abcesser" eller (Business as Usual)

Jeg liker så godt å sitte og riktig "kjenne" på følelsen av, at vi tross alt, lever i et både sunt og godt, men kanskje ikke helt og holdent "friskt" samfunn.

<Samfunnet> vårt, evner nok ikke helt, ser det ut til, å liksom "favne" riktig alle, og altfor mange "faller utenfor", som det er så populært å kalle det.

Hvis vi nå tenkte oss, dette "vidunderlige samfunnet" vårt, som en eneste stor organisme", (Les: Kropp) og det for eksempel oppsto et "sår", eller en "byll" et eller annet sted, (Les: Abcess) tror jeg nok, at man ville sette mye mer inn på, å finne årsaken til "fenomenet", enn man ville, på å: "stille pent med" det, som man har forsøkt, gjennom førti år. Ved å på alle måter tillegge selve symptomene ansvaret, for sin egen tilstedeværelse (Les: Skylda). Når vi for eksempel ser på "avhengighet" av forskjellig slag, så er det nok mange som mener at de "skylder" <samfunnet>, en god del mer, enn noen egentlig gjør. Det er jo seg selv man <overvinne>, for pokker.

Nå er det jo både prisverdig, og også vel og bra, å ha en "ydmyk holdning". Til det meste. Så også til seg selv, og sin egen virkelighet. Men det blir liksom helt feil, hvis du/vi "gir bort dette"! For

det er jo dú selv, som skulle "vokse og profitte", på dine egne "fremganger og erkjennelser". Og ikke ett eller annet nokså tilfeldig "offentlig kontor", eller en "instans" av ett eller annet slag.

Det kan ofte (altfor ofte, spør du meg), virke som om <samfunnet> ikke

Samfunnet vårt bruker langt flere ressurser på å bevare sine problemer enn det gjør på å finne løsninger på dem

føler seg så veldig "tjent" med, at visse "folk og grupper", skál endre seg, og klåre sin "rehabilitering". La meg ta et eksempel:

Hvis en person, som lever på og av "sosial-trygd" (Les: Fattigkassa) omsider skulle lykkes med å få innvilget sin; "uføretrygd", og vedkommende så blir tilkjent en "etterbetaling" (til dekning av den tiden "søknaden" har brukt på bli "behandlet"), vil "sosialkontoret" kreve "regress" i denne. Til dekning av det du har "fått" i "sosialstønad" imens. Disse pengene, som kanskje kunne vært med på, at du omsider kom deg ut av ditt fornedrende økonomiske uføre, drysser i stedet tilbake i "kommunekassa" (Helt på toppen, lander dine stakkars kroner).

Etter kanskje ganske mange år, med "oppfyllelser" av "negative forventninger" (Eks: "Skal dú prøve det? Det kan dú báre glemme, det klarer dú aldri"), ér det ikke bestandig så lett, å overbevise seg selv, om det motsatte til slutt. Kanskje fordi, man egentlig aldri, har

fått noen virkelig "støtte". For tróen, på <styrken>, i en selv?

"Ettervernet", av for eksempel folk med "rusproblemer", har i alle år glimret med sitt fravær. ("Så har vi iallfall sikret oss dén gruppen.")

Dette <samfunnet> vårt, bruker egentlig langt flere "ressurser", på å "bevare" sine problemer enn det gjør, på å finne "løsninger" på dem.

Jeg var så heldig, ved to anledninger, når jeg representerte "SON", (Straffedes organisasjon i Norge) å få snakke til, blant annet vår "arbeids- og fordelingsminister", Bjarne Håkon Hansen, fra talerstolen. På en "fattighøring", og på et "NAV-seminar", mest for statens ansatte,

Jeg minnet ham på "Soria Moria-

erklæringen", og "kampen", som det ble lovet, mot "fattigdommen". Jeg spurte ham, om det var hans fulle alvor, at de "fattige", skulle måtte føre denne "kampen" selv? Alene?

Det er jo nemlig slik, sa jeg, at: <Man ønsker å bli akseptert som fullverdig menneske og "borger". Men ikke å bli "integrert"! Befriidd, eller løslatt, for "tapernes sorger", og tilgitt, for <samfunnets skam>! For; fattige holdninger, er bygd på moral, og ikke på vett og forstand.

Føydalorienterte fordelingsministre, som krever til regnskap, de utslitte siste, som ikke, får hørt sine krav, på vei, mot en "uverdigg grav">.

(Det er nemlig slik, at man får ingen støtte, å snakke om, når man skal og/eller må dø, her i landet.)

Og du, herr minister, sa jeg videre; <Du begynner, med å si, at de "svake" skal få svi, De skal "granskes", under "lupen", for å se, hva de kan "gi." Resultater langs en "linje", om at; "arbeid", skál gi fri! Som et "ekko", fra en "fortid", som vi trodde, var forbi>

Nå skal ikke jeg referere alt jeg sa, men jeg tillot meg, å uttrykke ønske om, et <samfunn>, hvor alle kan få plass, til å trives, óg til å leve. Som "seg selv", og IKKE, under en hel masse "forutsetninger" og "pretensiose krav".

Det bør være mulig, å få leve sitt liv, som ség sélv, og ut fra sine egne forutsetninger, óg evner. Og ikke minst "ønsker"!

En "drøm", sier du? Slutt å prate "piss"? Du har sikkert minst like "rett" du, som jeg mener at jeg har. Iallfall til å være deg selv, og inneha dine; "meningers mot".

Godt nytt år.

Av Per Finstad

Ytringsfrihet for alle?

Det er en statsvitenskapelig sannhet at ytringsfriheten praktiseres forskjellig etter hvilken gruppe man tilhører. Ytringsfriheten i Norge er jo som kjent nedfelt i Grunnloven og dessuten i menneskerettighetene. Det vil si, så fremt du ikke er offentlig eller privat ansatt (og det er jo som kjent en del mennesker!). For da får plutselig arbeidskjøpere (vi på venstre fløy i politikken kaller dem det) det for seg at lojalitet skal gå foran retten til ytringsfrihet. Det pussige er likevel at dette med ytringsfriheten praktiseres forskjellig. En engasjert offentlig ansatt som også er politiker eller partimedlem har mye større ytringsfrihet enn en engasjert medarbeider som bare uttaler seg i kraft av sitt yrke. De samme uttalelsene en

medarbeider kommer med som politiker fra kommunestyrets talerstol, kan han risikere å bli kalt inn på teppet for om han skriver det som et privat leserbrev eller uttaler seg som yrkesperson i det offentlige rom. Det er tallrike eksempler på medarbeidere med personalmapper som inneholder advarsler fra arbeidsgiver, enten for leserbrev

Arbeidstakere får ydmykende teppeinnkallinger for forhold som ikke har med deres yrkesutøvelse å gjøre.

medarbeiderne har skrevet som privatpersoner eller for forhold de har varslet om / uttalt seg om offentlig. Dette er en skamplett på det offentlige som

arbeidsgiver. De som er medlemmer i politiske utvalg eller er partimedlemmer, slipper altså disse ydmykende teppeinnkallingene for forhold som ikke har med deres yrkesutøvelse å gjøre. Ja, arbeidskjøperne legger ikke engang skjul på at de i mange tilfeller gjør forskjell på ansatte som er politikere og andre ansatte. Vi skaper A- og B-lag i

ytringsfrihetens navn! Spørsmålet er: Er det et slikt "elite- og forskjellsdemokrati" vi ønsker i fortsettelsen? Eller skal vi snart følge danskene som i lovs form

har bestemt at arbeidskjøperne ikke har lov til å sette inn represalier mot varslere når de i det offentlige rom uttaler seg om ikke-taushetsbelagte forhold? Ofte er det varslerne som er de fremste ivaretakerne ved det beste i demokratiet i Norge. De setter nødvendige saker på sakskartet, og driver landet og samfunnet fremover. Vi trenger varslerne, derfor er det positivt at regjeringa bebuder beskyttelse av varslere. Men reaksjonære arbeidskjøpere og deres veldreide advokater finner garantert omveier å omgå slike nye bestemmelser på. Noen er uforbederlige. Enn så lenge. Inntil arbeidsretten får "kjølhalt" tilstrekkelig mange av dem.....

Arnstein Vada

Blodoverføring som akademisk prinsipp

Av Jan-Ove Tuv, kitschmaler

Troen på at verden går fremover virker nesten uimotståelig for det moderne menneske. Så etablert er den at man nærmest blir betraktet som amoralsk om man ikke deler den. Et slikt prinsipp kan liksom kun benektes av reaksjonære og uopplyste individer. Kanskje klarest av noen annen menneskelig aktivitet representerer den moderne kunst denne overbevisning. Den rus-

Rembrandt, *Selvportrett*: Utdatert kunst?

siske kunstneren Kasimir Malevich ga for nesten 100 år siden uttrykk for dette da han omtalte sitt maleri "Svart firkant". Det var nemlig essensen av et Rembrandtselvportrett, ifølge ham selv. Men Malevichs bilde tilfredsstiller åpenbart ikke de konvensjonelle fordommer om kunst! Han brydde seg hverken om håndverk eller naturetterligning. Allikevel får vi høre at firkanten hans er det samme som Rembrandt. Vi får høre at kunstens *ytre* former nok kan forandre seg, mens *essensen* forblir den samme.

Jeg kan godt forstå at enkelte har reagert på dette, for det høres jo litt rart ut. Reaksjonene utgjør da også et rulleblad like omfattende som den moderne kunst selv. I Frankrike levde f.eks. en kunsthistoriker ved navn Camille Mauclair. Han var opprinnelig en forkjemper for de farveglade impresjonistene, men på begynnelsen av 1930-tallet fløt begeret over for ham. Avisen *Le Monde* trykket de to artiklene som utgjorde et sant frontalangrep på samtidskunsten. Mauclair mente den var overtatt av sjarlataner, de kunne ikke engang tegne lenger! Denne franskmannens kunstsyn har for øvrig vist seg å representere en seiglivet kritikertradisjon. Enkelte kunsthistorikere snakker fortsatt om nødvendigheten av håndverk og respekt for de gamle mestre. "Mannen i gata" har også sin mening: "Nei, jeg skjønner meg ikke på den dærre "samtiiskunsten". Men Picasso! Han kunne ivæffall tæine!". Og her er vi kanskje ved sakens kjerne? Picasso kunne nemlig tegne, minst like godt som en mengde andre akademielever fra den tiden. Men så valgte han altså å "gå videre". Derfor ble han berømt, og samtidig selve symbolet på den kunsthistoriske utviklingslære: Den Gamle Kultur som utslitt gir stafettpin-

nen videre til Den Moderne Kunst. Den Moderne Kunstner er liksom en svamp som har sugd opp i seg den samlede kunsthistorie. Samtidskunstneren kan "egentlig" tegne, men har som Picasso valgt "å gå videre".

Noe forkortet vil det kunsthistoriske dogmet høres omtrent slik ut: De gamle grekere var veldig flinke, men levde så lenge siden at det blir absurd å gjenoppta deres verdier. Så kom middelalderen hvor man ville noe "mer" enn grekernes superhåndverk og derfor laget naive skulpturer. Deretter kom dette unødvendige intermezzoet man kaller renessansen og barokken samt

Malevich, *Svart firkant*. Essensen av Rembrandt (Ikke et nærbilde).

en hel del umodne -ismer før Cézanne forløste den moderne æra og frigjorde kunstens egentlige kjerne: det rene og åndelige. Det enkle i Cézanne, det barnlige i Picasso, det naive i Matisse. Alt sammen brutalt undertrykket i århundrer.

Pablo Picasso, *Selvportrett*. Han kunne "egentlig" tegne.

Slik historie-skrivning river godt i en demokratisk sjel. Man blir nærmest lettet over å komme til kapitlene om den moderne tid. Endelig ble det gamle hierarki med store komposisjoner på toppen overvunnet av den moderne kunsts ydmykhet. For første gang ble ektheten og ærligheten i det enkle – og spesielt enkelt malte! – stilleben verdsett. Den Gamle Kulturs verdisystem ble vendt opp-ned, og kunstens essens kom til sin rett. Tenk! Inne i Leonardo skjulte det seg hele tiden en Cézanne! Og inne i Rembrandt en kubistisk Picasso eller Malevich!

Dessuten, tror du ikke de gamle grekerne drømte om det samme, farverike fellesskap? Var det kanskje ikke en greker som uttalte *Ars longa, vita brevis*? Kunsten er lang, livet er kort! Man føler virkelig hvordan våre liv settes i perspektiv av dette mer enn 2300 år gamle sitatet. Våre små liv, vidunderlig og ubarmhjertig badet i lyset

fra kunstens evig skinnende sol. Det er stort. Det er sublimt. Ja, man fylles av det uforklarlige. Helt til man får vite at "kunst" i denne sammenheng egentlig betyr "legevitenenskap" og at sitatet stammer fra den greske legen Hippokrates.

"- og du er skikkelig homo!"

Det vi nettopp ble konfrontert med, er oversetterens grunnleggende valg: skal man oversette ord direkte, eller fortrinnsvis deres mening? Og hva med de tilfeller hvor man egentlig ikke har gjort noen av delene fordi man har misforstått både ord og mening?

På midten av det 20. århundre skrev Robert Bolt teaterstykket *A man for all seasons*. Handlingen, derimot, foregår på 1500-tallet og filosofen Thomas More er hovedpersonen.

I en scene sier More til datteren "You're very pensive...", hvorpå hun svarer "... and you're very gay!" Ville man så være fornøyd med en oversettelse som lød: "- du er veldig tankefull... – og du er skikkelig homo!"? Det forholder seg nemlig slik at vi i dag tenker på malerier eller skulpturer når vi sier "kunst", men det gjorde ikke grekerne. De hadde ikke engang et slikt begrep. Når man vil oversette den moderne forståelse av "kunst" eller "kunstner" til gammelgresk, så går det følgelig ikke. Man fikk etter hvert begrepet på latin, tysk og andre språk. Men like fast betydde det frem til midten av 1700-tallet ganske enkelt "disiplin" eller "vitenenskap".

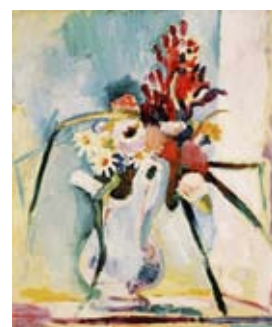
Man kan m.a.o. vanskelig snakke om Platons "kunstsyn", ganske enkelt fordi han ikke hadde muligheten til å ha noe slikt før over 2000 år senere. Når han i dialogen *Symposion* snakker om skjønnhet (tradisjonelt sett forbundet med kunst), tenker han ikke på malerier eller skulpturer. Han tenker på moralske trekk ved menneskets sjel.

Ordspill, kan man innvende. Som vi vet, satte grekerne faktisk standarden for all senere maleri og skulptur. Slikt skal man ikke kimse av! Dessuten var de opphavet til de ni musen, beskyttende ånder for de skjønne kunster. Til det kan man svare at ja, de hadde riktignok musen for poesi og musikk. Men de hadde også musen for grammatikk, geometri og astronomi. Musene for maleri og skulptur eksisterte ikke i Platons verden. De ble oppfunnet i moderne tid.

Også den europeiske middelalder viser hvor fjernt man var fra våre idealer om at man må være full, mentalt syk eller kutte av seg øret for å kunne holde i en pensel. Kategoriseringen av de forskjellige disipliner (altså *kunster*) forteller oss det. Malere og skulptører ble gruppert innen håndverkslaugene. Malerne sammen med apotekerne (som også

drev med pigmenter), og skulptørene med gullsmedene (som også arbeidet i metall). Riktignok hadde man i middelalderen de såkalte "frie kunster", men dette var et navn på vitenskapelige og teoretiske fag. Det begrepet hadde altså ingenting med maleri og skulptur å gjøre. Etter hvert ble derimot malere og skulptører plassert innenfor et nytt begrep: de *mekaniske* kunster. Som navnet forteller, var disse kunstene lavere ansett enn de frie kunstene, og selv her hadde malere og skulptører en underordnet plassering. Helt opp til 1700-tallet fant de seg stadig til rette blant andre kunster som transport, tøylaging, handel og jordbruk.

Men man hadde jo begrepet *artist* kan man igjen innvende. Og da kan alltid Den Svenska Akademins ordbok

Henri Matisse, *Blomster*. Naivt og ekte.

virke avklarende. Ikke nødvendigvis fordi den er svensk, men fordi den kan fortelle om en strid mellom forskjellige fakulteter ved universitetet i Roma i 1347. Og sannelig blir ikke representanten for det *humanistiske fakultet* referert til som nettopp "artist"! Slår man så opp "artist" i Furetières franske ordbok fra 1690, får man fortsatt ikke lese om malere som Rafael eller Leonardo, men om samtidens mest berømte alkymister.

Kanskje ikke så merkelig, da, at førsteutgaven av den franske Encyklopedien (1751) under oppslaget "art" hovedsakelig omtaler pyroteknologi, foruten diverse svartekunster.

Nøytraliseringen av fortiden

Når var det så at man begynte å snakke om de skjønne kunster? Begrepet selv ble ikke innført før på slutten av 1600-tallet, og det fantes i begynnelsen ingen konsensus om hvilke kunster det innebar. Veltalenhet og optikk var bl.a. inkludert. Den første definisjonen vi vil kjenne oss igjen i kom faktisk først midt på 1700-tallet. Senere, på 1800-tallets begynnelse, var dominansen til begrepet "de frie kunster" såpass redusert at man med "kunst" simpelthen mente "de skjønne kunster". En "kunstner" var da blitt f.eks. en maler.

Hvor ukjent begrepet "de skjønne kunster" allikevel var på slutten av 1700-tallet viser den unge Goethes reaksjoner på sveitse-

Filosofen Thomas More: Skikkelig homo? (Maleri av Hans Holbein den yngre, detalj).

ren Sulzers Kunstdorbbok. Den anmeldte han nemlig i 1772. Goethes sarkasme er påfallende i det han registrerer hvilke kunster som er blitt samlet mellom to permer – uten hensyn til om de har noe med hverandre å gjøre. Hva, skriver han, kan man vel ikke finne samlet sammen i et leksikon? Og hva lar seg ikke forene ”med en slik filosofi”? Begrepet ”de skjønne kunster” var altså i emning, men fortsatt ikke allment akseptert.

1700-tallet var likevel opprinnelsen til en helt ny type litteratur: bøker som omtalte de skjønne kunster. Lacombe kunstdorbbok, samt andreutgaven av den franske Encyklopedien var bl.a. viktig

på 1600-tallet, deres nyoppdagelser og æren som fulgte, ser f.eks. ut til å ha smittet over på 17000-tallsdiskusjonen om de skjønne kunsters natur. For dem ble nemlig ”det nye” noe etterstrebel-sesverdig i seg selv. Derfor sier gjerne en samtidskunstner: ”Jeg forsøker å ikke gjenta meg selv”. Dette står i kontrast til et 1600-tall som kunne beundre en malers evne til å imitere andre mes-tere.

Kunstdogmene – kan man drite i dem?

Den jevne kunstelsker har antageligvis lagt merke til at visse utsagn tilhører god

med kroppen, kun den rene fornuft skal være i spill. Først da er det mulig å nå en objektiv, allmenngyldig dom.

Videre tar Kants definisjon av originalitet som geniets viktigste egenskap en selvfølgelig plass i kunstens ordfor-råd. Etterligning definerte han nemlig som geniets motsetning. Derfor avviser han også håndverket som ”mekanisk” og noe man kun gjør for pengers skyld. Man laver ifølge Kant først kunst når man ikke vet hva man gjør. Ergo kan en kunstviter med god samvittighet avvise det som har blitt gjort før. Å male like godt som Rembrandt gjelder ikke fordi slik sentimentalitet strider mot interes-seløsheten. Derne er den ”uoriginal”.

Tappingen av fortiden er essensiell for at prosjektet “kunst” skal kunne opprettholdes

for allmenngjøringen av det nye begre-pet. Encyklopedien hadde da også som selverklært mål å ”forandre måten folk tenker på”, og søkte å samle tilgjengelig menneskelig kunnskap.

Men muligens hadde ikke dette dyre, store bokverket en så vidtrek-kende betydning som opprettelsen av et helt nytt fenomen: kunstmusèet. Som så mye annet i det moderne Europa kan opprinnelsen til dette fenomenet knyttes opp mot den franske revolusjon. I den første begeistring hadde mange fransk-menn gitt uttrykk for sin glede med genuin og barnlig impulsivitet. Senere kom det for en dag at man ikke trengte å ødelegge så mye kirkelig og adelig gods, bare fordi man var i godt humør. Man kunne i stedet omdøpe gudebilde-ne og portrettene av gamle forfedre, ble det sagt. Kongepalasset Louvre ble føl-gelig omgjort til museum. De vakreste verkene ble plassert der og bokstavelig talt nøytralisert. Ettersom de nå var blottet for enhver annen funksjon enn å være gjenstander for kontemplasjon, var de også blitt til kunst.

På denne tiden hadde man nemlig blitt enige om at de skjønne kunster ikke skulle være praktisk nyttige. Litt rart, kanskje, men det sto fast at folk måtte erkjenne skillet mellom de *skjøn-ne* kunstene og vitenskapene (kunster som vitterlig tok sikte på å være til nytte). Som en logisk følge derav var man også blitt enig om at *skjønn* kunst skulle vurderes med såkalt estetisk interesseløshet. Dette var særlig viktig for filosofen Immanuel Kant.

Samtidig med alt dette hadde den europeiske overklassen begynt å reise på den såkalte ”grand tour” til Italia. Formålet var å tilegne seg førstehånds kjennskap til den europeiske kultur. Dannelsesreisen innebar at man begynte å vurdere kirkemalerier og –skulpturer uten hensyn til deres opprinnelige funk-sjon. Denne holdningen ble deretter institusjonalisert i og med opprettelsen av kunstmusèet. I en tid som teppe-bombet idèen om Gud, ble den interes-seløse kontemplasjon av Ham overført på menneskehetens nye redning: de skjønne kunster. Ut på 1800-tallet snak-ket man til og med om kunstmusèer som ”templer”. Idèen om at menneskets sjel kunne reddes gjennom den person-lige tro på Kunst bredte seg.

B ruddet med den gammelmester-lige tradisjon skjedde allikevel ikke over natten. Vitenskapenes fremskritt

tone. En kunstner vil si ting som: ”Det bare kom ut av meg, jeg visste ikke hva jeg gjorde” eller ”Det er viktig at kunst ikke er for innbydende”. Kunstelskeren eller -kritiker kan på sin side nikke og si ting som ”Interessant. Kunstneren antyder det-og-det ved å referere til det-og-det” eller ”Det er spennende å se hvordan kunstneren kommenterer vår tid”. Ingen skryter av å ha en smak som er tradisjonell eller ”gammeldags”. Som jeg var inne på, var Kant viktig for bestemmelsen av hva kunst skulle bli. Dette påpekte jeg en gang overfor en kunsthistoriker, som ga meg til svar:

”Jeg driiter i Kant!”. Problemet er kun at man da har ganske mye å drite i. Som vi har sett eksempler på ovenfor, utgjør nemlig Kants (og Hegels) idèer selve kjernen av kunstens retorikk.

Det viktigste dogmet er utvilsomt den nevnte estetiske interesseløshet. Den var fundamental for Kant. I *Kritikk av Dømmekraften* fra 1790 beskriver han vår smaksdom som ”barbarisk” hvis vi liker et bilde fordi det har berørt oss følelsesmessig. Det han kal-ler ”pirring or rørelse” fikk ingen plass i kunsten. Mange år tidligere skrev han da også om det foraktelige i å begjære et verk av en naken kvinne. Kunst må ikke bli så levende at det ”slutter å være kunst”. Man skal ikke vurdere kunst

forening av kropp og ånd fant sted. Men så kommer det romantiske sta-dium hvor foreningen av kropp og ånd må oppløses, som et ulykkelig ekteskap hvor den ene part (ånden) nå erkjenner at den andre part (kroppen) ikke er den verdig lenger. For, som Hegel påpeker, kunstens egentlige natur er ånd. ”... *de ytre, sanselige former synker ned til noe verdiløst for kunsten.*”

Dette er den idèhistoriske opp-rinnelsen til overbevisningen om at Malevich er en ny og forbedret versjon av Rembrandt. (Denne ene overbevis-ning blandt mange mulige).

Et kunstkammer: En utstoppet alligator, samt diverse havdyr henger i taket, fugler o.a. kan sees langs veggene.

Leonardo, *St. Anna*. Leonardo var gene-relt ikke-kunstnerisk stolt av seg selv.

”That’s their problem!”

Spørsmålet blir da: kan man uten videre overføre disse verdiene på tiden forut? Får en Leonardo plass i Kants støpe-former?

Tja, hvorfor ikke la Leonardo selv avgjøre saken? I sine skrifter omtaler han nemlig et særlig vellykket bilde av Jesu mor som han har malt. Med en stolt-het det aldri ville falt ham inn å skjule, skryter han uhemmet av det. Eieren hadde nemlig fattet en så sterk interesse

"Kan en vampyr overleve ved å suge blod fra seg selv?"

for maleriet at han ba Leonardo male over dets religiøse attributter. Dette for at han skulle kunne se på kvinnen som et rent seksuelt vesen uten å gjøre seg skyldig i blasfemi. Leonardo skjøt altså av å ha gjort Madonnaen så levende at eieren oppfattet henne som virkelig. Så virkelig, faktisk, at han strevet med å opprettholde den sømmelige religiøse distanse. Noen idè om estetisk interes-seløshet var aldri i Leonardos tanker.

Som en del av forbudet mot ”pir-ring” i kunsten berømmer Kant de rene farver og deres fordel fremfor de blandede. Leonardo, på sin side, adva-rer mot rene farver ettersom de ikke virker realistiske nok. Han advarer også mot å være for samtidsorientert, stikk i strid med det hegelianske imperativ. Ikke bruk samtidsklær i bilder, sier han. Da vil nemlig våre etterkommere le av oss slik vi ler av våre forgjengere. Leonardo har dermed forbrutt seg mot kunstparadigmets to viktigste prinsip-per: interesseløsheten og samtidsimpe-rativet. Men kan man da fortsatt kalle ham kunstner?

Vel, hvorfor gjøre et problem ut av det? Det er jo alt sammen bare ordspill, ikke sant?

Eller som en kunsthistoriker en gang fortalte meg: det er vår rett å kalle Leonardo kunstner selv om hans samtid ikke anvendte begrepet på den måten. Det kan man selvfølgelig mene, med Jon Blund og hele Menneskerettighetsk onvensjonen i ryggen. Men holdningen minner meg uansett om en kunstkritiker jeg traff i byen Spoleto utenfor Roma. Vedkommende var av dem som er meget misfornøyd med samtidskun-stens tilstand. Renessansen lovpriset

Caravaggio, en valentuorno, ikke "kunstner". (Peters korsfestelse)

han derimot, for da var kunsten på sitt aller høyeste. "Kunst?" spurte jeg, "men begrepet, slik vi bruker det, eksisterte jo ikke da". Han så på meg. "Da var den på sitt høyeste" gjentok

han mens han kikket utover hageselskapet. Jeg spurte ham så om han kjente til de såkalte Kunstkammerne. Disse fyrstelige samlingene med utspring i 1500-tallet som kalles musèets forløper. Jo, det gjorde han. "Vel," sa jeg, "hva med Kunstkammeret i Dresden? Dette var jo på 1500-tallet, altså under renessansen. Allikevel utgjorde andel malerier i samlingen kun en og en halv prosent - og de var der for å repre-

sentere de gjenstander man ikke kunne stille ut eller hadde fått tak i, f.eks. hårmennesker eller sjeldne skjell. Det var altså ren dokumentasjon." Han vedvarte å se ut i luften. Jeg nevnte at oljemaleriene av krigsherrer var hengt opp i samlingens våpenavdeling. Hvordan ville han forklare at det ikke fantes et eneste kunstobjekt i en samling som vitterlig ble definert som et Kunst-kammer? "Well," sa han, "that's their problem." Men jeg tror sannelig han lærte noe den kvelden.

Kunstkammere fantes nemlig over hele Europa helt opp til 1800-tallet. Idealet var å samle verdens rikdommer under ett tak. Gjenstander av alle slag ble stilt ut i montre, lagt i skuffer og hengt på vegger og i tak. Hovedsakelig ble

Harald Sohlberg, *Vinternatt i Rondane*. Burde egentlig ikke eksistere, ifølge det kunsthistoriske verdenssyn.

(naturalia) og det menneskeskapte (artificialia). I en slik samling kunne man følgelig finne alt fra forseggjorte skrivesaker, vitenskapelige måleinstrumenter, skulpturer og sverd, til utstoppede dyr som krokodiller og haier. Deformerte kalvehoder, marineplanter, en kajakk fra Grønland, samesko og en utstoppet elefant var også å se. Utvalgskriteriene var delvis beundringsverdig kunnskap, og delvis det sensasjonelle eller rare.

Jeg burde selvfølgelig ha nevnt for den italienske kritikeren at Kunstkammeret i Dresden hovedsakelig besto av forskjellige typer verktøy (75%), samt vitenskapelige instrumenter og klokker (4.5%) foruten de lusne 1.5% malerier og skulpturer. Jeg kunne også ha nevnt fortegnelsen over samlingens bøker. Den lister opp astronomiske, astrologiske, geometriske "og andre kunstbøker". (Min uthevelse). Fortegnelsen bekrefter ergo hva jeg skrev innledningsvis: "kunst" var på denne tiden et nøytralt begrep

Turner: Ganske god maler til trappetrinn å være (*Peace. Burial at Sea*).

på ordet "disiplin" eller "kunnskap". Disse bøkene handlet ikke om maleriets historie, men fagene astronomi og geometri. Protestene som oppsto da restene av Kunstkammeret ble solgt i 1835 kom da heller ikke fra et samlet kunsthistorikerkorps, men direktøren for Dresden Tekniske Lærestanstalt.

Blodoverføring i praksis

Som den italienske kritikeren, kan alle begå feil. Problemet er at kunstens historieoppfatning er en institusjonalisert feil. Kunstens fordommer og dogmer blir konstant påtvunget fortiden. Og som i tilfellet Leonardo, snakker vi om en sammenblanding av motstridende kulturer. En *Clash of Civilizations*. Litt over 50 år etter Leonardos bortgang ble maleren Caravaggio født. Etter et stormfullt liv ble han i praksis myrdet i 1610. Reaksjonene på nyheten kan vi lese om i oversatte tekster fra samtiden.

I en tekst snakkes det om hans rykte som maler, og at popularitet er så viktig at folk flest ser på kunstverk med ørene i stedet for øynene.

Originalteksten, derimot, nevner ikke ordet "kunstverk" i det hele tatt. Der står det bare at folk heller ser med ørene enn øynene. Men det var i en kontekst hvor det snakkes om malerier. Og malerier er jo "kunst", ikke sant...?

I en annen tekst nevner Caravaggio de "valentuomi" han respekterer, et ord som i entall best oversettes med "hedersmann. En valentuomo er ifølge Caravaggio en mann som vet å praktisere sin kunst, altså sitt fag. Dette kan m.a.o. være en en snekker eller en baker, like godt som en maler. I oversettelsen er begrepet allikevel oversatt med "kunstner". For en maler er jo en "kunstner", ikke sant...?

Blodoverføringen består her i at Caravaggio tillegges en retorikk han beviselig ikke brukte. Dette for at begrepet "kunstner" skal knyttes opp mot det å kunne male naturen. Dermed likestilles to antitetiske verdssystemer, og Caravaggio og Den Moderne Kunstner er blitt medlemmer av samme familie - selv om håndverk og naturetterligning ble avvist som et grunnleggende prinsipp for de skjønne kunster. Slik blir feiloversettelser (bevisste eller ubevisste) brukt for å underbygge kunstens utviklingslære: Den Moderne Kunstner kan "egentlig" tegne, men velger å la være fordi hun har nådd et høyere erkjennelsesnivå.

Caravaggio blir redusert til et simpelt trappetrinn for den moderne kunst.

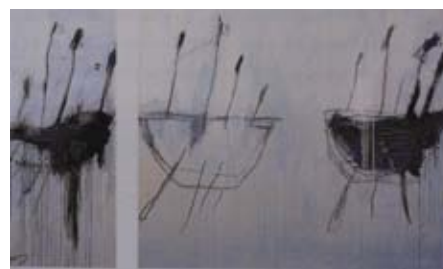
Den engelske landskapsmaleren Turner som levde 200 år etter Caravaggio, er nok et yndet trappetrinn. Det som gjør ham så egnet for blodoverføring er det at han på slutten av livet løste opp sin malemåte. Spesielt det han jobbet minst med, skisser og uferdige verk, tas gjerne til inntekt for den historisk nødvendige (!) utvikling mot den rene abstraksjon. Offisiell kunsthistorisk skriving sier f. eks. at Jackson Pollock og Cy Twombly er moderne versjoner av ham. I det hele har Turner blitt en yndet melkeku. Kunstneren Carl André har f.eks. stilt ut et kvadrat bestående av murstener, liggende på gulvet. Ifølge ham selv er dette den logiske videreutvikling av Turner fordi han skiller materien fra avbildning slik Turner begynte skillet mellom farve og naturetterligning. Ikke bare kan han "egentlig" imitere naturen like godt som Turner selv, han går t.o.m. videre ettersom han jobber med naturen selv. Han befatter seg ikke lenger med håndverk. Slik seiler Den Moderne Kunstner galant forbi grekernes, og opp på Hegels tredje nivå.

For å utbre denne ideen, stilles samtidskunstnere jevnt ut med gamle mestre i Europas musèer. Man må jo bevise dogmet i praksis: verden går fremover - "tross alt". For Hegel har sagt at verdenshistorien styres mot et bestemt mål av en guddommelig, altomfattende fornuft. Da kan man ikke tillate sand i maskineriet. Harald Sohlbergs *Vinternatt i Rondane* er f.eks.

fra 1914, og ble malt etter kubismen. Andrew Wyeths *Tenant Farmer* ble malt i 1961, altså etter 50-tallets abstrakte ekspresjonisme. Dette forkuldre utviklingslæren, og blir derfor utelatt *Utvikling* betyr i kunsten avskaffelse av håndverk og naturstudium til fordel for abstraksjon, samt anvendelse av moderne teknologi.

Klarere enn noen formulerte kunsthistorikeren Herbert Read kunsten: grunnleggende overbevisning: "Lit efter litt ble det så klart at en slik kunsten: rotete sanseinntrykk kunne utkrystallisere seg til sin egen lysende klare orden. Det var denne frigjørelse verden: kunstneriske higen hadde ventet på;"

Vel, hva skjer med denne overbevisningen om det ikke finnes en sammenheng mellom nåtid og fortid, mellom

Cy Twombly, flink på en annen måte enn Turner. (*Three Studies from the Temeraire*)

Malevich og Rembrandt? Hva om en revolusjonært 1700-tall og et nytt verdssystem kalt kunst skiller dem? Hva om det "rotete sanseinntrykk" simpelther er passiv kopiering av Kants 216 år gamle idè om det frie geni? Og troer på en objektivt eksisterende "kunstnerisk higen" - hva om aksepten av der egentlig er å legge seg flat for et påbuc som ble uttenkt i Hegels Berlin for 175 år siden? Da finnes det ingen genetisk akkumulering av kunnskap, og logisk nok ingen kollektiv forbedring. Da bli Picassos abstraksjon intet "fremskritt" men simpelthen et skifte fra en kultur til en annen (med radikalt andre verdier). Da er ikke Den Moderne Kunstner arvtageren etter Rembrandt.

Tappingen av fortiden er altså essensiell for at prosjektet "kunst" skal kunne opprettholdes. For hva er den uten en tusenårig forhistorie? En nyrik som har kjøpt en gammel adelstittel?

Kan en vampyr overleve ved å sug blod fra seg selv?

Andrew Wyeth, *Tenant Farmer*. Hvorfor følger han ikke utviklingslæren? Enkelte må bare skille seg ut!

En moderne anarkistbevegelse

Først et ideologisk spørsmål til alle Bakunin-, Kropotkin- og Goldman-tilhengere: Er du anarkosyndikalist, anarkokommunist eller individualanarkist?

Burde ikke svaret egentlig være anarkosyndikalist på det økonomiske området, anarkokommunist i politikken og individualanarkist på det åndelig-kulturelle området? (Dvs. alt vi bruker innsida av huet til) Eller for å si det enklere, syndikalist i arbeidslivet, anarkist i lokalpolitikken og fritenker i åndslivet.

Rudolf Steiner er ikke på jordet når han peker på at samfunnslivet består av tre forskjellige områder som virker i hverandre. For åndslivet er friheten det viktigste prinsippet, på det politisk-rettslige området er det likheten som gjelder og for næringslivet må brorskapet være ledetråden. Dette faller knirkefritt sammen med anarkistisk og syndikalistisk samfunnslære.

Mange vil kanskje kalle seg frihetlige sosialister. Det er et fint ord, men også utydelig og profilløst. Anarkist, syndikalist eller begge deler er reinere ord for penga og står for en politisk tradisjon innen menneskeheten med røtter langt tilbake.

På tide med en saklig anarkistorganisasjon

Er det ikke på tide å få stabla på beina en organisert anarkistbevegelse som stiller lister til kommunevalget 2007? Verden roper etter en politisk bevegelse som hevder menneskeverdet og individets frihet og ukrenkelighet. Det er behov for en politisk bevegelse som sloss for folkets felleseiendommer i en tid da norsk politikk domineres av EU-tilhengere som vil selge unna. Markedsliberalistisk brutalisering av arbeidslivet krever vitalisering og demokratisering av fagbevegelsen, i motsetning til dagens sentraliserte LO som støtter en EU-vennlig regjering som gjennomfører EUs arbeiderfiendtlige markedsliberalisme. Et eksempel er nedleggelsen av papirfabrikken Union. EUs regelverk hindrer regjeringa i å vedta lover mot industrislakt.

Rundt i verden er anarkismen og syndikalismen på frammarsj sammen med en internasjonal bølge av sosiale bevegelser i øst og vest. Uavhengige fagforeninger dannes og arbeidere streiker i store antall i Kina og Iran. I Venezuela foregår fabrikkokkupasjoner og det dannes beboerråd i kjølvannet av Chavez' valgseier. I Norge har vi i det minste blitt kvitt den fæle markeds- og kristenfundamentalistiske regjeringa.

En moderne anarkistbevegelse må være helhetlig på den måten at vi beskjeftiger oss med alle tre hovedområdene i samfunnslivet: det politisk-rettslige området, arbeidslivet og ånds- og kulturlivet.

På det politisk-rettslige område er det likheten som gjelder. Reglene skal gjelde likt for alle. Alle har like store rettigheter. Alle har lik rett til å være med og bestemme. Hver stemme teller likt ved avstemninger. Derfor må en anarkistbevegelse kunne romme alle slags mennesker. En ren syndikalistbevegelse vil først og fremst være for dem som har lønnsarbeid, mens arbeidsledige, mødre med småbarn, frilansere, sjølstendige, pensjonister, trygdede og studenter vil bli henvist til sidelinja hvis alt skal dreie seg om faglig politikk og arbeidsliv. En framtidig anarkistorganisasjon kan løse dette ved å ha en syndikalistisk arbeidslivsseksjon og en seksjon som beskjeftiger seg med kommunepolitikk og andre politiske saker.

Sist anarkismen blomstra her i landet var siste halvdel av 70-tallet og begynnelsen av 80-tallet. Den gangen var det først og fremst en ungdomsbevegelse. Føderasjonen av Anarkister og Frihetlige Sosialister (FAFS) ble dannet i 1974. Anarkosyndikalistene brøt ut i 1975 og danna Revolusjonære Arbeideres Forbund (RAF), men var ikke helt heldig med initialene. FAFS og RAF varte ikke så lenge, men oppsto igjen i '77 som Anarkistenes Organisasjon (Anorg) og Norsk Syndikalistisk Forbund (NSF). Anorg var mest rør, korrigerte meg den som veit bedre. Syndikalistene i NSF fikk i gang solidaritetsarbeid og fangeadopsjon i fagbevegelsen, men skapte ikke så mye furore i arbeidslivet. En streik på det legendariske Club 7 på begynnelsen av 80-tallet var etter sigende syndikalistinfluert, og personalet begynte å snakke om arbeiderstyre og representasjon i styret. Men det ville ikke kommunistene i styret ha noe av, så da ble det heller ikke. Sjølstyrt ungdomssenter/okkupasjonsbevegelsen i 1981 var vel det området hvor anarkister fikk utfolda seg mest.

På kulturens og åndslivets område var innflytelsen ikke ubetydelig. Jens Bjørneboe var landets sjefsritenker, og Gateavisa var rundt 1980 landets største radikale tidsskrift. Mye p.g.a. dem er anarkistiske ideer forholdsvis godt kjent her i landet.

Det var mer gruppeorientering og fronter mellom folk på 70-tallet. Blant anarkistene fantes på den ene sia de grønne alternativistene samt bohemen med cannabislegalisering som hjertesak og på den andre sia industriarbeidere med et visst behov for å distansere seg fra bohemen. Det er mindre sekterisme i dag, så verden har gått framover i hvert fall på det feltet. Enighet har aldri vært noen norsk dyd. Men mange uenigheter forsvinner hvis en tar skrittet fra det teoretiske og filosofiske plan og beskjeftiger seg med konkrete saker og praktisk politikk. En ting er vi alle lei av og det er sure og sinte revolusjonære som snakker pamflettspråk og svartmaler alt. Vi vil fram til et folkelig, liberalt og menneskevennlig sosialistisk sam-

funn og hvis vi ønsker bred støtte så må vi formidle tankegodset på en positiv og forståelig måte.

Politikk

Anarkister har aldri stilt til parlaments-

"Verden roper etter en politisk bevegelse som hevder menneskeverdet og individets frihet og ukrenkelighet."

valg fordi de t
krefter
er å

erbortkasta
når målet

ned-
legge
stats-
appa-
ratet.

Men kommunevalgene er et forsømt kapittel. Når vi ønsker å organisere samfunnet som en sammenlutning av sjølstendige kommuner så burde vi samle oss og stille lister til neste kommunevalg.

Revolusjoner har aldri skjedd i vår krok av verden. Utviklinga her skjer i mindre hopp med ujamne mellomrom. Norge har i løpet av de siste 200 åra tatt mange utviklingshopp. Fra utenlandsk enevælde til eget folkevalgt parlament under Sverige i 1814, unionsoppløsning og egen nasjon i 1905, allmenstemmerett i 1913 og sosialdemokratiet etter 1945 for å nevne de viktigste. Det neste utviklingstrinnet, hvis vi ønsker å gå framover og ikke bakover, må være nedleggelsen av sentralstaten Norge og opprettelsen av kommuneforbundet Nordveien.

Staten er et pengesluk med en grådig appetitt på folkets penger. Det går snart ikke an å snu seg uten å betale. Det er ikke så merkelig heller. Offentlige tjenester koster. Det skjønner alle. Men når statskassa som skal betale helsevesen og andre offentlige tjenester samtidig lekker som et sold er det ikke rart at statstrollet er umettelig. Ingen politikere syns å bekymre seg over hvor penga renner ut til ingen nytte, for eksempel svenskehandelen, War on Drugs, forsvaret og krigsdeltakelse, offentlige lederlønnninger og konsulenthonorarer, terrorkrigen, uhjelp, overambisjøs vei-prosjekter, operabygg og mye annen tullepolitikk.

En kan skylde og skjelle på politikerne, men vi legger mer skyld på det sentraliserte systemet hvor avgjørelsene tas langt over hodene på innbyggerne. Det blir for ressurskrevende for vanlige folk å fremme saker, mens de mektige og

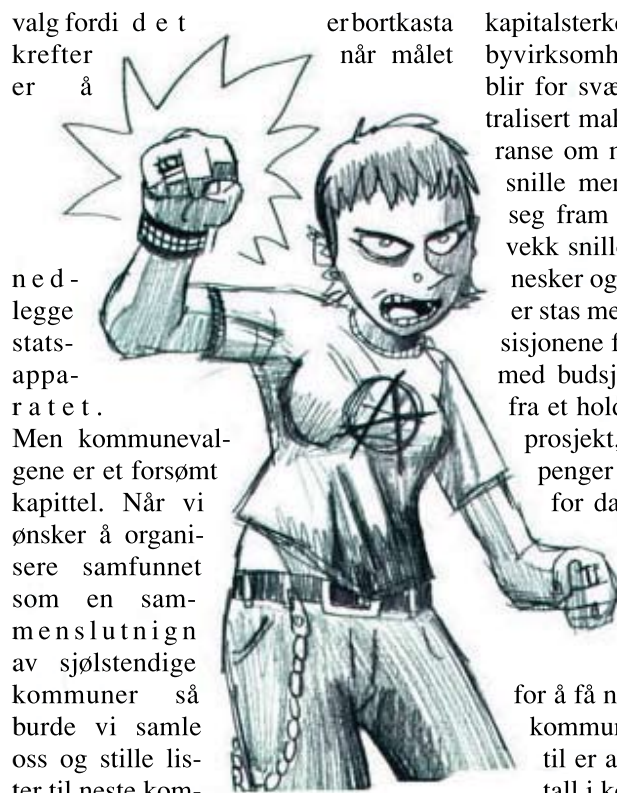
kapitalsterke har kapasitet til å drive lobbyvirksomhet. Organisasjonsapparatet blir for svært og uoversiktlig. En sentralisert maktapparat skaper en konkurranse om maktposisjoner som vanlige snille mennesker ikke orker å albue seg fram i. Systemet i seg sjøl siler vekk snille, ærlige og praktiske mennesker og tiltrekker folk som syns det er stas med makt. For å sikre maktposisjonene foregår det mye hestehandel med budsjett kroner. For å få støtte fra et hold må en love penger til veiprosjekt, fra annet hold kreves mer penger til ditt for å kunne stemme for datt osv. Hestehandel og fraværende kostnadspolitik er to viktige årsaker til statens pengesluk.

Vi trenger ikke revolusjon for å få nedlagt staten og oppretta en kommuneføderasjon. Det som må til er at det blir et passe stort flertall i kommunene for det. Da kunne en ganske enkelt gjennomført saken på landsmøtet i KS (Kommunenes Sentralforbund). Kommunene igjen kan gjøre om fylkeskommunen til et felleskommunalt samarbeidsorgan som alternativ til regjeringas regionplaner.

På den ene sia har vi en visjon om et desentralisert kardemommesamfunn hvor arbeidet er frigjort fra leder- og eierveldet. På den andre sia er det nok av dagsaktuelle saker å engasjere seg i. Hvis en kommer seg inn i kommunestyret så får en hver måned ei saksliste med aktuelle lokalpolitiske spørsmål som skal stemmes over. Noen eksempler: Skal det privatiseres i kommunen eller ikke, skal den og den få lov bygge i strandsonen eller på grøntarealene, skal det innføres bompenger og eiendomsskatt, skal en bruke mer eller mindre penger på helsevesen eller skoler, ny arealplan for sentrum, skal fritidsklubben nedlegges osv. Sakslista til kommunestyremøtene skal være tilgjengelig på rådhuset. Det er ikke vanskelig å engasjere seg politisk hvis en først stikker hodene sammen og interesserer seg for nærmiljøet sitt.

Felleseiendommene

I Norge har folket mange felleseiendommer. Alt som er offentlig eid tilhører oss alle. For eksempel olje- og gass-

ressursene, fiskeriressursene, de fleste vannverkene, vannkraftressursene, 85% av kraftverkene, strømmettet, veinett, statens skoger, oljefondet, Statoil og en god del av Hydro. De borgerlige partiene og EU-tilhengere vil at private, det vil som oftest si multinasjonale storselskaper, skal få overta disse eendommene. På den andre sia har vi den mer sosialistiske fløyen, som visstnok er mot privatisering, men ikke vil at folket skal nyte fordel av rikdommene. Vi må ha dyr bensin for å redusere forurensninga. Vi må ha dyr strøm for å tvinge fram alternativ energi, enda vannkraft er det minst forurensende somms. Oljeinntektene må spares for å dekke framtiens pensjonsutbetalinger. (La oss håpe det aldri mer kommer børskrakk.) Sosialistene har alltid et godt formål.

Det mest logiske hadde vært at alle fikk en rimelig årskvote med drivstoff til selvkostpris fra Statoil, og at avgiftene på det overskytende forbruk gikk til subsidiering av kollektivtrafikkbilletter. Sann bør det også gjøres med strømmen, en årskvote basert på normalforbruk til selvkost og høy pris på det overskytende forbruk for å begrense sløsing.

Dyr energi gjør at vi må slite mer for å holde varmen og innenfor en kapitalistisk økonomi drives lønns- og produksjonskostnader i været og fører til utflagging av produktivt næringsliv. En av hovedårsakene til en anarkistbevegelse må være å sikre felleseiendommene og fellesgodene.

Syndikalisme i arbeidslivet

Det er ikke lett å se for seg et desentralisert LO som står klar til å ekspropriere næringslivet, utsteder et kollektiv-

seringsdekret og forlanger regjeringas godkjenning. Det hadde vært veldig unorsk. Likevel er det mange nok saker å gå inn for. Første jobb er å forsvare de rettighetene og det lønnsnivået en har i disse ulvetider. Redusert arbeidstid er en annen viktig sak. Et problem med det kapitalistiske samfunnet vårt er at vi ikke har en mekanisme til å fordele arbeidslivet. Hvorfor skal noen stå på og jobbe som pi ska skinn, mens andre henvises til arbeidsledighet, trygding eller unyttig arbeid og utdanning? Hvor mange av dem som ikke klarer å henge med full tid i dagens arbeidsliv hadde klart en 4-timers eller 6-timers arbeidsdag? Redusert arbeidstid og fordeling er en stor utfordring for fagbevegelsen.

Demokratisering av fagbevegelsen, kjønnslik likestilling og trivsel i arbeidslivet er andre aktuelle saker. Internasjonal solidaritet er ellers en god gammel syndikalistisk tradisjon som bør holdes i hevd.

Når det gjelder samvirke og kooperativer er vi ikke helt uten tradisjoner i Norge. Den nest største dagligvarekjeden i landet, kooperasjonen, er for brukereid. Helios-kjeden er en stiftelse. Det fins mange andre ikke-kapitalisteide bedrifter også. I slike bedrifter burde det være rom for sjølstyre, dersom de ansatte har lyst. Innen landbruket er det mange eksempler på fellesei og samvirke, f. eks. meierier og slakterier, felleskjøp. Visstnok er det kun bøndernes interesser som er formålet, men i utgangspunktet er det økonomisk samarbeid framfor privatkapitalistisk konkurranse.

Syndikalistiske organisasjonsmodeller hadde vært en velsignelse innen offentlig sektor. Det prøves stadig ut nye metoder og modeller for å forbedre kommunalt og statlig arbeidsliv. Det

er ingenting i veien for at de ansatte kan foreslå sjølstyremodeller o få dem gjennomført med flertallsstøtte i kommunestyret. Særlig hvis en har den lokale fagbevegelsen i ryggen. Både helsevesenet og en bedrift som Statoil hadde trengt både sjølstyre og trygt folkelig felleseierskap.

Kulturen

På åndslivets område har vi en oppgave med å hevde og begrunne menneskeverdet og individets frihet og rettigheter. Samfunnet blir jamnt og trutt råere, fundamentalistisk tankegang og menneskeforakt har bredt seg på mange områder. Menneskene gjøres små og verdiløse. Det blir mer vanlig og akseptert med mobbing og råskap som underholdning. Menneskegrupper som muslimer, innvandrere, røykere, medikamentavhengige, homofile, overvektige og div. syndere mobbes og stigmatiseres av myndigheter og media.

Vi vil ha et samfunn bygd på tillit til menneskene. Når en person som Høybråten ser inn i sitt eget indre, ser han et vesen som bare vil ugagn med mindre det tuktes og disiplineres med strenge regler. Dermed tror han at alle andre også er sånn. På seg sjøl kjenner en andre.

Vi tror derimot at det bor noe godt i alle, at vi har noen sosiale instinkter som gjør at vi kan eksistere sammen uten autoritære ledere og politiske barnehagetanter. Vi ønsker et samfunn som legger til rette for menneskenes sosiale instinkter og gode sider, i motsetning til dagens grådighetssamfunn hvor alle prøver å karre seg til størst mulig bit av kaka, og hvor den som er sluest og grådigst får mest.

Vi vil ha et liberalt samfunn hvor alle har rett til å kose seg og ha det moro, stikk i strid med kristenfundamentalistenes og de sosialistiske barnehagetanenes røyk- og rusfrie tuesenårskrike. I den anarkistiske kommunen gjelder kardemommeloven: ”Enhver skal være grei og snill og ikke plage andre, og ellers kan man gjøre som man vil.” Denne lovparagrafen burde stå først i regelverket i den anarkistiske kommunen.

Forslag til noen punkter som bør være med i et prinsippprogram:

1. Anarkistforbundet aksepterer ikke vold som middel for å fremme politiske, økonomiske eller kulturelle interesser. Vold innbefatter steinkasting på politiet og bløtkakekasting på folkevalgte representanter.

Begrunnelse: Den spanske borgerkrig har en gang for alle vist at vold ikke betaler seg. Syter en p andre, så godtar en samtidig aat andre skyter tilbake. Vår sak er å få slutt på den slags. I og med at maktøverne har store militærressurser er folket dømt til å tape en væpna konfrontasjon. Revolusjon er ikke noe å dø for, vi vil ha sosiale forandringer for at det skal bli bedre å leve. Enhver har imidlertid rett tl å forsvare seg og sine.

Godtar vi bløtkakekasting på Frp-politikere, så godtar vi at Frp kaster bløtkake på anarkistiske representanter. Vi vil ha et samfun hvor det er trygt å stå fram å si hva en mener, hvor det er trygt å ta på seg tillitsverv og hvor det er trygt å være folkevalgt.

2. Våre sosiale forandringer skal gjennomføres med demokratiske vedtak.

HilsenTor Aspenkvist

Fra SACs kongress

Av Kim Keyser

20-24. oktober holdt den revolusjonære svenske arbeiderforeningen SAC, kongress. SAC er en syndikalistisk organisasjon som forsøker å både forbedre levevilkårene sine her og nå, men som også har et frihetlig sosialistisk samfunn som mål. SAC har rundt 9000 medlemmer, utgir den ukentlige avisen "Arbetaren", og driver forlaget "Federativs Forlag". Det finnes også et eget Syndikalistisk ungdomsforbund (SUF). SAC har eksistert siden 1910.

Før verdenskrigen var SAC temmelig radikal, men ble i etterkrigstiden mer reformistisk. I dag er SAC inne i en tid med diskusjoner om hva foreningen egentlig skal være. På grunn av de interne konfliktene har hele tolv personer resignert fra arbeidsutvalget, i tillegg har også avtaleansvarlig, forhandlingssekretær og generalsekretær resignert. Konflikten går mellom to forskjellige tendenser: De som ønsker at SAC skal være en såkalt "serviceorganisasjon" der medlemmer kan få hjelp av fast ansatte byråkrater (på samme måte som LO), mens de andre ønsker at SAC skal være en medlemsstyrt kamporganisasjon. I det siste har SAC vært involvert i flere kamper - blant annet streiker og blokader - som har revitalisert organisasjonen. Det var i denne situasjonen at den siste kongressen ble holdt.

Hva ble resultatet?

Stillingene som lønnetgeneralsekretær, avtalese-

ekretær, redegjør (hva slags funksjon en redegjør har vet jeg ikke), adresseregister-tjenesten, forsikringsombudsmann og forlagsredaktør ble eliminert. Disse stillingene utgjør tilsammen 4,5 stillinger - nesten halvparten av SACs sentrale organ. Årsaken er ikke at man skal spare penger eller flytte disse over til andre stillinger, den er ideologisk: SAC mener at et privilegert lag av byråkrater er et hinder for selvstendig initiativ og aktivitet. Som en av medlemmene formulerte det: "Mitt ideal er de spanske syndikalistene i CNT. I 1936 hadde de to millioner medlemmer, men bare én ansatt, og han

"Kanskje legger SAC grunnlaget for en ny revitalisert arbeiderbevegelse i Sverige?

hadde samme lønn som de lavest betalte arbeiderne. Det føderalistiske prinsippet er hellig for meg."

Dette er gledelige nyheter. Men et forslag om at medlemmene selv skulle kunne endre arbeidsoppgavene til de ansatte med to ukers varsel falt. Det var synd, fordi det kunne bidratt til å gjøre SAC mer direkte-demokratisk. Men det ble i det minste vedtatt at det er kongressen som fra nå av skal bestemme lønningene og arbeidsvilkårene - det skal ikke lenger foregå gjennom forhandlinger mellom "partene", slik som det har vært til nå. Kanskje vil man til neste kongress også senke lønningene til de heltidsansatte, som så vidt jeg kan forstå er større enn en gjennomsnittlig svensk arbeiderlønn (men langt i fra så store som toppsjiktet i norsk LO)? Forlaget Federativs ble også omgjort, slik at virksomheten drives frivillig i

stedet for av en forlegger. Og man skulle begynne å gi ut bøker som har direkte tilknytning til arbeidsplasskamp.

Utviklingen til SAC er positiv. Man forsøker å tilrettelegge for og fremme selvstendig aktivitet, og man har startet en utvikling som forhåpentligvis fører til at man kvitter seg med et pampevelde som har andre interesser enn medlemmene (slik vi LO-medlemmer sliter med her i Norge). Men det er bare en beskjedent start, og det er et godt stykke igjen. Det hadde også vært en fordel om man ikke behøvde å være revolusjonær for å være med. Man trenger ikke å være revolusjonær for å ville ha en direkte-demokratisk kamporganisasjon som kjemper for bedre arbeidsvilkår.

Det er også gledelig at medlemmene har tatt initiativet til flere direkte aksjoner på arbeidsplassene. Kanskje legger

SAC grunnlaget for en ny revitalisert arbeiderbevegelse i Sverige?

SAC på nettet

SAC: www.sac.se

SUF: www.suf.cc

Arbetaren: www.arbetaren.se

Federativs forlag: www.federativsforlag.se

Om kongressen: <http://www.arbetaren.se/articles/inrikes20061021-2>

Om utviklingen til SAC i det siste: www.arbetaren.se/articles/inrikes20061011-6

- fra Mot Lønnsarbeid #4 (www.mla.no)

Oppskrifter fra en fattig jævels kjøkken

Middag for under 10 kroner!

Oppskriftene er basert på at du har en del ingredienser i kjøkkenskapet. Vi regner med at du har mel, krydder, egg og en del andre ting stående. Disse er likevel medregnet i totalkostnadene. Hvis du har litt ekstra penger kan du kjøpe inn ekstra havregryn, mel,

krydder og annet. Og får du noen til å gi deg en stavmikser blir livet langt enklere. Alt som står i oppskriftene er kjøpt på en av billigkjedene. Selv tar jeg med meg en notisbok, og noterer prisene på det jeg trenger og så kjøper jeg dem der de er billigst.

Rekekaker

med tomatsaus, gule erter og ris
2 porsjoner- beregnet totalpris 18,50kr
Ps: skallet skal brukes

330 g reker med skall(frosne)
5 dl vann
1 egg
25 g fint hvetemel
25 g havregryn, lettkokte
Hvis du ikke tåler hvetemel, bruk maismel(ikke maizenna)
½ boks kuttete tomater

150 gule erter
1 ss rapsolje(kan sløyfes)
2 ss appelsinjuice(kan sløyfes)
Dill(kan sløyfes)

Ris

Legg erter i bløt over natta og kok dem godt, ca 45 minutter i saltet vann.
Mos dem med en gaffel og tilsett en ss rapsolje, en ss appelsinjuice pepper og dill(hvis du har)

Tin og skrell rekene
Fres skallet i stekepanne i noen minutter
Ha over i kjele og ha i 5dl vann.
La småkoke i 20 minutter.
Sil av skallet, og kok kraften ned til ca 1 dl.
Ha i tomatene, og la småkoke i 20 minutter
Krydre etter smak med f. eks pepper og chillipulver.

Mos rekene og bland sammen med mel, havre og et vispet egg.
La det hele hvile i 15 minutter
Stek lysebrune på middels sterk varme

Potet- og brokkolisuppe

350g skrelte poteter
250 g brokkoli
1 stor løk
3 hvitløkbåter
8 dl grønnsaksbuljong
1 rød renset chilli
2 ss olivenolje
1 dl soyakremfløte
1 ts malt koriander
Salt og pepper

Skjær poteter i biter,
Skjær brokkolien i buketter
Skrell stilkene og skjær i terninger
Kok opp buljongen
Og ha i brokkolibukettene
Og la dem putre i 2 minutter
Mens de putrer fres stiler, løk og hvitløk sammen i oljen.
Ha i finhakket chilli
Hell på buljongen(uten brokkolibuketter)
Og la det koke i 10 minutter
Kjør gjennom med stavmikser
Ha i fløte og resten av krydderet
og gi det et oppkok
Serveres med brokkolibuketter.

Innkjøp av råvarer

Det er viktig for å leve billig at man handler der hvor man får de beste prisene.

Vi gjengir her en liste over hvor du får de varene du trenger for å lage oppskriftene fra en fattig jævels kjøkken.

Vi går ikke god for kvaliteten for varene. Og prisforskjellene er ikke nødvendigvis så store for de fleste vareslagene:

Reker, Prix: kr 26,60 pr kg
Tunfiskboks, Rema 1000 kr 5,50
Hvitost, Rimi kr 49 pr kg
Tomatboks, hakkede, Prix kr 4,50
Rapsolje, Prix 10,50
Ris, Bunnpris 2kg kr 12,90
Hvetemel, siktet fint, Rimi og Bunnpris kr 6,50
Havregryn, lettkokte, Bunnpris 5,90
Bønner, Bunnpris 5,80

Fra Spisestedets kokebøker

Disse rettene er hentet fra Spisestedet på Hjelmsgate, og er veganske. Dvs at de ikke inneholder melk, egg eller andre ting fra dyreriket. Det er i dag godt mulig å spise like godt og smakfullt som veganer. Dersom du ikke er veganer tror jeg du finner disse rettene bare helt topp uansett. På Spisestedet serveres både vegetar- og veganmat, men selv finner jeg det vanskelig å finne veganrettoppskrifter som ikke bare er vomfyll. Håper dere liker oppskriftene, som er beregnet på fire

Tofu- og bønneburgere

med tomatsalsa, avocadokrem og ris

-Burgere 6-8 stk:

1 løk
1 hvitløk
1 gulrot
1 boks kidneybønner
Eller tilsvarende utvannede
220g røkt tofu
75g solsikkefrø
1 liten bunt persille
Buljong

-Tomatsalsa:

4-4 små chilli
½ løk
3 modne tomater
Hvitløk
Koriander
3 store reddiker
Salt
Sukker

-Avocadokrem:

3-4 ss soyarømme
2 myke avocadoer
2 vårløk
1/2ts koriander
1ts fingersalt
Noe sitronsalt

Bland alle ingredienser til burgere i en foodprocessor. Form til kaker og legg på et bakepapir og stek på 220°C i ca 25 minutter.

Kutt alt til salsaen i små, små biter og bland.
Smak til med salt og sukker. La stå og trekke i minst el halv time

Ha alle ingrediensene uten sitronsalt og salt i en blender og mos.
Smaksett med salt og sitronsalt.

Server alt med en grønn salat og ris

Spisestedet Vegetarkafé

Vegetarisk og vegansk mat
God, billig og sunn!

Åpent hverdager 14-20
Hjelmsgate 3, 0355 OSLO

La høre fra deg!

Har du oppskrifter du vil ha på trykk, spørsmål eller kommentarer? Gateavisas matspalte er KJEMPEHYPP på respons! Ikke nøl, men send innspillene til gatemat@yahoo.no !

DORSK MAT

Lars Barmen:Norsk mat
160 sider
Kagge Forlag

Har nettopp bladd og skrålest meg igjennom Lars Barmens eks elle-nte kokebok NORSK MAT. Jeg og de andre i redaksjonen, av de som har sett gjennom den her, er samstemte i at god, gammel oppskrift er veien å gå for å lage vellykka mat. Ikke det at boken er uten lyter og noe å klage over, men det meste og det beste er ikke oversatt her. Dårlige norske mattradisjoner er heller ikke oversatt, men dette skal vi (jeg og du, kjære lesere) få komme tilbake til.

Det første som skal dissekteres er det litt for sunne syn på sunnhet. Smør uten salt? Hvor blir den kraftige, innbakte saltsmaken av? Salt på maten etter at den er kokt/stekt, med unntak av alle former for egg, er sløsing med salt. Det andre som kommer inn her, er lettmelk istedenfor helmelk. For eksempel fiskesuppe og diverse sauser blir det for lite fett i. Og skulle man bli feit av det burde man kanskje spise litt magrere mat innimellom. Men alt i alt,

som et klart førstegangs inntrykk, trad mat på trad vis.

Retter som i dag sjelden blir laget og spist (eller er det bare jeg som ikke lager det?), som for eksempel plukkfisk, er selvfølgelig også tatt med. Feilen her kan vel muligens være at L.B. bruker hvit fisk i oppskriften sin. Det skal være tørrfisk. Husker ennå når

mora mi gikk til fiskehandleren i den lille fiskeforretningen i det lille smuget rett ved det større Torvet (eller Torjå) i Stavanger. Da visste jeg at nå, nå blir det plukkfisk. God og salt plukkfisk. Og ikke bare det. Man kunne brette av

små stykker av tørrfisk og innbille seg at det var tyggis. Deilig.

Når det gjeldet salater som inneholder majones, ser det ut som om det er en deilig oppskrift på italiensk salat her. Skal da i forbifarten nevne en oppskrift på en annen majonesbasert salat som ikke står i boka:

Rekesalat m/ egg

Nok til 5-6 brødsiver

3 egg-harkokte 10 min. Finhakka 2/3 lite spann pillede nesar.....

æhh....reker, majones-Mills pose best egnet

1 grønn djevel-chilli (finnes i alle innvandrersjapper, dog ikke svenske)-finhakket

LITT gress-/vårløk

2 finhakka sorte oliven uten Stein (vil fremdeles beholde ham som kokk og servitør på Spisestedet) erter-grønne-etter ønske. Skoldes to minutter først.

Bland alt sammen til verdens beste smørje. Majones tilsettes etter ønske. Jo mindre majones desto mindre grise- te og uappetittelig å se på. Synsevn er også en del av nytelsen. Tilsett til slutt noen dråper sitron, evt. lime.

Tilbake til boka. Når det gjelder Karmell-puddingen, overgår den det meste. Dog ikke min mormors, som inneholdt ikke mindre enn 18 eggeplommer, samt 2 vaniljestenger. I boka anbefales det 10, henholdigvis en. Men som nevnt, oppskriften i boka overgår langt det som kan anses for tillatt når det gjelder smak. Et pluss for også å ta med usmaklige greier som Brødpudding og Sviskekompott, for de som måtte like dette. Rømmegrøt er også med. Antakeligvis fordi Barmen er full av brystmelk(?). Også snadder Pytt-i-panne (husk på - - , Lars Barmen). Kjøttkakefarsen mangler bare litt hakket løk og en 1/4 finhakket Chilli for å være perfekt.

Så alt i alt en meget brukbar og anvendelig kokebok.

Atle Waage

Promp på presidenten!

Anarki kontra republikk

Blant anarkister og andre progressive folk, er det vanlig å være forbanna på kongehuset, og å gå inn for republikanisme på rent prinsipielt grunnlag. Monarkiet er jo en levning fra middelalderen, fra statsmaktens grumme fremvekstperiode, da hærmennene gikk over landene og proklamerte sin gudegitte rett til å herske. Hva skal vi med en dott av en konge til å sitte der på fløyelstro- nen sin og motta skattepenger? Vi bør heve oss over den slags nasjonalistisk fjollerier og heller bygge demokratiske institusjoner.

Sant nok, vi bør heve oss over nasjonalistisk fjollerier, og vi bør utvide folkestyret. Kongen er en dott, og vi trenger ham ikke. Men da blir spørsmålet: Er republikanisme veien å gå? Og svaret blir, ved en smule ettertanke; slett ikke!

Den moderne idéen om republikanisme er i stor grad utformet i opplysningstidas ånd. Målet er å skape rasjonelle, upartiske samfunnsinstitusjoner som kan garantere likebehandling for alle borgere, og som overskrider de irrasjonelle kulturbetingelser tyranniske konger og hyklerske prester har basert sin makt på. På Voltaires og Godwins tid kunne denne tankegangen ha mye for seg. Et rasjonelt grunnlag for politikk og rettsvesen underminerte de gamle herrenes makt. Man stilte spørsmål ved om monarken og adelens styre virkelig var til allmennhetens beste. Republikanismen fikk således en revolusjonær virkningshistorie, som også har gjort seg sterkt gjeldende helt opp mot vår egen tid. (Ta for eksempel den spanske borgerkrigen og republikanernes kamp mot de fascistiske monarkistene).

Men det er viktig å se begrensningene til denne filosofien. Den baserer seg på en grunntanke om at staten kan formes til en perfekt rasjonell struktur, hvor alle rettsgarantier og menneskelige hensyn fanges opp. Dette er en svært ambisiøs tanke, som i den virkelige verden kommer til kort, av den grunn at statens vesen ikke er, og aldri vil være, en endelig utformet ubøyelig grunnleggende samfunnsstruktur. Staten er ikke Samfunnet, og det skal vi prise oss lykkelige for! Staten er en forestilling som legitimerer visse samfunnsinstitusjoner. Men forestillingen om Staten trenger selv å bli legitimert av kulturen, det vil si av den holdningen folk i samfunnet har til Staten. Dersom ingen anerkjente Statens makt ville den jo også bortfalle. I middelalderen legitimerte staten seg ved hjelp av idéen om kongens fødselsrett. Kongen, og statsmakta han disponerte over, var innsatt av Gud til å herske over folk og fe. I datidas religiøse kultur virket dette rimelig på mange. I dag er denne statsforestillingen byttet ut med en annen. I dag er det Folket som visstnok legitimerer Staten. Vi, folket, velger representanter som skal styre over oss, og vi, Folket, står bak de nasjonale bestemmelsene som blir tatt.

Vi lever i en statskultur. Staten og kulturen påvirker hverandre gjensidig. De er som husbond og viv, sammenfiltret i hverandres voldsomme favntak. Men hvilket Folk er det som står bak Staten? Hvem er dette Folket som skal

ha krevd Staten, om ikke enda en idé?

I en moderne nasjonalstat opprettholdes forestillingen om Staten ved hjelp av en rekke nasjonale myter. En slik myte er den om kongen som en representant for Folket. Kongen representerer ved sin person alt det som gjør nasjonalstaten Norge til en suverren nasjon. Kongen symboliserer at Norge er noe eget, noe annet enn f. eks Sverige.

Slik opprettholdes de nasjonal-juridiske grensene osv.

Vi som ser gjennom denne slags forestillinger, vet at dette bare er tøys. Kanskje er det denne symbolske betydningen til Kongen som motstanderne av monarkiet er mest imot?

Men sett at man i stedet for en konge innfører en president, hvordan legitimeres presidentens rolle? Jo, nettopp som Folkets mann, og som Symbol for Nasjonens Enhet. En president i en moderne nasjonalstat fyller den samme funksjonen/rollen i statskulturen som en konge gjør. Presidenten er ikke bedre enn kongen. Faktisk er presidenten langt farligere enn den moderne kongen. Hvorfor? Presidenten overtar kongens symbolske makt, i tillegg til at han blir gitt institusjonell, virkelig makt.

Kongen legitimeres ved gamle forestillinger om hellige blodlinjer og liknende sprøyt som ingen egentlig tror på i dag, men som like gjerne som andre forestillinger tjener til å underbygge en forestilling om nasjonens enhet, som selvsagt i virkeligheten bare er historisk konstruert. Presidenten, som kanskje

bare sitter tre-fire år om gangen på nasjonens høye trone, må finne andre måter å legitimere seg som nasjonal-symbol. Enhver president må markere seg som nettopp den personen som i høyeste grad representerer nasjonen Norge. En måte å gjøre dette på er ved å utøve reell makt. Presidenten viser at han er verdig å bli sett på som nasjonens store sønn ved å tøffe seg, og hevder nasjonens selvilde i krig og ved å sette illojale statsborgere på plass.

Det er nok av eksempler på dette i moderne republikker. Bush, Putin, Berlusconi; disse er symptomatiske for samtidas presidenter. På alle måter er disse farligere maktutøvere enn kong Harald, som foretrekker seiling og hvitvin fremfor bombefly og massakre. Fra et anarkistisk verdigrunnlag ser jeg det derfor som lite veloverveid å gå inn for republikanisme i Norge i dag. Dette vil bidra til å konsentrere, heller enn til å spre, makta, og ligger ergo lenger unna et velfungerende anarki enn det et konstitusjonelt monarki gjør.

Dette medfører ikke at vi bør tviholde på monarkiet. Det er ikke som monarkist jeg legger frem disse argumentene. Jeg bare påpeker republikanismens farer, som per idag, slik statskulturen nå engang er, og med de nasjonale forestillingene som råder, er langt større enn farene ved et konstitusjonelt monarki. Det anarkistiske motsvaret bør ikke være republikanisme, men å skape alternativer til hele statskulturen: Å frigjøre oss fra staten på så mange plan som mulig, og å ikke la oss lure av nasjonale myter av noe slag. Snu ryggen til Staten! Promp på presidenten!

**Kåre Blunder
Anarkist & Adel**

Gateavisa er ikke den eneste norske avis med sans for anarkistiske betraktninger

Månedavisen
Le Monde diplomatique
selges i løssalg over
hele Norge.

Du bestiller årsabonnement
(440 NOK) eller en avisprøve
på www.diplo.no

- eller ved å legge igjen beskjed på telefonsvarer +47-98916981.

© 2004 Blackwell Publishing Ltd, *Journal of Internal Medicine* 255: 105–112

d
1.

Fra abstraksjon til konstruksjon

ARKITEKTUR: De Zahra Hadid i 2014 vint Prizet Architecture Prize på den første kvindelige arkitekt som har fået denne anerkendelsen. Hennes dekorationsteori arkitektur repræsenterer en hel ny tilnærming til arkitektur. Hun var i april 2013 med i tv-program for hendes udsatte søster og søster og søster. I hendes indre verden er kraft og tillid, og hun er arkitektens arkitektur, en bevidst med fuldt fokus og pladsen om stilet arkitektur. Guggenheim Museum i New York arrangerer i år en stor retrospektiv udstilling om Hadid. Vi har valgt at vise foto se hendes bedste arbejder i denne udsnit.

[illegible]

Naomi Klein

«Avisen for den globale venstresiden»

www.diplo.no

Registrer ditt brukernavn og les avisen på nettet!

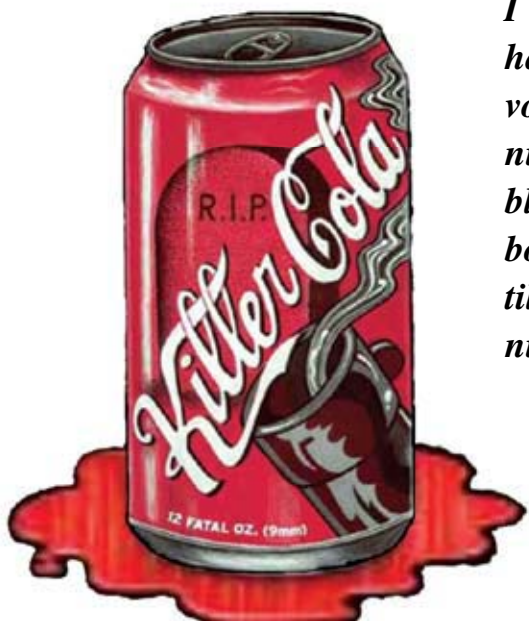
Killer Cola

Drepte fagforeningsledere ved Coca-Colas fabrikker i Colombia:

1989 Avelino Achicanoy
08/04/94 Jose Elaseasar Manco David
20/04/94 Luis Enrique Giraldo Arango
23/04/95 Luis Enrique Gomez Garado
05/12/96 Isidro Segundo Gil
26/12/96 Jose Librado Herrera Osorio
21/06/01 Oscar Dario Soto Polo
31/08/02 Adolfo de Jesus Munera Lopez

Unthinkable! Undrinkable!

I 2001 saksøkte den Colombianske fagforeningen SINALTRAINAL Coca-Cola for å ha leid inn og samarbeidet med paramilitære sikkerhetsstyrker som benytter ekstrem vold og har myrdet, torturert, ulovlig arrestert eller på annen måte forfulgt fagforeningsaktivister. Minst 8 fagforeningsledere ved Coca-Colas fabrikker i Colombia har blitt myrdet av paramilitære grupper, mens hundrevis av andre arbeidere har blitt bortført og torturert. Alvoret i situasjonen blir understreket av en SINALTRAINAL-tillitsvalgt som uttalte: "Hvis vi taper kampen mot Coca-Cola, taper vi først fagforeninga vår, dernest jobbene våre, og til slutt livene våre."

CAMPAIGN TO STOP *Killer Coke*
www.killercoke.org